

OTEL YAPILARINDA ENGELLİ BİREYE YÖNELİK ÇÖZÜMLER

SEMİH ARTÜN

İŞIK ÜNİVERSİTESİ

2018

**OTEL YAPILARINDA ENGELLİ BİREYE
YÖNELİK ÇÖZÜMLER**

SEMİH ARTÜN

**Işık Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Tezli Yüksek Lisans İç Mimarlık Programı, 2018**

**Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne
Yüksek Lisans (MA) derecesi ile sunulmuştur.**

İŞIK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İÇ MİMARLIK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

OTEL YAPILARINDA ENGELLİ BİREYE YÖNELİK ÇÖZÜMLER

SEMİH ARTÜN

ONAYLAYANLAR:

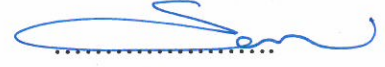
Yrd. Doç. Birol Köseoğlu

Işık Üniversitesi

Yrd. Doç. Serpil Özker

Işık Üniversitesi

Doç. Dr. Umut Tuğlu Karslı

Doğuş Üniversitesi

ONAY TARİHİ: 12/02/2018

İŞIK ÜNİVERSİTESİ

2018

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlâk kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Semih ARTÜN

ÖNSÖZ

Engellilik durumu, uluslararası platformda önemli, büyük bir toplumsal farkındalık konusudur. Engelli bireyleri topluma kazandırmak için, özellikle kişisel gelişimlerini psikolojik ve sosyal hayatlarına değer katacak, fiziksel gereksinimlerini karşılayacak, sosyal yaşamlarını sürdürebilecek, güvenliklerini destekleyecek, yapısal ve ölçüsel anlamda bir çok çalışma yapılmaktadır.

Özellikle sosyalleşmelerini sağlayabilecekleri ortamları oluşturabilecek standartlar ile iç ve dış mekan tasarımlarında kendilerine yetebilecek alanlar üzerinde çalışılmalıdır. Bu anlamda çalışmada Engelli bireylerin otel yapıları içerisindeki yeri, uluslararası örnekleri, sorunlar ve çözümleri incelenmiştir. Otel yapılarının engelli erişimi ve kullanımı ile her türlü aktiviteyi yapmaları sağlanmalıdır. Bu doğrultuda engelli oteli içerisinde yapıların tasarımı dikkate alınarak ilgili tanımlar, standartlar araştırılmış, yurt içi ve yurt dışı otel örnekleri üzerinden turizm yapılarında engelliler ile ilgili çalışma örnekleri desteklenerek tez içeriği oluşturulmuştur.

TEŞEKKÜRLER

Lisans eğitimi yıllarımda, bana öncülük edip akademik katkı sağlayan birçok kişiye ve hocalarıma teşekkür ederim.

Tezimin başından sonuna kadar bana destek veren tez danışmanım Sayın Yrd. Doç. Birol Köseoğlu ve İç Mimarlık Bölüm Başkanımız Yrd. Doç. Serpil Özker'e en derin saygılarımla teşekkür ederim.

Tezin oluşması için önemli verilerini ve fikirlerini benimle paylaşan Prof.Gündüz Gökçe'ye teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Bütün eğitim hayatım boyunca benden maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen aileme, değerli nişanlım Seda Özlem Özgöz'e sabır ve anlayışları için teşekkür ederim.

SEMİH ARTÜN

ÖZET

Mekân tasarımı, bireyin fiziksel, psikolojik, sosyolojik özellikleri açısından gündelik yaşamının bir parçasıdır. Tasarım, normal bir birey için bir gereklilik oluşturuyorsa, engelli birey için de eşit kullanım hakkı getirmektedir. Engelli birey de toplum içerisinde farklı olarak algılanmamalı, mekân çözümlerinde engeller düşünülerek tasarım yapılmalıdır. Mekân içerisindeki fonksiyonların amaç ve kullanımı, engelli bireye yönelik işlevsel olması gerekmektedir. Özellikle zihinsel, bedensel ve görme engellilerin sosyal yaşamına etki edecek tasarımlar yaşama daha kolay tutunmaları açısından önemli yer tutmaktadır.

Engelli bireyin yaşam alanları tasarlanırken, tüm gereksinimine cevap veren detay çözümler, standartlar düşünülerek proje uygulamaları yapılmalıdır. Bu anlamda, engelli bireyin yaşamını kolaylaştıracak çözümlerin konut, kamu, eğitim yapılarının yanı sıra otel yapılarında da önemli bir yeri olmaktadır. Özellikle, engelli birey düşünülerek yapılmış olan otel yapısı oldukça azdır. Örneğin Türkiye’de engellilere yönelik bir tatil köyünün veya otel yapısının olmadığı dikkat çekmektedir. Bu anlamda İstanbul’daki farklı mekân tipolojileri incelenmiş, özellikle otel yapılarının engelli bireye ne derece hizmet ettiği irdelenmiştir.

Araştırmalarda engelli bireyin gereksinimleri doğrultusunda ulaşılabilir, engelsiz otel tasarımlarının sayıca az olduğu ve mekânsal açıdan kullanım zorluklarının yaşandığı izlenmiştir. Bu nedenle, bu tezde engelli bireyin yaşamını kısıtlı hale getirmeyen ve ailesiyle bir arada konaklayıp, tatil yapabilecekleri otel yapılarına çözüm önerileri getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Engelli, Engellilik Türleri, Otel Yapıları.

ABSTRACT

Design of space is part of our everyday life for the physical, psychological and sociological characteristics of the individual. If design is a necessity for the normal individual it should also bring equal amounts of usage rights to the disabled. Disabled individuals shouldn't be regarded as different within the society and space solutions should be designed taking disabilities into account. The usage of the facilities within the space should be functionally available to the disabled. Designs that have positive impacts on the lives of the mentally, physically disabled and the blind hold a crucial role in making it easier for them to hold on to their lives.

When designing the living spaces of the disabled, project applications should be executed considering detailed solutions and standards that would offer answers to all the requirements. In this context, solutions that would ease the lives of the disabled play an essential role in hotel constructions as well as residential, public and educational buildings. The number of hotels built regarding the disabled especially is fairly low. It's remarkable that there are no holiday resorts or hotels in Turkey addressing the disabled. Regarding this, various location typologies in İstanbul have been studied and the way how well hotels can serve the disabled has especially been examined.

Consequently during this research, it has been observed that the number of undisable, accessible hotel designs is low in number and difficulties in using spaces have been observed. For this reason solutions for hotel constructions that will not limit the lives of the disabled and where the disabled would be able to accommodate and have a holiday together have been suggested.

Key Words: Disabled, types of disabilities, hotel constructions, hotel buildings

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
TEŞEKKÜRLER.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
RESİM LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
TABLO LİSTESİ.....	xiii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xiv
GİRİŞ.....	1
1. ENGELLİ TANIMI.....	3
1.1. Engelliliğin Çeşitlendirilmesi.....	3
1.2. Engellilik Konusunun Ulusal ve Evrensel Koşulları.....	5
1.2.1. WHO - Dünya Sağlık Örgütünce Yapılan Engelli Tanımı	5
2. ENGELLİ BİREY VE MEKÂN TASARIMI.....	7
2.1. Genel Anlamda, Engelli Bireylerin Yaşadıkları Mekânlar	8
2.1.1. Kamusal Alanlar.....	9
2.1.1.1. Açık Kamusal Alanlar.....	9
2.1.1.2. Kapalı Kamusal Alanlar	11
2.1.2. Konutlar.....	11
2.1.3. Otel Yapıları.....	12
2.1.4. Özel Eğitim Mekânları.....	13
2.1.5. Üniversiteler.....	14
2.1.6. Kamu Binaları	16

2.2.	Mekân Tasarımında Engellilere Yönelik Çözümleme Gerekliği.....	17
3.	ENGELLİ BİREY VE OTEL YAPILARI.....	18
3.1.	Otel Yapılarında, Engellilere Yönelik Mekân Yapılandırılması.....	19
3.1.1.	Ortak Kullanılan Mekânlar	20
3.1.1.1.	Giriş Bölümü, Resepsiyon, Lobi Alanları.....	20
3.1.1.2.	Merdiven Alanları.....	22
3.1.1.3.	Bağlantı Geçişleri (Kolidorlar).....	23
3.1.1.4.	Restoran,Kafe,Bar Alanları.....	26
3.1.1.5.	Rampalar.....	29
3.1.1.6.	Toplantı, Konferans Salonları, Spor ve Eğlence Mekânları.	30
3.1.1.7.	Kaldırımlar.....	33
3.1.1.8.	Otoparklar.....	35
3.1.1.9.	Asansörler.....	36
3.2.	Bireysel Kullanılan Mekânlar	39
3.2.1.	Yatma Çevreleri	39
3.2.2.	Banyo ve Tuvalet	42
3.2.2.1.	Ortak Alanlarda Yer Alan Tuvaletler.....	48
3.2.3.	Rekreasyon (Yenileme ve Yeniden Yapılanma) Alanları.....	49
3.2.4.	Hobi Atölyeleri.....	51
3.2.5.	Hortikültürel (Bitkilerle) Terapi.....	53
3.2.6.	Havuz ve SPA Merkezi.....	56
3.2.7.	Sportif Alanlar Kapsamında Manej (At Binme ve Çalışma Alanı)	58
3.2.8.	Müzik Odası ve Terapi Alanı.....	60
3.3.	Teknolojik Gelişmelerin, Otel Yapılarında Engellilerin Yaşamına Katkısı.....	62
3.3.1.	Kapı ve Teknolojileri	62
3.3.2.	Güvenlik.....	67
3.3.3.	Aydınlatma.....	68
3.3.4.	İşaretler ve Bilgiler.....	69

4.ENGELLİLERİN KULLANIMINA YÖNELİK OTEL PROJE ÖNERİSİ...	71
4.1. Otel Yapılarıyla Birlikte Engelli Bireylerin Toplumsal Yaşama Kazandırılmaları.....	71
4.2. Engelli Bireylere Yönelik Otel Yapılarının Turizme Katkısı.....	72
4.3. Otel İçin Yer Seçimi ve Planlama Raporu	75
4.3.1. Proje Mantıksal Çerçevesi ve Gereksinim Analizi Raporu.....	75
4.3.2. Proje İşletme Modeli.....	76
4.3.3. Proje (İnşaat ve İşletme) Öngörölmüş Finansman Kaynakları	77
4.3.4. Proje Kamu veya STK Ortakları	77
4.3.5. Proje Ortaklarının Daha Önce Uyguladığı Benzer Ölçek Nitelikte İşletme veya İnşaat Projeleri	77
4.3.6. Proje Ortakları Arasında Ulusal veya Uluslararası Organizasyonel Birikimleri	77
4.3.7. Proje Taslak Zaman Planı	77
4.3.7.1.Tanıtım Süresi.....	78
EKLER.....	79
EK1.Çizimlerle Bir Otel Önerisi.....	79
EK2.Projede Yer Alan Birimlerin Başlıca Özellikleri.....	81
EK3. Röportajlar (Görüşmeler).....	98
EK 4. Evrensel Tasarım İlkeleri.....	103
SONUÇ.....	105
KAYNAKLAR.....	109
İNTERNET KAYNAKLARI.....	111
RESİM KAYNAKLARI.....	113
ŞEKİL KAYNAKLARI.....	116
TABLO KAYNAKLARI.....	116
ÖZGEÇMİŞ.....	117

RESİM LİSTESİ

Resim 2. 1. Engelli Bireyler İçin Metro Girişi	7
Resim 2. 2. Engelli Bankları.....	10
Resim 2. 3. Engelli Bankları.....	10
Resim 2. 4. Engelli Salıncak.....	10
Resim 2. 5. Engelli Park Oyun Grubu	11
Resim 2. 6. Otizm Çocuklar için Özel Eğitim Merkezi.....	14
Resim 2. 7. Engelli Bireylerin Kullanımına Uygun Kütüphane.....	16
Resim 2. 8. Kamu Binası Girişleri.....	17
Resim 3. 9. Engelli Otel Odası	20
Resim 3. 10. Engelli Otel Odası	20
Resim 3. 11. Engelliler İçin Resepsiyon Örneği.....	21
Resim 3. 12. Engelliler İçin Resepsiyon Örneği.....	21
Resim 3. 13. Görme Engelli Duvar Kabartması.....	25
Resim 3. 14. Görme Engelli Duvar Kabartması.....	25
Resim 3. 15. Down Sendromlu Kafeterya Bölümü	28
Resim 3. 16. Down Sendromlu Kafeterya Bölümü	28
Resim 3. 17. Down Sendromlu Kafeterya Dış Bölümü.....	29
Resim 3. 18. Konferans Salonu	32
Resim 3. 19. Engelli Otoparkı	35
Resim 3. 20. Engelli Otel Odası.	39
Resim 3. 21. Engelli Otel Odası	41
Resim 3. 22. Engelli Otel Odası	41
Resim 3. 23. Engelli Otel Odası	42
Resim 3. 24. Engelli Otel Odası Banyosu	43
Resim 3. 25. Engelli Otel Odası Banyosu	47
Resim 3. 26. Öfke Kontrol Odası	50
Resim 3. 27. Öfke Kontrol Odası	51
Resim 3. 28. Hobi Atölyesi.....	51

Resim 3. 29. Hobi Atölyeleri.....	52
Resim 3. 30. Hobi Atölyeleri.....	52
Resim 3. 31. Hobi Atölyeleri.....	53
Resim 3. 32. Bahçe engelli bireyin bağımsız hareketini desteklemelidir.....	53
Resim 3. 33. Hortikültürel Terapi.....	54
Resim 3. 34. Hortikültürel Terapi.....	55
Resim 3. 35. Hortikültürel Terapi.....	55
Resim 3. 36. Engelli Bireylerin Mekân İçerisinde Havuz Kullanımı.....	56
Resim 3. 37. Engelli Bireylerin Mekân İçerisinde Havuz Kullanımı.....	56
Resim 3. 38. Engelli Bireylerin Mekân İçerisinde Havuz Kullanımı.....	57
Resim 3. 39. SPA Merkezi	58
Resim 3. 40. Açık Manej	59
Resim 3. 41. Kapalı Manej	59
Resim 3. 42. Engelli Müzik Odası	60
Resim 3. 43. Engelli Müzik Odası	61
Resim 3. 44. Döner Kapı Yanında Kanatlı Kapı Örneğidir.....	63
Resim 3. 45. Fotoselli Kapı	63
Resim 4. 46. Grasmere House Hotel Oda Örneği.....	73
Resim 4. 47. Grasmere House Hotel Banyo Örneği	73
Resim 4. 48. Travelodge Hotel Banyo	73
Resim 4. 49. Travelodge Hotel Oda	74
Resim 4. 50. Sidestar Beach Hotels Merdiveni	74
Resim Ek 1. 51. İstanbul Engelsiz Tatil Köyü Proje Logosu.....	79
Resim Ek 1. 52. Engelsiz Tatil Köyü Projesi Minyatürü.....	80
Resim Ek 2. 53. Engelsiz Tatil Köyü Projesi Lokasyon Bilgileri.....	82
Resim Ek 2. 54. Engelsiz Tatil Köyü Projesi Genel Görünüşü	83
Resim Ek 2. 55. Engelsiz Tatil Köyü Projesi Genel Görünüşü	84
Resim Ek 2. 56. Engelsiz Tatil Köyü Projesi Genel Görünüşü	84
Resim Ek 2. 57. Engelsiz Tatil Köyü Projesi Restaurant Bölümü.....	85

Resim Ek 2. 58. İstanbul Engelsiz Tatil Köyü Kullanım Alanı (Restoran ve Pazar Satış).....	85
Resim Ek 2. 59. İstanbul Engelsiz Tatil Köyü Kullanım Alanları.....	86
Resim Ek 2. 60. İstanbul Engelsiz Tatil Köyü Manej	86
Resim Ek 2. 61. Okul Veya Huzurevi Önerisi	87
Resim Ek 2. 62. Kafeterya Bölümü	88
Resim Ek 2. 63. Kafeterya Bölümü Kesitleri.....	89
Resim Ek 2. 64. Yüzme Havuzu	90
Resim Ek 2. 65. Manej ve Kafe Bölümü.....	91
Resim Ek 2. 66. Manej Bölümü ve Alternatif Proje Olarak Konferans Salonu Yapılabilir	92
Resim Ek 2. 67. Atölye Bölümü	93
Resim Ek 2. 68. Odalar	94
Resim Ek 2. 69. Villalar Plan Kesit	95
Resim Ek 2. 70. Ana Bina Plan Kesit	96
Resim Ek 2. 71. İşlevlerin Yer Aldığı Ana Bina.....	97
Resim Ek 3.72. Engelli Bireylere Yönelik Nasıl Bir Otel Ve Tatil Köyü Yapılmalı Sorusu Sonucu Resim	98
Resim Ek 3.73. Engelli Bireylere Yönelik Nasıl Bir Otel Ve Tatil Köyü Yapılmalı Sorusu Sonucu Resim	98
Resim Ek 3.74. Engelli Bireylere Yönelik Nasıl Bir Otel Ve Tatil Köyü Yapılmalı Sorusu Sonucu Resim	99
Resim Ek 3. 75. Engelli Bireylere Yönelik Nasıl Bir Otel Ve Tatil Köyü Yapılmalı Sorusu Sonucu Resim	100

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 3. 1. Görme Engelliler İçin Merdiven Örneği.....	22
Şekil 3. 2. Küpeşte Örneği	22
Şekil 3. 3. Merdivenlerdeki Sahanlık Ölçüleridir.	23
Şekil 3. 4. Bina İçindeki Engelsiz Koridorlara Ait Ölçüler.	24
Şekil 3. 5. Self- Servis Yemek Alım Alanlarında Ölçülendirme	26
Şekil 3. 6. Sabit Masalar	27
Şekil 3. 7. Bina Giriş Rampaları	29
Şekil 3. 8. Sahanlıkta Rampanın Yön Değiştirmesi.....	30
Şekil 3. 9. Tekerlekli Sandalyeler İçin Ayrılan Alan.....	30
Şekil 3. 10. Konferans Salonu Düzeni	31
Şekil 3. 11. Tekerlekli Sandalyeler İçin Ayrılan Alanın Salondaki Konumu	31
Şekil 3. 12. Konferans Salonu Düzeninde Tekerlekli Sandalye İçin Gerekli Alan..	31
Şekil 3. 13. Spor Salonunda Kondisyon Spor Aletlerinin Yerleştirilmesi.....	33
Şekil 3.14. Yaya Kaldırımlarında Bitkilendirme ve Ağaçlandırma.....	34
Şekil 3. 15. Yaya Kaldırımlarının Minimum Eğim Ölçü ve Emniyet Şeritleri	34
Şekil 3. 16. Engelli Otoparkı.....	35
Şekil 3. 17. Engelli Bireyler İçin Ayrılan Alan Gösterimi	36
Şekil 3. 18. Asansörlerde Kullanılan Ölçüler..	37
Şekil 3. 19. Kabin İçerisindeki Ölçüler.	38
Şekil 3. 20. Asansörler İle İlgili Özellikler. Ölçüler cm'dir.....	38
Şekil 3. 21 Merdiven Asansörü Ve Platform Yükseltici Örneği.....	39
Şekil 3. 22. Tekerlekli Sandalyeli Engelli Bireyin Kullanımına Uygun Oda Ve Banyo	40
Şekil 3. 23. Engelli Ray Monte Edilmiş Banyo Örneği	43
Şekil 3. 24. Banyo Örneği.....	44
Şekil 3. 25. Banyo Örneği	45
Şekil 3. 26. Duş Teknesi Ölçüleri	46
Şekil 3. 27. Yüksekliği Ayarlanabilir Adaptör Takılmış Klozet Örneği	47

Şekil 3. 28. ..Lavabo Ölçüleri	47
Şekil 3. 29. Tuvalet Örneği.....	48
Şekil 3. 30. Kabin Sayısı Fazla Olan Tuvalet Plan Ve Ölçüleri.	49
Şekil 3. 31. Hidrolik Liftli Havuz Asansörü.....	57
Şekil 3. 32. Döner Kapı Yanında Kanatlı Kapı Örneği Şekli	62
Şekil 3. 33. Kapılar.	64
Şekil 3. 34. Kapı Kolu Ve Aksanı.....	64
Şekil 3. 35. Normal Kapı Kolu Dikey Ve Yatay Çekme Kolları Yükseklik Ölçüleri	65
Şekil 3. 36. Kapı Kolu Aksanın Yerden Yüksekliği.....	65
Şekil 3. 37. Menteşeli Bir Kapı Önünde Ve Arkasında Uygun Manevra Alanı.....	66
Şekil 3. 38. Camlı Giriş Kapılarında Gerekli İşaretleme Önlemleri.....	66
Şekil 3. 39. Camlı Kapı Ölçüleri.....	66
Şekil 3. 40. Zeminde Uyarıcı Kabartmalar	69
Şekil3. 41. Engellilere Ait İşaretler.....	69

TABLO LİSTESİ

Tablo 4. 1. Semih ARTÜN İstanbul Engelsiz Tatil Köyü Proje İşletme Modeli..	.76
Tablo 2. Ek 4. Semih ARTÜN Evrensel Tasarım İlkesi Doğrultusunda Engelli Otel Projesi Çıkarımları.....	103

KISALTMALAR LİSTESİ

WHO: Dünya Sağlık Örgütü

ILO: Uluslararası Çalışma Örgütü

WC: Water Closet

SPA: Sanus Per Aquam

CM: Santimetre

TL: Türk Lirası

İSTADER: İstanbul Tasarım Derneği

TSE: Türk Standartları Enstitüsü

GİRİŞ

Engellilik fiziksel veya zihinsel problemleri nedeniyle hareket, duyu ve işlevlerini kısıtlı bir şekilde kullanabilen veya hiç kullanamayan kişileri kapsar. Engelli bireyler, sağlıklı bir insana göre duyuları ve işlevleri bakımından kısıtlı bir yaşam sürdürmektedir. Engelli bireylere yönelik tasarlanmış otel yapılarında, tamamen onlara yönelik mekân çözümlerinin yapılması, tüm aktivite ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek ve tedavilerine destek olabilecek ortamların yaratılması gibi bir durum söz konusudur. Bu doğrultuda tez çalışmasında engelli ve türleri araştırılmış, konut, kamu, özel eğitim merkezleri, üniversiteler ve otel yapıları incelenmiş, bunun sonucunda da İstanbul'da projelendirilecek bir otel yapısında engelli bireye yönelik çözümlerin önerilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada ilk olarak engellilik ve türleri belirlenmiş, ikinci olarak yaşam alanlarındaki gereksinimler araştırılmış, son olarak da mekân içerisindeki engelli bireye yönelik çözümlerin üretilmesi gerekliliği vurgulanmıştır.

Bu doğrultuda, engelli bireyler adına otel içerisindeki ihtiyaçlarını sorgulamak amacıyla hazırlanan tez çalışmasında, genel olarak otel yapılarında engelli bireyler için yapılan çalışmaların yetersiz olduğu dikkat çekmektedir. Çalışma alanı otel yapılarındaki ihtiyaç tespitleri açısından incelenmiştir. Sonuç olarak, Engelli bireyin otel içerisindeki gündelik ihtiyaçlarını karşılaması, sosyal aktivitelerini yapabilecekleri olanakların sağlanması için öneriler getirilmiştir. Bu kapsamda engelsiz bireyler için bir otel projesinin önerilmesi ve engelsiz otelin farkındalık yaratması amaçlanmıştır.

İlgili literatür, kaynaklar araştırılmış, yerinde görüşmeler tespit ve gözlem yapılarak çalışmanın yöntemi belirlenmiştir. Bu çerçevede öne çıkan problem başlıkları ise şu şekildedir: Engellilik türlerine göre planlama yapılmaması, çevrenin onların hareket kabiliyetleri için uygun olmayışı, sosyal ve kültürel alanlarda onların bu haklara sahip oluşunun göz ardı edilmesi gibi farkındalık eksikliği bulunmaktadır.

Engelli bireyler için Otel yapıları yurt içi ve dışındaki örnekleri üzerinden incelenmiştir. Tez çalışması için konu ile ilgili yazılmış tez çalışmaları, kitaplar, makaleler, süreli yayınlar, internet kaynakları incelenmiş, ilgili kişilerle röportajlar yapılmıştır. Engelli bireylerin nasıl bir otel istediklerini anlatan tespit çalışması sunulmuştur. Elde edilen veriler doğrultusunda engelliler için otel konusunda eksikliklerin bulunduğu ortaya konulmuş, konu ile ilgili öneriler getirilmiştir.

1. ENGELLİ TANIMI

Engelli kavramı, herhangi bir özürllük durumu olan kişi için kullanılan bir kavramdır. Özürllük kelimesi ise belirtilen anlamın dışında özürllük durumunu merkeze alan bir anlamı da ifade eder. Engellilik bu durumun geçiciliğini yani zamanla bu durumun değişebileceğini ve görünen engelliliğin hayat akışı içerisinde sorun oluşturmayacak düzeye gelebileceği üzerine bir tanımdır (URL1). Birleşmiş Milletler'in (BM) kabul ettiği engelli kişilerin hakları bildirgesinde engelli tanımı; kişinin hayat standartları içerisinde başarabileceği bir eylemi zamanla yapamama durumudur (URL 2).

Engelli, bir başka deyimle yapabilecekleri her türlü eylemde çevrenin onlara uygun olmaması nedeniyle, toplum içerisinde kısıtlı yaşayan bireylerdir. Engelli bireyler türlerine göre farklılık göstermektedir. Bu bilinçle onların psikolojik durumları ve fiziksel olarak yapabilecekleri eylemlerin farklılıkları göz önünde bulundurulmalıdır. Ülkemizde, engelli türlerinde ilk akla gelen, özellikle fiziksel engellilerdir. Engelli bireylerin bunun dışında birçok türü vardır. Engelli bireyler adına yapılacak olan her projede onların türlerine uygun ortak veya bireysel alanlar oluşturulmalıdır. Bu nedenle engelli türlerinin bilinçli bir şekilde bir arada tutulması konusunda uzmanlaşması sağlanmalıdır.

1.1. Engelliliğin Çeşitlendirilmesi

Engelliliğin, vücut bütünselliği bakımından farklı bölgelerde oluşturduğu hasarlar bireyin kabiliyet becerisini kaybetmesinin yanısıra daha farklı birçok engeli de oluşturduğu görünmektedir. Engellilik bu nedenle farklı alanlarda çeşitlendirilmiştir.

Öğrenme Güçlüğü: Tanım olarak; yazılı ve sözlü dilin kullanımı ve anlaşılabilirliği gibi ana görevleri kapsayan bozukluk şeklidir.

İşitme Engeli: Doğum anından itibaren veya daha sonradan herhangi bir neden ile oluşan işitme duyarlılığındaki azalma veya tamamen yok olma durumudur.

Görme Engeli: Gelişme bozukluğu ve geriliği olan çocuklarda sıklıkla görülür.

Görme problemleri: Katarakt, şaşılık ve kırma bozuklukları şeklinde ele alınabilir.

Zekâ geriliği: Bu durum üç belirtiyile tanımlanabilir. Entelektüel birikim düşüklüğü, Problemin bir hasar veya hastalık nedeniyle oluşması,-Çevreyle olan uyum yeteneğinin düşüklüğüdür.

Down Sendromu: Mental (retardasyon) ile ilgili gelişim problemidir. gelişim yetersizliği genellikle genetiksemdir. Genetiksel nedenlerden dolayı oluşurlar, mental retardasyonun yaklaşık olarak %33' lük bir bölümünü oluşturur. Karşılaşılma sıklığı 700 de 1 olan rahatsızlığın %95' lik bölümünün sebebi 'trisomy 21' diye adlandırılan genetik bozukluktur.

Serebral Palsy: Duruş ve hareket problemleri ile sonuçlanan, ilerleyici olmayan bir hastalıktır. Beynin erken gelişim devrinde (3-5 yaş), merkezi sinir sisteminin hasarı sonucu oluşur. Zekâ geriliği, nöbetler, davranış ve duygusal problemler ile beraber seyredir. 1000 canlı doğumun 2'sinde görülür. Bunlar yüksek riskli yeni doğanlardır.

Travmatik Beyin Hasarı: Çocukta en sık görülen, sonradan ortaya çıkan bir bozukluktur. Çocuklarda kafa travması sonucunda sık olarak rastlanmaktadır. Beyin dokusunun fiziksel hasar veya azalmış fonksiyonu ile karakterizedir. Görülme sıklığı 100.000' de 200'dür.

Otizm: Beyne dayalı gelişme bozukluğu olduğuna inanılmaktadır ve birçok nedene dayanır. Sosyal ilişkilerde, iletişimde ve uyumdaki anormallik ile teşhis edilebilir. Otizmle birlikte zekâ geriliği, psikiyatrik davranış bozuklukları, nöbetler ve dikkat bozukluğu görülebilir (URL 3).

Engelli bireylerin türlerine göre yapı standartları belirlenmeli ve yapılacak tüm tasarımlar bu şekilde geliştirilmelidir. Bunun dışında bütün engelli bireylerin bir arada vakit geçirebilecekleri sosyal alanlar oluşturulmalıdır. Böylece engelli bireyler arasında bir bağ kurulması sağlanır. Kendi içlerinde ortak alanlardaki aktivitelerinde

arkadaşlık bağı, ortak hareket etme özellikleri ve bu yol ile öğretilerinin gelişmesi sağlanmalıdır. Böylece günlük yaşantımızda engelli bireylerin değerinin toplumdaki yeri bilinçli şekilde oluşur.

Engelli bireylerin, yaşamımızın içerisinde bir parça olduğu ve onların toplum içindeki yeri düşünerek bilinçli hareket edilmelidir. Engelli bireyler, ruhsal ve bedensel açıdan birçok farklılıklar göstermektedir. Bu nedenle engelli bireylerin tüm özellikleri göz önünde bulundurularak yapılacak olan eylemler öncelikle onların gereksinimini karşılamalıdır.

1.2. Engellilik Konusunun Ulusal ve Evrensel Koşulları

1.2.1. WHO - Dünya Sağlık Örgütünce Yapılan Engelli Tanımı

Özürlülük tanımına, Dünya Sağlık Örgütü, Birleşmiş Milletler ve ILO tarafından farklı bakış açılarından yaklaşmıştır. Özürlülüğün hastalık sonuçlarına dayanan, ve sağlık alanına ağırlık verilerek tanımlamaları yapılmıştır.

- **Noksanlık (Impairment):** Bireyin sosyal ruhsal ve anatomik eksikliğini ifade eder.
- **Özürlülük (Disability):** Kişinin sakatlık durumundan önce gerçekleştirebildiği işlevleri sakatlık durumundan sonra gerçekleştirememesini, yani standart insanların yapabildiği işlevleri yerine getirememe durumunu ifade eder.
- **Maluliyet (Handicap):** Bu durumun kişinin geçirdiği sakatlık evrensinden sonra kullanılabilir işlevlerinden mahrum kalmasını ifade eder.

Türkiye’de 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun 3. Maddesinin “c” fıkrasında tanımı yapılmıştır. Kanuna göre engelli; “doğuştan veya sonradan herhangi bir rahatsızlık veya kazalar sonucu bedensel, zihinsel, ruhsal, psikolojik ve sosyal iletişimde becerilerini kaybetmesi nedeniyle

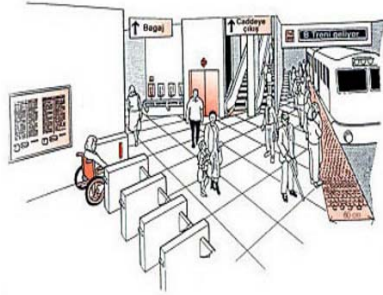
normal yaşamın içerisinde; korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine gereksinim duyan birey” olarak tanımlanmıştır(URL 4).

Engelli bireylerin de sosyal yaşantılarını sağlıklı ve aktif bir şekilde devam ettirebilmesi sağlanmalıdır. Bu nedenle yapılacak çalışmalarda engelli bireylere uygun çözümler üretilmeli, engel türlerine uygun olarak gereksinimlerine cevap verilebilmeli ve yaşam standartlarına uygun sosyal alanlar oluşturulmalıdır.

Engelli bireylere uygun yapılacak olan tüm yaşam alanları ergonomik açıdan yapı standartlarına uygun hale getirilmelidir. Bunun dışında psikolojik olarak da tüm tasarımsal uygulamalar onlar adına destekleyici olmalıdır. Psikolojik açıdan düşünülen tasarımların, engelli bireylerin gelişimi ve yapacağı tüm eylemlerine destekleyici önemli unsurlardan olduğu görünmektedir. Bütün olarak bakıldığında tasarımlarda engelli bireylerin tüm gereksinimleri göz önünde bulundurulmalıdır. Toplumların, engelli bireyleri göz önünde bulundurarak yaptıkları çalışmalar onların ekonomik ve sosyal gelişimini doğrudan etkilemektedir. Bu bağlamda, engelli bireylerin topluma kazandırılmasına engel olan tüm etmenlerin ortadan kaldırılması ve sosyokültürel tüm alanlara yayılan sorunların çözülmesi gerekmektedir.

2. ENGELLİ BİREY VE MEKÂN TASARIMI

İç mekân tasarımında genellikle standart insanların ortalama ölçüleri esas alınmaktadır. Ancak bazı insanlar gerek boyutsal gerekse kapasite olarak standartların üstünde ya da altında kalabilmektedir. Bununla birlikte, boyutsal kısıtlamalar dışında farklı kısıtlamalar da bulunmaktadır. Bu kısıtlamalar yaşlılık, sakatlık, hastalık, alerji, geçici sakatlıklar gibi unsurlardır. Bazıları ise herhangi bir yardımcı araç olmadan yaşamlarını sürdüremezler. Az veya çok geçici/kalıcı ortak olan nokta ise her bireyin kendi fiziksel yeteneği ve sınırlılıklarıyla farklılık gösterdiğidir. Bu doğrultuda engelliler için tasarlanacak mekânların ölçüleri belirlenirken onların antropometrik ve ergonomik faktörleri göz önünde bulundurulmalıdır. Engelli bireye günlük yaşam aktivitelerinde bağımsızlık sağlayacak önemli bir yaklaşım, mevcut kapasitesine uygun transfer ve hareket yöntemlerinin belirlenmesi ve öğretilmesidir. Bu yöntemler mekânların yapısal özellikleri ve donatıların düzenlenmesinde önemli unsurlardır.

Resim 2. 1. Engelli Bireyler İçin Metro Girişi

Engelli bireylerin transfer yöntemleri, kişinin, kollardaki kendini yükseltme yeteneği, gövde dengesi, bacaklarda istemsiz hareketler veya kontrol kaybı ve tekerlekli sandalyenin özellikleri dikkate alınarak belirlenmelidir. Transfer yöntemlerinin kullanılmasında mekânın yapısal özellikleri ve donatıların yerleşimi ve boyutlarının önemi büyüktür (URL 5).

Engelli bireylerin fiziksel gereksinimleri göz önünde bulundurularak yaşam kalitesini ve sosyal hayatlarındaki eylemleri kolaylaştıracak özellikleri tasarımlara yansıtarak, hayata tutunma çabalarını destekleyen projeler gerçekleştirilmelidir. Toplumdaki varlıkları, sosyal hayatlarının kaliteli ve sürdürülebilir olabileceği onlara yansıtılmalıdır.

Engellilerin yaşamlarını sürdürebilmeleri kendi çevrelerinin ergonomik ve kolay ulaşılabilir olmasını gerektirmektedir. Engelliler için çevre bakımından öncelikle; mekân, toplu taşıma araçları ve sosyal çevreleri içerisinde araştırma yapılmalıdır. Herkes için tasarım, evrensel tasarım dediğimiz olgudur. Farklı yaş grubuna, kültürüne, geçmişe ve engele sahip kişilere en uygun tasarımın sunulmasıdır. Böylece evrensel tasarımların bütüne hitap etmesi ve toplumda yer bulması bir gereksinimden çok toplumda kalıcı bir yer bulmasını sağlayacaktır. Bu doğrultuda, engelli bireylere imkânlar sağlayabilmek için; yapısal ve fiziksel çevreye erişimi kolaylaştırmak gerekmektedir. Engelli bireyler için yapısal standartlar dikkate alınarak yaşam alanları oluşturulmalı ve yapılacak tasarımların ergonomik açıdan uygunluğu göz önünde bulundurulmalıdır.

2.1. Genel Anlamda, Engelli Bireylerin Yaşadıkları Mekânlar

Teorik olarak, insanın olduğu her mekân onlara uygun tasarlanmaktadır. İnsanların yaşamlarını sürdürdükleri mekânlar içerisindeki tasarımlar ergonomik, kullanışlı, rahat, güvenli ve ulaşımı kolay düşünülmektedir. İnsanların yapısına göre bu alanlar içerisinde en çok mağdur olabilecek kişiler engelli bireylerdir. Engelli bireylerin rekreatif gereksinimlerini karşılamaları için, tüm mekânların onların fiziksel ve ruhsal durumlarına uygun tasarlanması gerekmektedir. Engelli bireylerin engel durumu düşünülerek, yaşadıkları mekânlar engelsiz hale getirilmelidir. Engelli bireyler de konut, kamusal alanlar, üniversiteler, oteller, özel eğitim merkezleri vb. tüm mekânlarda sosyal yaşamlarını sürdürebilmelidir. Bu

nedenle yapılacak çalışmalarda engelli bireylere olan faydalığın artırılması düşünölmelidir.

2.1.1. Kamusal Alanlar

Kamusal alan "insanların standart hayatlarından, toplanma, eğlenme tüm işlevsel aktivitelerini oluşturdukları alan olarak belirtilir(Kostoff, 1999). Esas olarak şehir hayatının gereklilikleri insanların alan ve zaman kavramları içerisinde sosyal yaşantılarının deneyimi olarak kurgulanmaktadır (URL 6).

Kamusal alanlar bir şehrin kimliğini ve yapısını oluşturmada büyük rol oynamaktadır. Bu alanların engelli bireylere yönelik olması gerekmektedir. Engelli bireylerin kamusal yapılar içerisinde sosyalleşmeleri ve hayata tutunmaları hedef alınmalıdır. Yapılacak kamusal yapıların bütününde engelli bireylere yönelik alanların olmasına dikkat edilmelidir. Bu durumda engelli bireyler için tasarlanacak kamusal yapıların engelsiz olması sağlanmalıdır. Kamusal alan, açık ve kapalı olarak ikiye ayrılmaktadır.

2.1.1.1. Açık Kamusal Alanlar

Açık şehir alanlarının en belirgin özelliği, yapılaşmanın yoğunluğu arasında, insanların nefes alacakları ortamları oluşturmasıdır. Bu alanlarda insanlar sosyalleşme ihtiyaçlarını gerçekleştirip ortak bir eylem oluştururlar. Çocukların oynayabildikleri, yetişkinler için eğlence ve kitle iletişim ortamlarını oluşturma gereksinimlerini içermektedir (URL 7).

Resim 2. 2. Engelli Bankları

Resim 2. 3. Engelli Bankları

Açık kamusal alanların oluşumunda kentin sokakları önemli rol oynamaktadır. Sokaklar, insanların evlerini ve işyerlerini birbirlerine bağlanan kentte bir bütünlük oluşmasını sağlarlar. Açık kamusal alanlar içerisinde engelli bireyler de yaşamaktadır. Engelli bireylerin açık alanlarda rahat hareket edip ulaşımının kolaylaştırılması gerekmektedir.

Resim 2. 4. Engelli Salmcak

Ulaşım ile birlikte parklar, pazar alanları, açık hava konserleri, lunaparklar, eğlence merkezleri, açık amfi tiyatrolar ve sosyal merkezlerin tümünün engelli bireylere uygun olarak yapılması gerekmektedir. Toplumsal yaşam oluşturularak her türlü aktiviteye olanak sağlanmalı aynı zamanda doğal çevre korunmalıdır. Bu alanları yaşanır yapan bireylerin, engelli bireyler ile birlikte bir bütün oluşturmaları sağlanmalıdır.

Resim 2. 5. Engelli Park Oyun Grubu

2.1.1.2. Kapalı Kamusal Alanlar

Kapalı kamusal alanlar içinde, tarihi mekânlar, saraylar, kiliseler kahvehane, mağazalar, ticari fuarlar ve salonlar önemli mekânlardan bir kaçıdır. İnsanların bir arada aktivitelerini yaptıkları kapalı kamusal alanlar içerisinde sosyal ve kültürel açıdan farkların olduğu her türlü birey bulunmaktadır. Kapalı kamusal alanlardaki bütünlük, yapılan planlama ve tasarımlarda dikkate alınmalıdır. Bu alanlar içerisinde engelli bireyler için güvenlik, ulaşılabilirlik ve yapısal tüm standartların yerinde uygulanmış olması gerekmektedir. Engelli bireyler için giriş çıkış alanları, geçiş mesafesi, koridorlar uygun genişlikte tasarlanmalı ve bu alanlar içerisinde yönlendiriciler yapılmalıdır.

2.1.2. Konutlar

Engelli yaşamını etkileyen unsurlardan biri de konutlardır. Konutlarda engelli bireyler için giriş çıkışların onların rahat edebilecekleri biçimde olması sağlanmalıdır. Binada, herhangi bir yangın esnasında onların sağlıklı bir şekilde

çıkartılması için yangın merdiven çıkışları yapılmalıdır. Çok katlı yapılarda asansörle ulaşım sağlanmalıdır. Konut içerisinde rahat geçiş sağlayacakları kapı girişleri ve koridorlar oluşturulmalıdır. Islak hacimler engelli bireylere uygun boyutlarda yapılmalıdır. Konut içerisindeki banyoda uygun rezervuar, tutamaçlar, lavabo, duş teknesine kolay erişim ve kullanımda rahatlık sağlanmalıdır. Ayrıca aydınlatma sistemlerinin ve bina giriş sensörlerinin engelli bireylerin onları algılayabileceği şekilde yapılmalıdır. Engelli bireyin rahat ulaşabileceği standartlar belirlenmeli ve dikkate alınmalıdır. Şehrin diğer öğeleri arasında bağlantı yolları ile engellilerin rahatlıkla konutlara ulaşımı sağlanmalıdır. Engelli bireylerin günlük ihtiyaçlarını karşılamak için bu konutların çevrelerinde dükkânlar parklar ve otoparklar gibi alanlar tasarlanmalıdır (URL 8).

Kamusal alanda engelli bireylerin aktif yaşamın bir parçası olabilmeleri için, fiziksel çevrelere erişimi kolaylaştırılmalıdır. Topluma katılmadaki rolleri artırılmalı ve engel durumlarının ortadan kaldırılabilmesi için gereksinimlerin dikkate alınması gerekmektedir.

2.1.3. Otel Yapıları

Otel yapıları, insanların belirli zamanlarda dinlenme, eğlenme ve benzeri gereksinimleri için buldukları mekanlardır. Oteller çeşitli gereksinime göre tasarlanmış mekânlardır. Otellerde rahatlık ve güvenlik için yaya yolları, rampalar, merdivenler, kent mobilyaları, bitkilendirme, otopark düzenlemeleri, bina girişleri gibi bölümler engelli ve engelli olmayanların kullanımına uygun olarak düzenlenmelidir (URL 9).

Otel yapılarında engelli bireye yönelik çözümler yapılırken öncelikle onların gereksinimlerini karşılamak gerekmektedir. İlk aşamadan, uygulama aşamasına kadar geçen süreçte, engelli bireylerin çeşitlilikleri göz önünde bulundurulmalı ve ortak alanlar içerisindeki mekân düzenlemeleri onlara uygun tasarlanmalıdır.

Engelli bireyler için tasarlanacak otellerde yazılım teknolojisi de kullanılarak mekân içerisinde ulaşım ve konfor üzerine uygulamalar yapılmalıdır.

Otel yapılarında renk seçimi de önemli unsurlardandır. Otel içerisindeki yönlendirme aydınlatmasında sıcak renkler kullanılmalı ve onların dikkatlerini dağıtmayacak pastel renklere yer vermelidir. Ayrıca dış mekânlarda yapılacak olan aydınlatma ve yönlendirme unsurlarına da önem verilmelidir. Mekân içerisindeki genel aydınlatmalarda ise sıcak ışık kullanılmalı ve aydınlatmalar engelli bireyleri yönlendirici olmalıdır.

2.1.4. Özel Eğitim Mekânları

Engelli bireylere yönelik özel eğitim merkezlerinin ulaşımı kolay ve ortam koşullarının sağlık ve güvenlik açısından yeterli olması gerekir. Bu merkezlerdeki mekanlar engellilerin türlerine göre ayrı hizmet binaları şeklinde tasarlanmalıdır. Tüm koşullar göz önünde bulundurularak planlama yapılmalıdır. Özel eğitim binası içerisinde giriş çıkış kapıları yeterli genişlikte ve kod farkı varsa rampalı yapılmalıdır. Bu merkezlerin içerisinde koridorlar geniş tutulmalı, uygun asansör ve merdivenler yapılmalıdır. Mekân içerisinde danışma bankosu dışında görme engellileri için yer kabarması ve yönlendirme levhaları olması gerekmektedir(Anonim, 1991e).

Engelli bireylerin mekân içerisinde kendilerini rahat hissetmeleri için gün ışığı kullanılmalı ve aydınlatma armatürleri ona göre seçilmelidir. Bu merkezlerde öğretmenlerin eşliğinde sınıflar oluşturulmalıdır. Her bir engelli bireyle bir öğretmen ilgilenmeli ve mekân içerisi kalabalık olmamalıdır.

Resim 2. 6. Otizm Çocuklar için Özel Eğitim Merkezi

Özel eğitim merkezlerinde zemin kaygan olmamalı ve buna uygun malzemeler seçilmelidir. Bu merkezlerde kullanılan mobilyalar köşeli ve sivri malzemeler yerine onların herhangi bir darbe anında zarar görmeyeceği malzemelerden üretilmeli ve engelli bireylerin türleri bakımından kullanılabilir ürünler olması gerekmektedir. Engelli bireylere uygun tuvaletler yapılmalıdır. Islak hacimlerde dikkat dağınıklığı yapabilecek renk unsuru ile göz yoran mekân tasarımları yapılmamalıdır.

Özel eğitim merkezlerinde engelli bireyler için dinlenme, yeme içme, bahçe ve oyun alanları yapılmalıdır. Yaş ve engellilik durumları bakımından ortak alanlarda aktiviteler yapılabilmesi için mekânlar tasarlanmalıdır. Böylece engelli bireyler eğitmen gözetimi dışında, arkadaş grupları ile bir arada vakit geçirirler. Engelli bireylerin özel eğitim merkezinde alacakları eğitim sayesinde topluma kazandırılmaları önemlidir. Yapılan özel eğitim merkezleri, engelli bireylerin kendilerini huzurlu ve güvende hissettikleri organik mekânlar ile oluşturulmalıdır.

2.1.5. Üniversiteler

Üniversite kampüslerinde açık ve yeşil alanların bir park şeklinde planlanması, gerek öğretim elemanları gerekse öğrencilerin kaliteli ve güvenli bir şekilde yaşamaları açısından önemlidir(Ertekin,Çorbacı, 2010). Eğitim ve rekreasyon alanları birlikte düşünülmelidir(Önder, 2003a). Rekreasyon eğitimin bir parçası olup,

eğitim aracı olarak kullanılabilir. Bu araç, verimliliğin anahtarı olduğu gibi ayrıca kişinin fiziksel, toplumsal ve psikolojik gelişimi için de bir taban oluşturmaktadır (Önder, 2003b).

Öğrenciler eğitim süreçlerinde, toplum içinde arkadaşlarıyla kampüslerde, çok zaman geçirdikleri için bu alanlar sosyal gereksinimlerini karşılamalı, diğer engelli bireylerle birlikte kendilerini rahat ve sosyal hayata uyumlu hissetmeleri için imkânlar sunulmalıdır. Onların engellilik durumlarına uygun tasarımlar yapılmalıdır. Üniversitelerde engelli bireylerin eğitimlerini sürdürebilmeleri için mekân içerisindeki çözümler önemli yer tutmaktadır. Engelli bireyler için, mekâna giriş, kapıları geniş yapılmalıdır. Kapı giriş çıkışlarında eğer varsa kot farkından kaynaklanan yükseklik nedeniyle rampa yapılmalıdır.

Üniversitelerin otopark bölümlerinde ise engelli bireylere ayrılmış yerler olmalıdır. Bu doğrultuda yapılacak olan otoparkların asansöre ve kapı giriş, çıkışlarına yakın olması gerekmektedir. Bunun dışında mekân içerisinde yönlendirme tabelaları ve zemin kabartmaları yapılarak güvenlikleri sağlanmalıdır. Merdivenlerde tekerlekli sandalyedeki bir engelli bireyin çıkabilmesi için aparatlar yapılmalıdır. Üniversitelerde katlar arası bağlantıyı sağlamak amaçlı asansörlerin engelli ve diğer bireylerin rahat hareket edebilecekleri standart boyutlarda olmasına dikkat edilmeli, üniversite binası içerisindeki koridorlar geniş tutulmalıdır. Engelli bireylerin kendi alanları dâhilinde eğitim görecekları tüm sınıflarda çalışma masaları arasında onlara uygun boşluklar bırakılmalıdır. Ayrıca üniversite içerisinde yapılacak olan kütüphaneler engelli bireylerin ulaşım ve kullanımına uygun olmalıdır.

Resim 2. 7. Engelli Bireylerin Kullanımına Uygun Kütüphane

Engelli bireylere üniversitede eğitim gördükleri sınıflara yakın yerlerde tuvaletler yapılmalıdır. Konferans salonlarında, engelli bireylere uygun yerler yapılmalı ve giriş bölümüne yakın yerlere oturmaları planlanmalıdır. Ayrıca sosyal etkinlikler için uygun ortamlar oluşturulmalıdır. Bu şekilde yapılacak eğitimde engelli bireylere daha rahat bir ortam sunulmuş olur.

2.1.6. Kamu Binaları

Kamu binalarının giriş çıkış bölümleri, kot farkları da göz önünde bulundurularak kaldırım kısmına kadar engelli bireylerin ulaşımına uygun yapılmalıdır. Giriş bölümleri geniş, kaygan olmayan ve iyi aydınlatılmış biçimde engellilerin kullanımına uygun hale getirilmelidir. Giriş kısmında merdiven var ise mutlaka engelli rampası bulunmalıdır. Yaya yolları, rampalar, merdivenler, asansörler, bitkilendirme, otopark düzenlemeleri, bina girişleri engelli ve engelli olmayanların kullanımına uygun olarak düzenlenmelidir(URL 10).

Resim 2. 8. Kamu Binası Girişleri

Kamu yapılarında engelli bireylerin rahat hareket edebilecekleri koridorlar oluşturulmalı, yönlendirme işaretleri ve engelli türüne uygun yer kabartmaları yapılmalıdır. Ses sistemi, bankalarda sıra önünde bekleme yerleri, oturma grupları ve görüşme odalarına ulaşım, engelli bireylerin gereksinimine uygun biçimde olmalıdır. Katlar arasında ulaşım yoğunluğa uygun merdiven ve asansör çözümleri ile bir bütün olarak yapılmalıdır. Kamu yapılarında engelli bireyler için tuvaletler yapılmalı, ıslak hacim içerisinde engelli bireylere uygun kabinler düzenlenmelidir. Engelli bireylerin kamu yapılarında oluşabilecek afetler karşısında acil çıkış alanları oluşturulmalıdır. Engelli bireylerin kamu yapılarında gündelik işlemlerini kolaylıkla yapmaları sağlanmalıdır.

2.2. Mekân Tasarımında Engellilere Yönelik Çözümleme Gerekliği

Mekan tasarımında engellilere yönelik tasarlanmaması nedeniyle engelli bireyler için birçok sorun ortaya çıkmaktadır. Dünyada birçok engelli birey bulunmaktadır. Diğer tüm bireylerle aynı seviyede ve özellikte bir arada yaşamaları için mekan içerisinde çözümler yapılmalıdır. Bunun sonucunda engelli bireyler kendilerine uygun mekânlarda hayatlarını sürdürebilmeleri için tüm eylemlerini rahat yapabilmelidir.

Engelli bireyler için mekân tasarımlarında öncelik engelsiz bir ortam oluşturulmalıdır. Onların engellilik türlerine göre mekân oluşumları ortak alanlar, yatma çevreleri, sosyal alanlar ve ıslak hacimler engelli bireylere uygun tasarlanmalıdır.

3. ENGELLİ BİREY VE OTEL YAPILARI

Otel tasarımında öncelik rahatlık, güven, konforlu ulaşım ve yazılım teknolojisi olmalıdır.

Engelli bireylerin tatil yapmaları onların en doğal haklarıdır. Onların gideceği otelin, ulaşım açısından uygun bölgelerde olması gerekmektedir. Engelli bireyin seyahat engeli çevresinde bulunan diğer insanların da seyahat kısıtlaması yaşamasına neden olmaktadır(Kaplan, 2007).

Engelli bireylerin diğer bireylerden ayırt edilmeden çeşitli etkinliklerini yapabilecekleri otel yapıları düşünülmelidir. Bu otel yapıları engelli bireylerin sınıflandırmaları düşünülerek gereksinimleri içerisinde barındırmalıdır. Otel içerisinde güvenlik, ulaşım, ergonomi ön planda tutularak tasarımların gerçekleşmesi sağlanmalıdır. Sosyal, kültürel olarak tüm eylemleri karşılayacak oteller konseptleri geliştirilmeli ve yapılması özendirilmelidir. Bu durum birçok engelli birey ve ailelerinin bir arada tatil yapabilmelerine imkan verecektir. Böylece engelli bireyler, topluma kazandırılmış olacaktır.

Engel; kişinin konforunda, ulaşımında, çalışma, el becerisini ve aktivitelerini kullanamadığı, gereksinimlerini rahat karşılayamadığı zaman ortaya çıkan bir oluşumdur. Bu yapılarla, kişisel gereksinimler karşılanacak ve konforlu bir yaşam sunulmasıyla kişinin kendindeki engeli fark etmemesi sağlanacaktır. Engel sadece yaşam kalitesinin ve yetersizliği gereksinimlerini karşılayamadığı zaman ortaya çıkan eksikliktir. Konforlu ortamlarda kişi her türlü rahatlığı sağlayabildiği için kendi engelini fark etmeyecektir.

3.1. Otel Yapılarında, Engellilere Yönelik Mekân Yapılandırılması

Otellerin tasarım aşamalarında engelli bireylerin ihtiyaçları göz önüne alınmalı ve buna göre planlanma yapılmalıdır. Engelli tekerlekli sandalyelerinin geçiş yolları, merdivenler, tuvalet ve banyolar, kaldırımlar, giriş ve çıkış sahanlıkları, rampalar, odalar engelli bireylere kullanım kolaylığı sağlayacak şekilde yapılmalıdır(URL11).

Engelli bireye yönelik otel yapılarında onların ihtiyaçlarını karşılayan ve özel olduklarını hissettiren ortamlar sunulmalıdır. Kendilerini diğer bireylerden ayırmadıkları oteller bir bütünlük içerisinde ve tüm detayları düşünülerek yapılmalıdır.

Engellilik durumuna karşı uzmanlaşmış eğitimci, sosyolog ve psikologlar tarafından, onların ruhsal, bedensel durumları incelenmelidir. Sorunların proje aşamasında saptanarak çözülmesine yardımcı olması sağlanmalıdır. Böylece istenilen ortamlar en iyi şekilde tasarlanarak, engelli bireyler için yaşanabilir ortamlar oluşturulur.

Otel yapıları için, şehrin konumu, ihtiyaçlar ve tercihlere göre projeler oluşturulmalıdır. Şehrin dokusunu bozmadan özgün projeler ile toplumsal bilinç artırılmalıdır. Yatırımcılar turizm açısından ülkeye değer katacak sosyal projelerin gelişmesine özendirilmelidir. Organik bir mimari ortam içerisinde engelli bireylerin hayata kazandırılmaları daha kolay olacaktır. Şehrin yoğun temposundan uzak doğa içerisinde kurulacak bir otel, engelli bireylerin eylemlerini daha verimli yapabilmelerine ortam sağlayacaktır. Engellilerin yararlanabildiği otel yapılarının ülkemizde yaygınlaştırılması için sosyal, kültürel ve ekonomik alanda imkânlar sunulmalıdır.

Resim 3. 9. Engelli Otel Odası

Resim 3. 10. Engelli Otel Odası

3.1.1. Ortak Kullanılan Mekânlar

Engelli bireylerin de kullandığı mekânlar içerisinde giriş bölümü, karşılama, lobi alanları, merdivenler, asansörler, bağlantı koridorları, restoranlar, kafe, bar, rampalar, kaldırımlar ve otoparklar yer almaktadır. Bu alanlar içerisinde engelli bireylerin türlerine, fiziksel ve ruhsal yapılarına göre yapısal düzenlemeler ile onların, ortak mekânlarda rahat hareket edecekleri ulaşım alanları sağlanmalıdır.

3.1.1.1. Giriş Bölümü, Resepsiyon, Lobi Alanları

Resepsiyon kısımlarında masa yükseklikleri engelliler için sorun teşkil etmektedir (Artar, Karabacakoğlu, 2003). Masa ebatları kolay erişim açısından 90 cm boy ve 85 cm enine sahip olmalıdır (Davies, Beasley, 1994a). Bu ebatlar Turizm tesisleri Yönetmeliği'nde belirtilmiştir (Anonim, 2011a). Engelli bireyin bankolara

yanaşabilmesi için derinlik ölçüsü 50 cm, yükseklik ölçüsü 70 cm olmalı ve diz boşluğu bırakılmalıdır (Davies, Beasley, 1994b).

Resim 3. 11. Engelliler İçin Resepsiyon Örneği

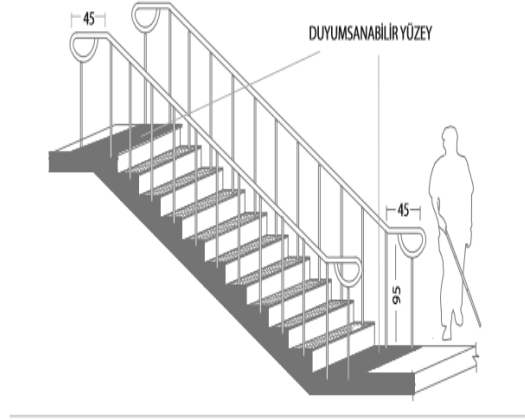
Engelli bireylerin otel tesisleri içerisinde resepsiyon alanında işlemlerini daha rahat yapabilmeleri için engellik durumları göz önünde bulundurulmalıdır. Tekerlekli sandalyeli bireylerin otele giriş, çıkış işlemleri ve ödemelerini yapabilmeleri için resepsiyon alanı içerisindeki banko, onların standartlarına uygun tasarlanmalıdır. Resepsiyon bankoları önüne oturma birimleri yerleştirilmelidir. Engelli bireyler içerisinde görme engelli bir bireyin resepsiyon alanına yönlendirileceği zemin kabartmaları yapılmalıdır. Resepsiyon bankosunda engelli bireylerin, türlerine göre dinlenip işlem yapabilmeleri için bir bölüm yapılmalı ve resepsiyon alanları mekân içerisinde daha rahat ulaşabilecekleri bir konumda tasarlanmalıdır.

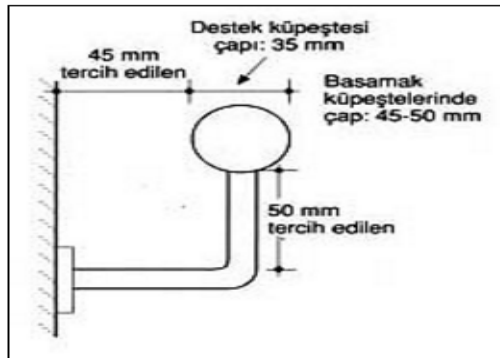
Resim 3. 12. Engelliler İçin Resepsiyon Örneği

3.1.1.2. Merdiven Alanları

Merdivenler engelli bireylerin hayatındaki belki de en büyük sorunu oluşturmaktadır (Aydeniz, Şendur, 2003). Görme engellilerin kullandığı merdivenler yandan yaklaşılmasını sağlamak amacıyla yürüyüş istikametine dik olarak yerleştirilmeli ya da başlangıç noktası doğru belirlenmelidir. Basamak ebatları hesaplanmalı genişlik 30 cm olmalıdır. Uzun merdiven alanlarında belli bir basamak sayısında dinlenme için sahanlık oluşturulmalı renk uyumu ve aydınlatma iyi yapılmış olmalıdır (Davies, Beasley, 1994c).

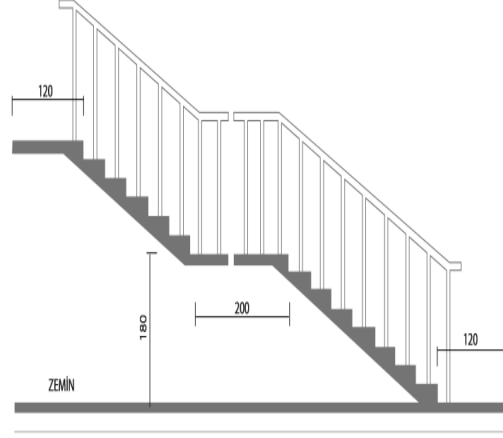
Şekil 3. 1. Görme Engelliler İçin Merdiven Örneği

Şekil 3. 2. Küpeşte Örneği

Merdivenler düz, dayanıklı, sağlam ve kaygan olmayan malzemelerle kaplanmalıdır. Kullanılan kaplama malzemelerinin türüne göre, tercih edilen aydınlatma armatürlerinin yansıma yaparak göz almaması sağlanmalıdır.

Merdivenlerde basamakları net gösterecek aydınlatma armatürleri kullanılmalıdır. Aydınlatma basamaklarda gölge oluşturmayacak şekilde yapılmalıdır. Korkulukların insan kütlesine dayanabilecek sağlamlıkta montajı yapılmalıdır. Yapılan merdiven çeşitlerinde dönel merdivenden kaçınılmalıdır.

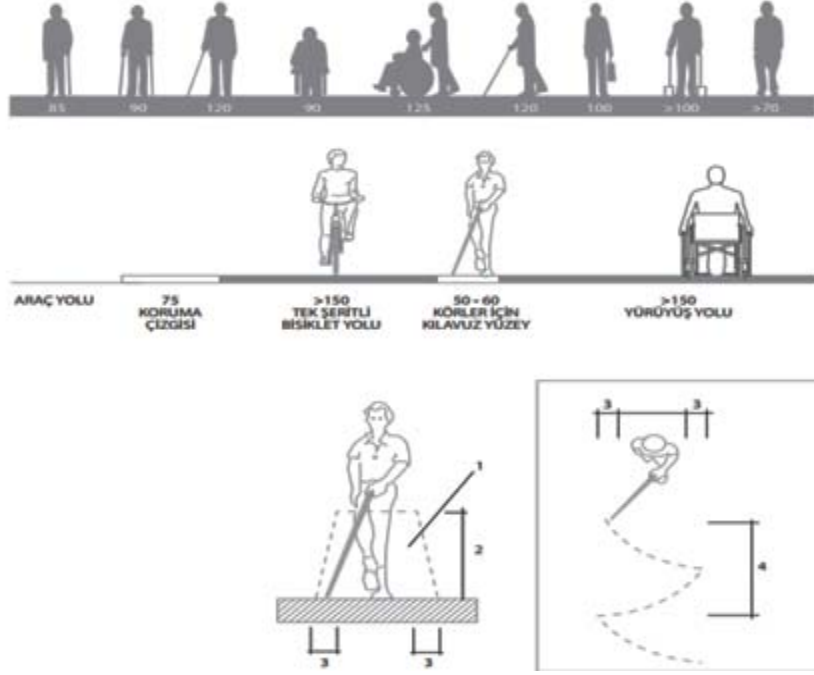
Şekil 3.3. Merdivenlerdeki Sahanlık Ölçüleridir.

Teknolojinin gelişmesi ile birlikte yürüyen merdivenler tüm yaşam alanlarında önümüze çıkmaktadır. Böylece bireylerin yorulmadan istedikleri mekânlara daha rahat ulaşmaları sağlanmaktadır. Yürüyen merdivenler kimi mekânlarda rampa, kimi yerlerde merdiven şeklinde olmaktadır. Otel yapıları içerisinde de bu tür merdivenlerin kullanılması uygundur. Aynı zamanda doğal bir ortamda mekânlar arası uzaklıklar fazla ise yürüyüş kolaylığı için, teknolojik yürüme bandı da seçenekler arasına eklenmelidir. Duyma engelliler için de ses unsuru göz önünde bulundurulmalıdır. Engelli bireylerin iç ve dış mekânda istedikleri yere kolay ulaşımı sağlanmalıdır.

3.1.1.3. Bağlantı Geçişleri (Koridorlar)

Bağlantı geçişleri iki sandalyenin geçişini sağlayabilecek genişlikte olmalıdır. Bu ölçü en az 150 cm genişlikte olmalıdır. Bu bölümlerde kullanılan renk ve formların engellilerin güvenliğine engel olmamasına dikkat edilmeli ve görsel dekorlar, objeler, yangın tüpleri koridorlara konulmamalıdır. Bu tip engeller görme

engelliler ya da tekerlekli sandalye kullanıcıları için problem hatta tehlike oluşturabilmektedir. Koridorlarda görme ve ortopedik engelliler için tutunma barları bulunmalıdır (Davies, Beasley, 1994d).

Şekil 3.4. Bina İçindeki Engelsiz Koridorlara Ait Ölçüler.

Şekil Açıklaması; 1. Engelli baston kullanan birey için alanlar, 2. 70 cm, 3. 15-25 cm, 4. 90 cm -150 cm

Engelli bireylerin geçişleri için koridorlardaki genişlik önemlidir. Çünkü onların rahat hareket etmelerini sağlamak gerekmektedir. Genişliğin önemiyle birlikte, koridorlarda engelli bireyler için yönlendirme levhaları ve kabartmaları yapılmalıdır.

Resim 3. 13. Görme Engelli Duvar Kabartması

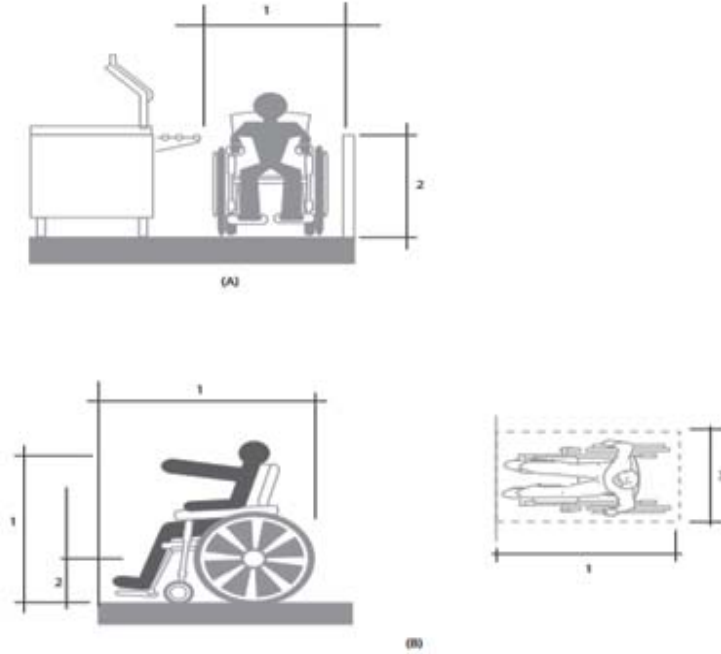

Resim 3. 14. Görme Engelli Duvar Kabartması

Koridorlarda, kullanılan aydınlatma armatürleri engelli bireylerin çevresini algılayabilmesini sağlamalıdır. Genel ve bölgesel aydınlatma olarak yüzeyler aydınlatılmalıdır. Mekân içerisindeki koridorların zemin kaplamaları kaygan olmamalıdır. Epoksi, halı ve ahşap malzemeler yer kaplamalarında kullanılabilir. Seramik, cam, granit gibi yer kaplamalarda yüzeylerin kaygan oluşu göz önünde bulundurulmalıdır. Engelli bireylerin geçiş yaptıkları sirkülasyon alanlarının dolaşım ölçüsü geniş tutulmalıdır.

3.1.1.4. Restoran, Kafe, Bar Alanları

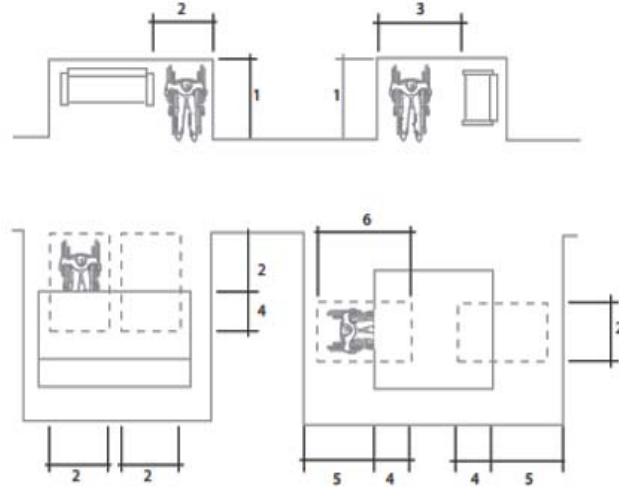
Bar ve restoran masaları genellikle engelliler için sorun oluşturmaktadır. Bu tür mekânlarda sabit olmayan ve engellilerin kullanımına uygun masalar kullanılmalıdır. Ayrıca mönüler görme engelliler için özel olarak hazırlanmalı ve onlar için geliştirilen alfabeyle hazırlanmış mönüler kullanılmalıdır. Yemek için servis edilecek masaların yüksekliği 70cm- 86cm, diz boşluğu alanı en az 68cm, genişliği ise en az 76cm olmalıdır (URL 12).

Şekil 3. 5. Self- Servis Yemek Alım Alanlarında Ölçülendirme

Şekil Açıklaması; Şekil(A)1. 1.122 cm olmalı, 2. 1.122 cm olmalı, Şekil (B), 1 . 76 cm olmalı, 2. 38 cm olmalı.

Engelli bireyler için yapılacak restoran, kafe ve barlarda kullanılacak malzemeler güvenlik nedeniyle köşeli olmamalıdır. Kapı giriş ve çıkışları engelli bireylerin geçişi için uygun olmalıdır. Otel yapısının durumuna göre, bu mekânların giriş ve çıkış kısmında kod farkı varsa rampaya yer verilmesi gerekmektedir.

Şekil 3. 6. Sabit Masalar

Şekil Açıklaması;1. En az 61 cm, 2. En az 122 cm, 3. 200 cm, 4. 45 cm, 5. 120 cm, 6. 120 cm.

Engelli bireylerin geçecekleri alanlarda zeminde yönlendirmelerin yapılması gerekmektedir. Bu epoksi boya ile yapılabilir. Epoksi ile yönlendirmeler daha rahat yapılmasına karşın aydınlatma sistemleri ile de yönlendirmeler yapılabilir.

Mekân içerisinde, daha önceki mekanlar için de anlatıldığı gibi sıcak ışık kullanılarak psikolojik açıdan rahat etmeleri sağlanmalıdır. Bar kısmında engellilere uygun bar tezgâhı ve oturma sistemleri bulunmalıdır. Engelli türlerine uygun mobilyalar kullanılarak mekân içerisinde görsel ve işlevsel bütünlük sağlanmalıdır. Mekânların boyutuna ve alacakları engelli birey sayısına uygun ıslak hacim lavabo ve tuvaletler oluşturulmalıdır.

Mekân içerisinde kullanılan renkler, mobilya seçimi, yönlendirmeler, aydınlatma armatürlerinin kullanımı önemli bir unsurdur. Bir bütün içerisinde düşünüldüğünde engelli bireyin rahat bir şekilde ulaşıp kullanması gerekmektedir.

Bu mekânlarda engelli bireyler için çalışma alanları da oluşturulmalıdır. Bu alanlarda çalışacak engelliler ile diğer engelli bireyler arası bir bağ kurulması sağlanmalıdır. Böylece o mekana gelecek diğer engelli bireylerle çalışan engelli bireyler arasında iletişim oluşur ve yaşam açısından olumlu bir etkileşim kurulur.

Böylece çalışma ortamında kendilerine özgü bir grup oluşturarak topluma ayak uydurmaları sağlanabilir.

Engelli bireylerin kendilerine ait bir ortak alanda rahatlıkları göz önünde bulundurularak yapılacak olan restoran, kafe ve barları normal bireyler gibi kullanabilmesi sağlanmalıdır.

Resim 3. 15. Down Sendromlu Kafeterya Bölümü

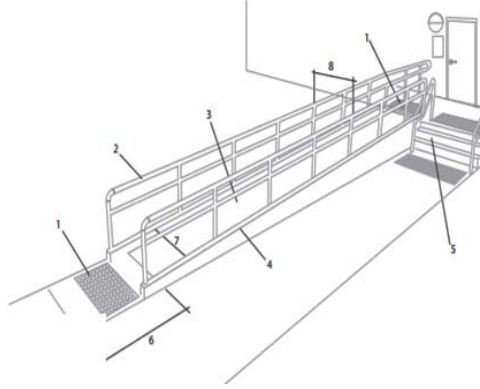
Resim 3. 16. Down Sendromlu Kafeterya Bölümü

Resim 3. 17. Down Sendromlu Kafeterya Dış Bölümü

3.1.1.5. Rampalar

Rampa zemini kaygan olmayan sert yüzeylerden oluşmalıdır. Kurulumu ise yerin kod farkına göre yapılmalıdır. Kullanım açısından manevra kabiliyet alanı düzenlenmelidir. Rampa'nın uzunluğunun bölünebilmesi için sahanlık kullanılmalıdır (Anonim, 2004a).

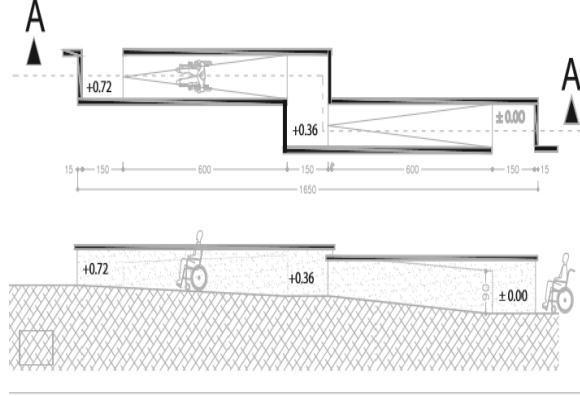

Şekil 3. 7. Bina Giriş Rampaları

Şekil Açıklaması; 1.Hissedilebilir uyarıcı yüzeyler, 2.Her iki tarafta korkuluklar, 3.1/20 eğim, 4.Koruma bordürü en az 5 cm, 5.Basamaklar, 6.Sahanlık en az 150 cm, 7.Rampa genişlik en az 90 cm, 8.Korkuluklar arasındaki mesafe en az 100 cm

Rampalar yürüme zorluğu çeken bireyler, bebek arabası kullananlar, tekerlekli sandalye kullanıcıları ve görme engelli bireylere uygun düşünülerek en az eğimle yapılmalıdır. Bu bireyler için yapılacak olan rampalar özellikle otel ana bina giriş ve çıkışlarında olmalıdır. Bunun dışında iç mekân içerisinde de, proje dâhilinde kot

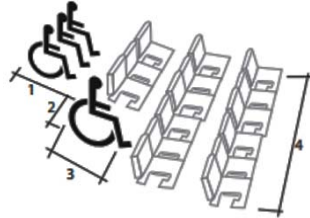
farklı olan yerlerde rampa uygulanmalıdır. Yapılacak olan rampaların genişlikleri en az 100 cm olmalıdır. Bununla birlikte rampaların yürüyen mekanizma ile yapılmasının onlar için daha rahat olacağı göz önüne alınmalıdır. Eğer yürüyen rampalar yapılırsa, otel girişinde tüm engellilere daha kolay ve rahat ulaşım sağlanmış olacaktır.

Şekil 3.8. Sahanlıkta Rampanın Yön Değiştirmesi

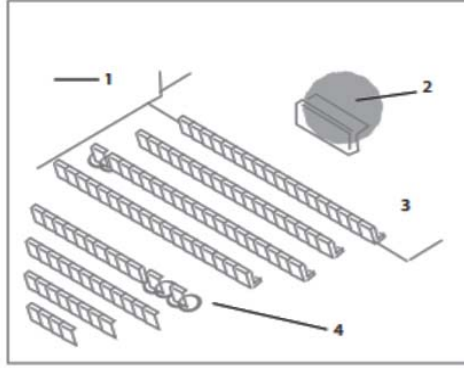
3.1.1.6. Toplantı, Konferans Salonları, Spor ve Eğlence Mekânları

Ortak olarak kullanılan iç mekânlarda tekerlekli sandalye için özel bir bölüm hazırlanmalı, bir adet için bu alan 90x140 cm'den az olmamalıdır. Tekerlekli sandalyelerin dönüş çapı olan 150 cm'ye dikkat edilmelidir (URL 13).

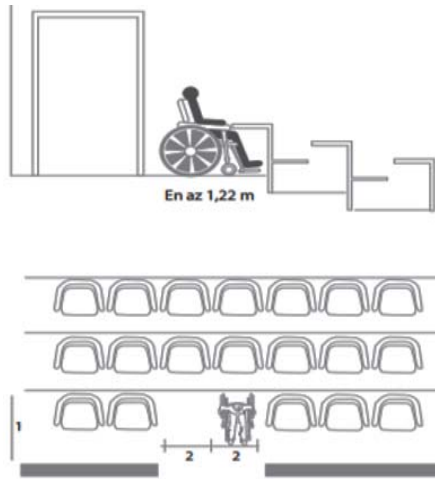
Şekil 3.9. Tekerlekli Sandalyeler İçin Ayrılan Alan

Şekil Açıklaması; 1.En az 240 cm olmalıdır, 2.En az 90 cm olmalıdır, 3.En az 140 cm olmalıdır, 4.Engelli birey için sökülüp takılabilen koltuk alanı.

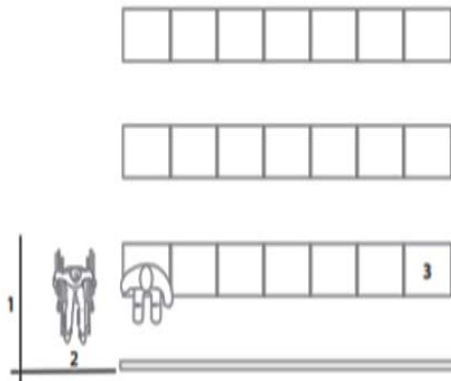

Şekil 3.10. Konferans Salonu Düzeni

Şekil Açıklaması: 1.İyi akustik ve ses yükselticisi alanı, 2.İyi aydınlatma sistemi, 3.Manevra alanı,4.Oturma alanı

Şekil 3.11. Tekerlekli Sandalyeler İçin Ayrılan Alanın Salondaki Konumu

Şekil 3.12. Konferans Salonu Kullanımında Tekerlekli Sandalye Alanları.

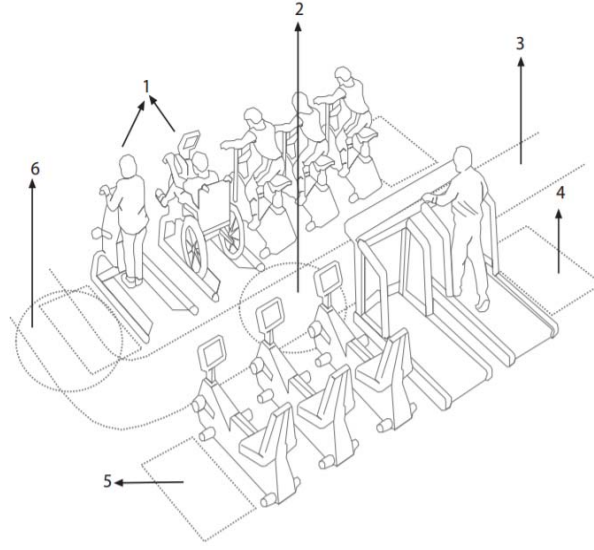
Şekil Açıklaması; 1. 120 cm, 2. 90 cm, 3. Takılıp sökülebilen koltuk

Konferans salonlarında olduğu gibi, toplantı salonlarında da engelli bireyler için uygun oturma alanları belirlenmelidir. Bu konudaki projelendirmelerde engelli bireylerin mekân içerisinde rahatlığı göz önünde bulundurulmalıdır. Oturma grupları engelli bireylerin türlerine göre sınıflandırılmalıdır. Bu sınıflandırma engelli bireyler içerisinde ulaşım zorluğu en çok bedensel engellilerde olacağından öncelik onlara tanımlanarak çözülmelidir. Bir sunum yapıldığında herkesin anlayabileceği ortam sağlanmış olmalıdır. Mekân içerisinde yönlendirmeler ve zeminde kabartmalar bulunmalıdır. Engelli bireyin rahat hareket edebileceği alan oluşturup, kürsüye çıkabilmesi için rampa yapılmalıdır. Mekân içerisinde aydınlatma unsuruna da diğer mekânlarda olduğu gibi dikkat edilmelidir. Toplantı salonunda ve konferans salonunda ayak ucu ve koridorlar gizli ledlerle aydınlatılmalıdır. Bunun dışında genel aydınlatma mekâna uygun olarak düşünölmeli, toplantı ve konferans aydınlık düzeyi ayarlanabilir olmalıdır. Herhangi bir acil durumda tüm engelli bireylerin güvenli çıkış yapabilecekleri çıkış koridorları ve kapıları oluşturulmalıdır.

Resim 3. 18. Konferans Salonu

Eğence alanlarında ise, engellilik türlerine göre ayrı ayrı mekânlarda olmalı, ancak aynı zamanda ortak eğence alanları da bulunmalıdır. Bu mekânlar içerisinde engelli bireyler için ışık, renkler, mobilya seçiminde bütünlük oluşturulmalıdır.

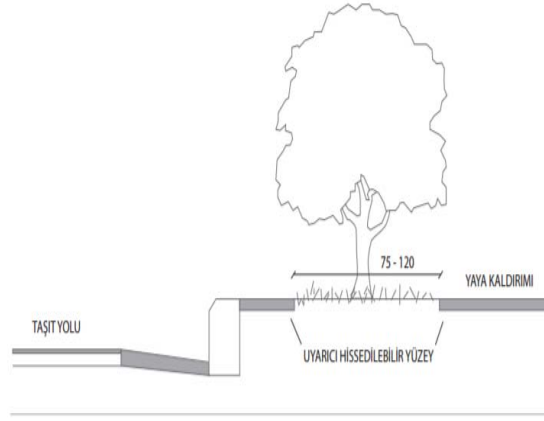
Şekil 3.13. Spor Salonunda Kondisyon Spor Aletlerinin Yerleştirilmesi.

Şekil Açıklaması;1. Spor yapılacak salon aletlerin oturur ve ayakta kullanım özellikleri bulunmalı, 2. Güvenlik açısından aletler arası mesafeler oluşturulmalı bu mesafe 1,5 m çapına uygun olmalıdır, 3. Spor aletlerinin kullanım sıraları dikkat edilerek yerleştirilmelidir, 4. Spor aletlerini kullanırken tutunacak bölmeler yapılmalı ve değnek vs. araçlarının konulması için özel bölmeler oluşturulmalı, 5. Spor aletlerinin sıra sonlarında en az 80 cm X 1,22 m alan bırakılarak düzenlenmelidir, 6. Aletlere tırmanmada kolaylık sağlanması için 1,5 m çapında ek bir manevra alanı bırakılmalıdır.

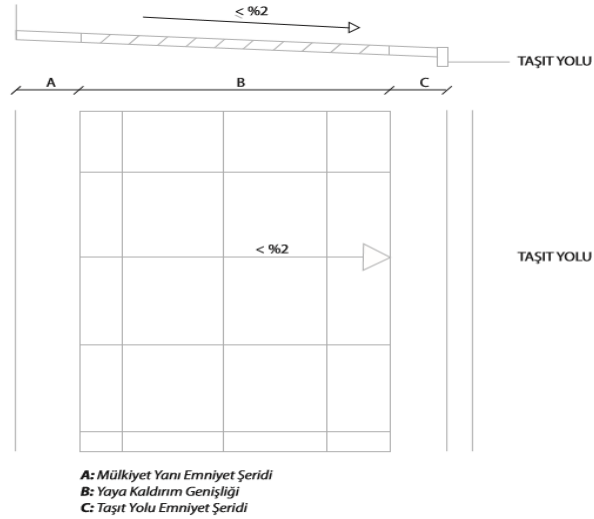
Engelli bireyin diğer bireyler gibi tüm isteklerini bu alanlarda karşılaması ve bireyin stresini atmaları sağlanmalıdır. Engelli bireyler kendilerini diğer bireylerden ayırt etmeden tüm aktiviteleri yapmaları gerekmektedir. Diğer mekânlardaki gibi eğlence mekânlarında da sıcak ışık kullanılmalıdır. Engelli bireyler için mekân içerisinde yönlendirmeler yapılmalıdır. Eğlence mekanlarında dikkat dağınıklığı yapan uygulamalardan kaçınılmalı ve mekân bütünlüğünü sağlayacak bir konsept belirlenmelidir.

3.1.1.7. Kaldırımlar

Engelli bireylerin rahatlığı için kaldırımlar önemli unsurlardır. Kaldırım yüksekliği 6-15 cm arasında olmalı ve gerekli yerlere tekerlekli sandalyeler için rampa yapılmalıdır. Rampa eğimi %8 genişliği 140 cm yapılmalıdır (URL 14).

Şekil 3. 14. Yaya Kaldırımlarında Bitkilendirme ve Ağaçlandırma

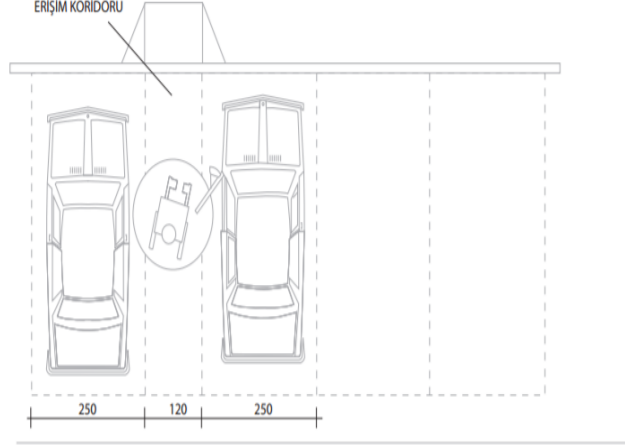

Şekil 3. 15. Yaya Kaldırımlarının Minimum Eğim Ölçü ve Emniyet Şeritleri

Engelli bireyler için yapılacak kaldırımlar engelsiz, güvenli ve yeterli genişlikte ulaşım olanağı sağlamalıdır. Kaldırımlarda yönlendirme ve kabartmalar yapılmalı ve kaldırımların geçiş mesafeleri göz önünde bulundurulmalıdır. Yaya kaldırım yüzeylerinde çıkıntı olmamalı ve ani kod farklarından kaçınılmalıdır. Bunun dışında engelli bireyin yaya kaldırımında karşılaşacağı ağaç, elektrik direkleri ve bitkiler için kot farkları varsa korkuluk yapılmalı yoksa uyarıcı ve hissedilebilir yüzeyler oluşturulmalıdır.

3.1.1.8. Otoparklar

Otoparkların %2'lik kısmı engelli araçlarına ayrılmalıdır. Bu alan 250x500 cm genişliğinde ve yapıya en yakın alanlarda olmalıdır.

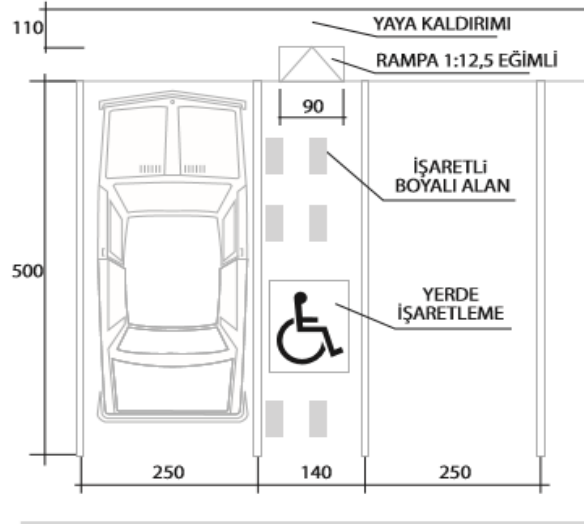

Şekil 3. 16. Engelli Otoparkı

Bu alanlarda araçların çevresinde herhangi bir engelle karşılaşılmasına dikkat edilmelidir. Ayrıca özel renklendirme ve işaretlenmeler ile alan belirtilmelidir(Anonim, 2004b).

Resim 3. 19. Engelli Otoparkı

Şekil 3. 17. Engelli Bireyler İçin Ayrılan Alan Gösterimi

Engelli bireylerin otoparkta kendi araçlarından rahat inme ve binmeleri için geçiş koridorlarının en az 140 cm genişliğinde olması gerekmektedir. Engelli bireyleri yönlendiren semboller açık net görülebilir olmalıdır. Otoparklar kaymayı önleyen zemin malzemeleri ile kaplanmalı, zeminde ve tabelalarda yönlendirici oklar olmalıdır. Engelli bireyler için ayrılmış park alanları ve kaldırım rampası, onlara ait grafik park işaretleri ile belirlenmeli ve yönlendirilmeleri sağlanmalıdır. Engelli bireyler için açık otoparklara gece aydınlatmaları yapılmalı ve kullanılan yönlendirme grafikleri fosforlu malzemelerden olmalıdır. Açık otoparkta araçtan inen bir engelli bireyin, yol kotları yüksekse rampa ile güvenli ulaşımını sağlanmalıdır. Otopark alanları, engellilerin en rahat biçimde ulaşabilecekleri yerlere konumlandırılmalıdır. Bu nedenle engelli otopark yerlerinin ulaşımı, mekâna en kısa mesafe olan yerlerde yapılmalı ve yeterli sayıda olmalıdır. Engelli park yerleri gidilecek tesise göre bina giriş, çıkış ve asansörlere yakın yerlerde yapılmalıdır.

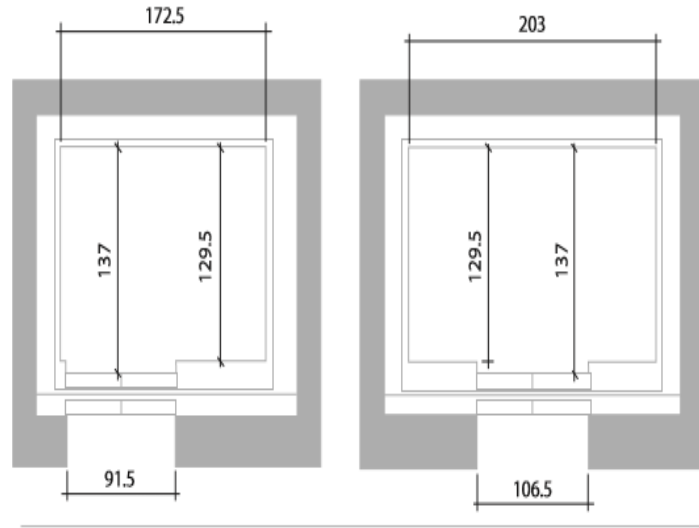
3.1.1.9. Asansörler

Engellerin yaşamını zorlayan olgulardan biri de asansörlerdir. Engellilerin kullanımına uygun asansör boyutları kabin alanı olarak en az 110 cm, derinliği ise

140 cm olmalıdır. Kabin girişleri tekerlekli sandalye kullanımına uygun genişlikte yapılmalı ve giriş kısımlarında yeterli boşluk bırakılmalıdır.

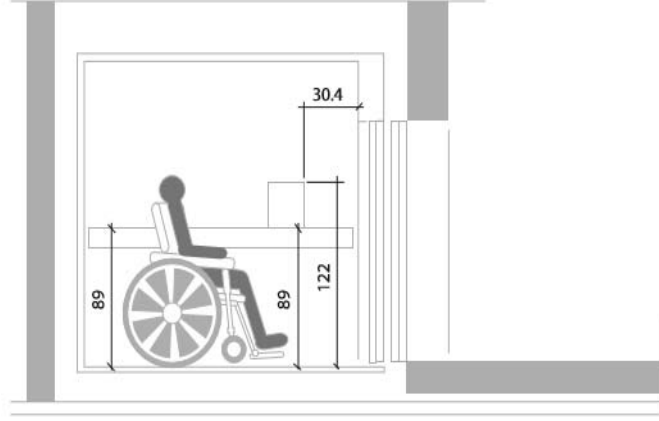
Çağrı butonunun asgari boyutu 19 mm olmalı, çıkış butonu üstte konmalıdır(Anonim, 1991a). Butonlar engellilerin ulaşabileceği ortalama 90-120 cm arası yükseklikte bulunmalı ve tekerlekli sandalye ulaşımı kolay hale getirilmelidir(Anonim, 2011b). Kabin bölümünde 90 cm yükseklikte tutunma yerleri ayrıca oturma bölümleri bulundurulması önerilir(Anonim, 1991b). Asansör kapıları iç mekânı daraltmayacak biçimde olmalıdır(Mülayim, Özşahin, 2011).

Asansör kabini önünde yeteri kadar büyüklükte bir alan bırakılmalı ve engelli bireyler için asansörlerin konumu, katlar arası bağlantıyı ve ulaşımı kolaylaştırıcı alanlarda yapılmalıdır.

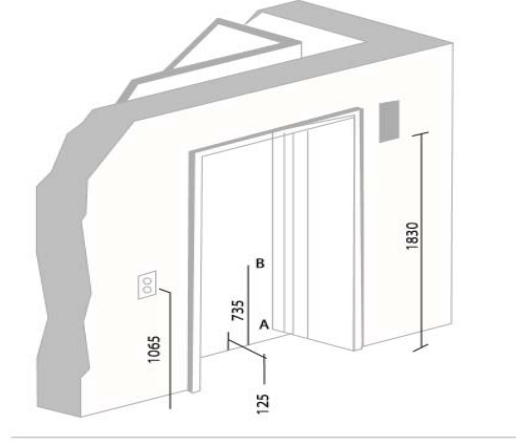
Şekil 3. 18. Asansörlerde Kullanılan Ölçüler.

Asansör kabininin iç ölçüsü engelli bireyin tekerlekli sandalye ile hareket edebilecek genişlikte tutulmalıdır.

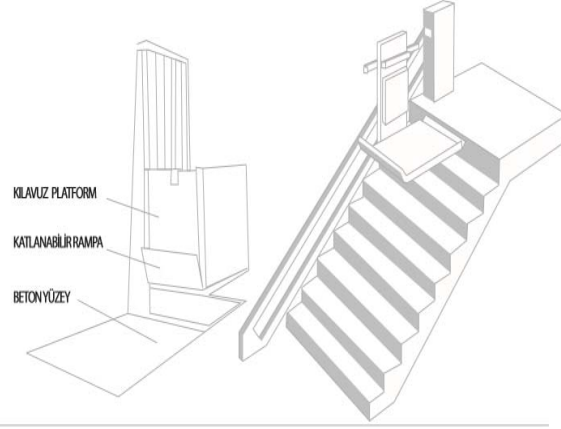
Şekil 3. 19. Kabin içersisindeki Ölçüler.

Asansör kapılarının içten raylı, elektronik kapılar şeklinde yapılması gerekmektedir. Asansörlerde kabin önü ve içinde aydınlatma bulunmalıdır. Engelli bireyler için yapılacak asansörlerdeki kumanda düğmelerinin tekerlekli sandalyedeki insanın da uzanabileceği yüksekliğe konulması gerekmektedir.

Şekil 3. 20. Asansörler İle İlgili Özellikler. (Ölçüler cm'dir.)

Asansör olmayan mekânlarda ise bedensel engellilerin merdiven eğiminde hareket eden eğik asansör sistemi ile bir üst kata çıkmaları sağlanmalıdır. Böylece engelli bireylerin tekerlekli sandalye aracılığı ile kolayca merdivenlerde ulaşımı sağlanmış olur.

Şekil 3. 21. Merdiven Asansörü Ve Platform Yükseltici Örneği.

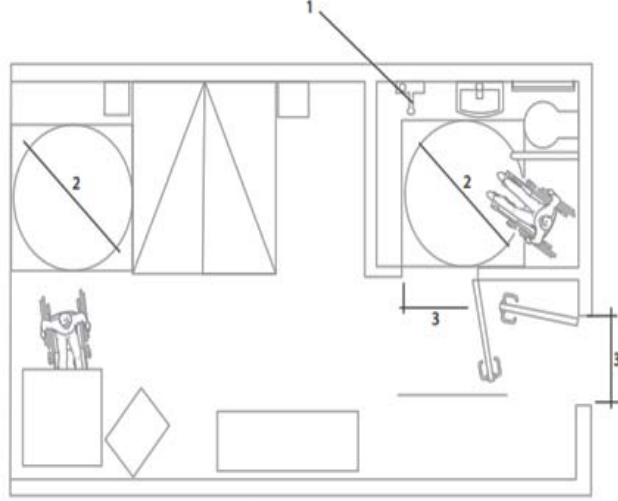
3.2. Bireysel Kullanılan Mekânlar

3.2.1. Yatma Çevreleri

Engelli bireyler için, otel içindeki en önemli mekânlardan biri de yatma çevreleridir. Odalar, engelli bireylerin kullanımına uygun genişlikte olmalı, eşyalar rahat ulaşılabilir şekilde yerleştirilmeli, güvenlik açısından problem yaşanmaması için tehlike oluşturulabilecek olan sivri uçları bulunan eşyalara yer verilmemelidir. Odalarda kullanılan renklere dikkat edilmelidir. Kapı boşlukları bir tekerlekli sandalyenin rahat geçişi için uygun ölçüde olmalı sandalye boyutundan artı olarak kol mesafesi bırakılmalıdır. Kapılar için ölçü, açık durumda geçiş alanı 90 cm, kapı kolu yüksekliği 110 cm olarak önerilir. Ayrıca rahat bir konaklama için yatakların, engelli bireylerin görüşleri alınarak tasarlanması gerekir. Yatakların başucuna engellilerin gereksinim duyabileceği eşyalar için bölmeler konulmalıdır(Erdem, 2007a).

Resim 3. 20. Engelli Otel Odası

Şekil 3.22. Tekerlekli Sandalyeli Engelli Bireyin Kullanımına Uygun Oda Ve Banyo
Şekil Açıklaması; 1.Duş bölgesi, 2.Engelli hareket alanı en az 1.50 cm, 3.Banyo kapı genişliği en az 90 cm

Otel odalarına giriş kapıları ve kart giriş yerleri bölgesel olarak aydınlatılmalıdır. Bunun için kapı önü aydınlatması kullanılmalıdır. Bunun dışında engelli bireylerin kapıyı açıp kapatabilecekleri kapı kolları ve kart yeri giriş mesafeleri onların kolayca ulaşabilecekleri yükseklikte yapılmalıdır. Engelli bireylerin rahatça kapılardan giriş çıkışlarını yapabilmeleri için 90 cm'lik bir boşluk bırakılmalıdır. Engelli türlerine göre yazılım teknolojisi ile akıllı otel odası kapı girişleri tasarlanmalıdır. Otel odalarında konaklayan engelliye algılayan bir yazılım olmalı ve bu iç mekân tasarımında akıllı otel odaları sistemi ile bütünleştirilmelidir. Engelli bireylerin odalarında zemin kaygan olmamalı ve yumuşak malzeme olan halı kullanılmalıdır. Mobilyalar köşeli olmamalı ve duvara sabitlenerek güvenlikleri sağlanmalıdır. Engelli bireyler için yapılacak olan elbise dolaplarının yükseklikleri en fazla 120 cm olmalı ve yataklar yere daha yakın ölçüde olmalıdır. Hareket kabiliyetlerine uygun ayarlanabilir ortopedik yataklar tercih edilmelidir. Gerekğinde engelli bireylerle eğitmeni veya ailesinin birlikte kalacağı bir başka bölüm de düzenlenmeli birlikte konaklama sağlanmalıdır. Down sendromlu bir engelli tek başına konaklama ihtiyacını sağlayamaz. Bunun için onların kalacağı otel odalarında refakatçi bölümü de yapılmalıdır.

Resim 3. 21. Engelli Otel Odası

Resim 3. 22. Engelli Otel Odası

Bedensel engelli bireylerin konaklayacağı odaların yeri, hareket kısıtlılıklarından dolayı giriş katlarda planlanmalıdır. Bu planlama yapılırken manzara seçimi ve teknik imkânların üst seviyede tutulması gerekmektedir. Elektrik anahtarı ve prizlerinin engelli bireylerin rahatça ulaşabilecekleri yüksekliklere konulmasına dikkat edilmelidir. Yatak odalarında genel aydınlatma dışında yatak başlıkları ve kitap okuma için çalışma masası üzerinde bölgesel aydınlatma birimi kullanılmalıdır.

Yatakların yüksekliği ayarlanmalı ve tekerlekli olmalıdır. Yapılacak aydınlatmalar oda içerisinde ışığı görmek için değil objeleri göstermek için yapılmalıdır. Acil durumlarda engelli bireylerin oda içerisindeki sensör yardımı ile

kapı kilitlerini açabilmeleri sağlanmalıdır. Acil çağrı butonları yatak ucunda ulaşımı kolay yerde olmalıdır. Oda içerisindeki renkler engelli bireylerin gözlerini yormayacak pastel renkler, ilgilerini çekebilecek yerlerde ise sıcak renkler kullanılarak yapılmalıdır.

Resim 3. 23. Engelli Otel Odası

Tekerlekli sandalye kullanan kişiler yatma çevrelerinde çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır. Gereksinim duyabilecekleri ihtiyaçlar için, teknolojinin yardımı ile hareket kabiliyetleri kolaylaştırılmalıdır (Erdem, 2007b).

3.2.2. Banyo ve Tuvalet

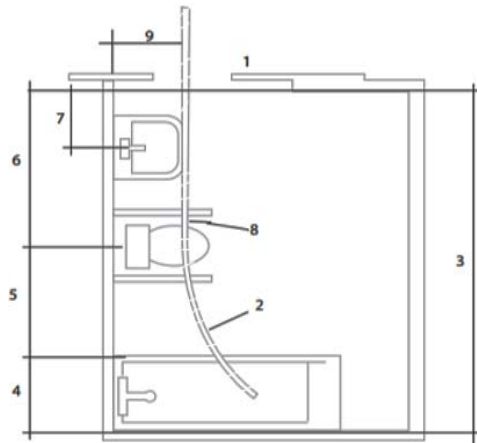
Otel odası banyosunda, engelli bireylerin rahat hareket edebilecekleri bir alan oluşturulmalı ve banyo içerisinde güvenliklerini sağlayan aparatlar kullanılmalıdır. İçeride bulunan lavabo, klozet ve duş alanının engelli bireylere uygun standartta olmasına dikkat edilmelidir. İnsanın anatomik yapısı gereği silindirik bir yapısı vardır. Bu nedenle lavabo önündeki aynalarda her iki açıdan aydınlatma olmalı, ayrıca mekânın genel aydınlatması da yapılmalıdır. Engelli tuvaletlerinde tutunma kolları bulundurulmalıdır(Yörük, 2003).

Tuvalet kapıları 90 cm genişliğinden dış tarafa doğru açılır pozisyonda olmalıdır (Anonim, 1991c). Ayrıca klozete ulaşım için klozet önünde geniş bir alan bırakılmalıdır.

Tutunma yerleri (küpeşteler) kişiye göre ayarlanır biçimde olmalıdır (Anonim, 1991d). Bu küpeşte yerlerinin standart genişliği 32-38 mm arasında ayarlanmalıdır. Lavabolar ise yerden en fazla 86 cm yüksekliğinde bulunmalı, lavabo altı için diz aralık boşluğu 68 cm, lavabo altı ve duvar arası mesafe 20,5 cm olmalıdır. Aynaların yükseklik ebatları ise TSE standartlarına göre, en az 101.5cm olmalıdır (Davies, Beasley, 1994e).

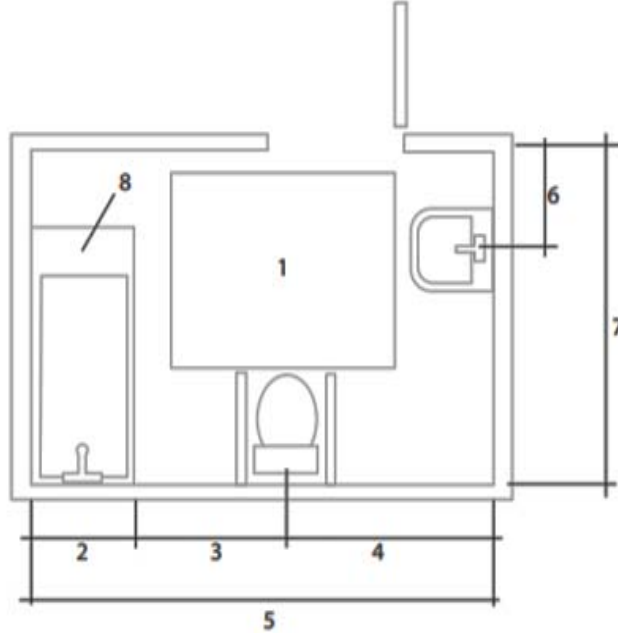

Resim 3. 24. Engelli Otel Odası Banyosu

Şekil 3. 23. Engelli Ray Monte Edilmiş Banyo Örneği

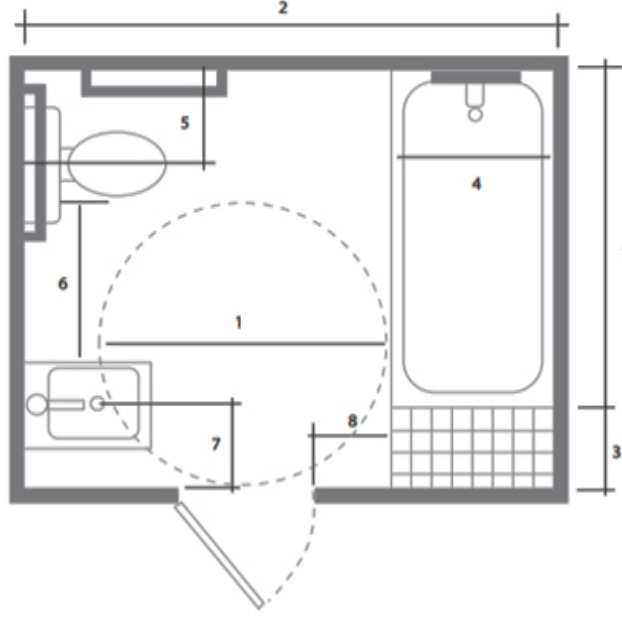
Şekil Açıklaması; 1.Sürme kapı, 2.Tavana monteli ray, 3. 300 cm, 4.Duş teknesi 70 cm genişliğinde , 5.Duş teknesi ile klozet arası aks 70 cm, 6. Klozet ile en yakın cephe arası aks 140 cm, 7. Lavabo ile en yakın cephe arası aks 46 cm, 8.Tavana monteli rayın genişliği 15 cm, 9.Tavana monteli rayın duvar aksı 60 cm

Şekil 3. 24. Banyo Örneği

Şekil Açıklaması; 1.Tekerlekli sandalye dönüş alanı 150 X 150 cm, 2.Duş teknesi genişliği 70 cm, 3.Klozet ile duş teknesi ile aksı 100 cm, 4.Duvar cephesi ile klozet arası aks 140 cm, 5.Banyo genişliği 300 cm, 6.Lavabo ile duvar arası aks 75 cm, 7.Banyo genişliği 250 cm, 8.Küvete transfer alanı

Banyo, tekerlekli sandalye girişi için tasarlanmalı, zeminin kaygan olmamasına dikkat edilmedir(Anonim, 1991d). Banyo içerisinde engelli bireylerin güvenli şekilde, rahat hareket edebilecekleri alanlar oluşturulmalıdır. Banyodaki bu ürünler kullanıma uygun ve ergonomik olmalıdır. Engelli bireyin kullanımına uygun önce lavabo, sonra klozet ve duş teknesinin yeri mekân içerisinde uygun alanlara yerleştirilmelidir. Banyo içerisindeki aksesuarlar, engelli bireylerin rahat hareket etmelerini engellememelidir.

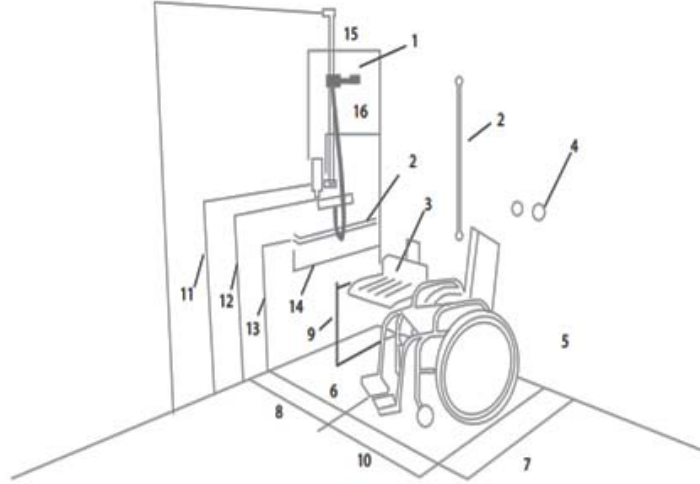

Şekil 3. 25. Banyo Örneği

Şekil Açıklaması; 1.Tekerlekli sandalyenin manevra alanı en az 150 cm, 2. Islak hacim duvar mesafesi 2.45 cm, 3. Küvet ile duvar arası mesafe 40 cm, 4.Küvet genişliği 70 cm, 5. Klozet ile duvar aks mesafesi 46 cm, 6. Klozet ile lavabo arası aks mesafesi 76 cm, 7. Lavabo ile en yakın duvar cephesi aks mesafesi 46 cm, 8. Küvet ile duvar cephesi mesafesi 30 cm

Engelli bireylerin küvete giriş ve çıkışlarında rahat geçebilecekleri düz alanlar olmalı ve oturma alanı sağlanmalıdır. Küvet önüne yeterli boşluklar bırakılmalıdır.

Duş sistemli banyolarda sabit bir duş başlığı ile el duş için duş ünitesi bulundurulmalıdır. Engellilerin sandalyeden küvete küvetten sandalyeye geçişini engelleyen tasarımlardan kaçınılmalıdır (Yörük, 2003). Bunun için engelli bireylerin rahat hareket edebilecekleri alanlar oluşturularak ulaşımı kolaylaştırılmalıdır. Banyolarda pleksi veya güvenli cam malzeme ile raylı sistem duş kabinleri yapılmalıdır. Engelli bireyler için yapılacak duş bölümünün kademeli olmamasına dikkat edilmelidir.

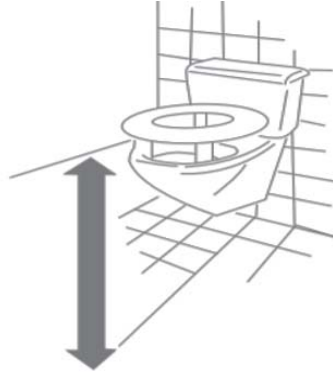
Şekil 3. 26. Duş Teknesi Ölçüleri

Şekil Açıklaması; 1.Hareketli duş başlığı alanı, 2.Tutunma aparatı, 3.Duş oturağı en az 45 cm x 45 cm olmalıdır, 4.Havlu askılığı, 5.Transfer alanı, 6.Islak hacim alanında su gideri için eğim yapılmalıdır, 7.Geçiş mesafesi 130 cm, 8.Engelli araç ayak koyma yeri 90 cm olmalıdır, 9.Duş oturağı yüksekliği 45 cm olmalıdır, 10.Geçiş mesafesi en az 180 cm, 11.Hareketli duş başlığı yüksekliği 80 cm, 12. Hareketli duş başlığı bağlantı aparatı yüksekliği 90 cm, 13.Tutunma çubuğu yükseklik 90 cm, 14. Tutunma çubuğu genişliği 80 cm, 15.Hareketli duş başlığı duvara yakın cepheden mesafesi 80 cm, 16. Hareketli duş başlığı bağlantı aparatı duvara yakın mesafesi 60 cm

Islak hacim banyo ve tuvaletlerde kaplama malzemesi olarak genellikle seramik kullanılmaktadır. Uygulamada seramiğin kaymaz türleri tercih edilmelidir. Engelli bireyler için standartlara uygun armatür, aparat ve ürünler seçilmelidir. Klozetler engelli bireyler için uygun ve sağlam olmalı klozet arkasında mutlaka bir destek kısmı bulunmalıdır. Klozet sensörlü sistem ile yapılarak engelli birey kalktığı anda suyun otomatik çalışması ve kapakların kapanması sağlanmalıdır. Lavabolarda bastonları asmak için kancalar bulunmalıdır. Klozetler oturma yüksekliğinin ayarlayabilmesi için adaptör takılması da düşünülmelidir.

Resim 3. 25. Engelli Otel Odası Banyosu

Şekil 3. 27 Yüksekliği Ayarlanabilir Adaptör Takılmış Klozet Örneği

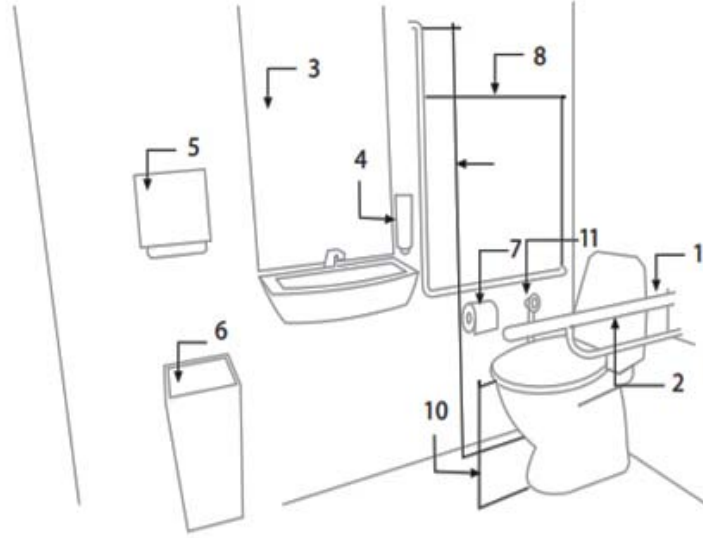
Şekil 3. 28. Lavabo Ölçüleri

Şekil Açıklaması; 1.Kâğıt havluluk veya el kurutma makinesinin yerden yüksekliği 80 cm dir, 2.Sabunluk alanı, 3.Aynanın yerden yüksekliği en üst noktada 190 cm olmalıdır, 4.Sıvı sabunluk alanın yerden yüksekliği 80 cm olmalıdır, 5.Aynanın yerden yüksekliği 90 cm, 6.Döşeme üzerinden boru kısmına kadar en az 68 cm olmalıdır, 7.Döşeme üzerinden lavabonun alt bölümüne kadar en az 75 cm olmalıdır.

Banyo malzemelerini koymak için kullanılan raf sistemlerinin de engelli bireyler için uygun standartlarda olmaları sağlanmalıdır. Banyo dolapları mekân içerisinde engelli bireyi rahatsız etmeyecek yere konumlandırılmalı ve duvara sabitlenmelidir. Aydınlatma sistemi yapılırken, insan anatomisinin silindirik bir yapıya sahip olması göz önünde bulundurulmalıdır. Tek taraftan gelen aydınlatma gölge yapacağı için aydınlatma her iki açıdan yapılmalıdır. Genel aydınlatmalar sensörlü sistemle yapılarak kişinin algılaması sağlanmalıdır.

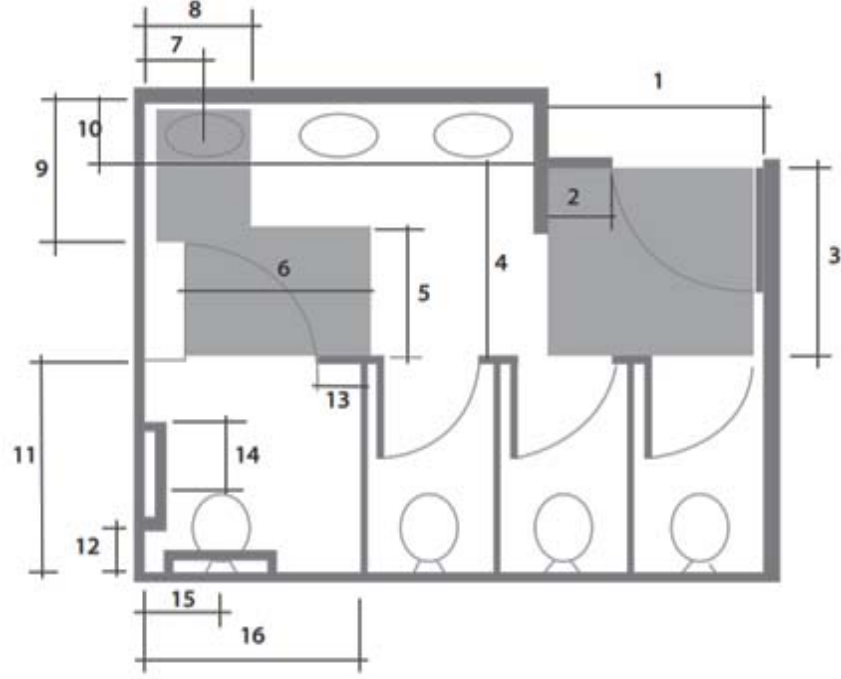
3.2.2.1. Ortak Alanlarda Yer Alan Tuvaletler

Alışveriş merkezi, çarşı, otel vs. alanlara 25, kültürel binalarda ise en çok 50 kişiye, en az 1 kadın ve 1 erkek ve engelliler için de en az 1 kadın, 1 erkek olmak üzere uygun tuvalet, pisuar ve lavabo yapılmalıdır.

Şekil 3. 29. Tuvalet Örneği

Şekil Açıklaması; 1.Katlanabilir tutamaç, 2.Tutunma çubukları klozet yüksekliğinden 25 / 35 cm daha yukarıda yapılmalıdır, 3.Aynanın yerden yüksekliği 90 cm, en üst noktası en fazla 190 cm'de olmalıdır, 4.Sıvı sabunluk yerden yüksekliği 80 cm / 110 cm olmalıdır, 5.Kâğıt havluluk veya el kurutma makinesi yerden yüksekliği 80 cm / 110 cm, 6.Çöp kutusu, 7.Tuvalet kâğıdı (En az 43 cm / en fazla 48 cm yüksekliğe yerleştirilmiş), 8.En az 60 cm, 9.En az 170 cm, 10.En az 43 cm / en fazla 48 cm, 11.Taharet musluğu ise (En az 43 cm / en fazla 48 cm yüksekliğe yerleştirilmiş)

Şekil 3. 30. Kabin Sayısı Fazla Olan Tuvalet Plan Ve Ölçüleri

Şekil Açıklaması; 1.En az 150cm, 2.En az 60cm, 3.En az 150cm, 4.En az 140cm, 5.En az 122cm, 6.En az 150cm, 7.En az 46cm, 8.En az 76cm, 9.En az 120cm, 10.En fazla 49cm, 11.En az 150cm, 12.En fazla 30cm, 13.En az 45cm, 14. 46cm, 15.168cm (Önerilen), 16. 210cm

Genel tuvaletlerde ortak alan içerisinde bulunan kabinlerin, engelli bireylere ait ayrı geniş bir mekân içerisinde yapılarak daha rahat hareket edebilmeleri sağlanmalıdır. Zemin döşemelerinin kaygan olmamasına dikkat edilmelidir. Engelli bireylerin tuvalete girişlerinde kapılar en az 90 cm genişliğinde yapılmalı ve içeride rahat hareket edebilecekleri boşluklar bırakılmalıdır. Kabinler içerisinde engelli bireyi algılayan aydınlatma armatürleri kullanılmalıdır. Tuvaletlerdeki kullanım alanları engelli bireye uygun standartlarda olmalıdır.

3.2.3. Rekreasyon (Yenileme ve Yeniden Yapılanma) Alanları

Öfke Kontrol Odası: ruhsal durumları kötü olan engelliler için kurulmuş merkezlerde öfke kontrol odası bulundurulmalıdır. Odada, yumuşak malzemeler kullanılarak engellilerin kendilerine zarar vermesi önlenmelidir. Aynı zamanda kolay temizlenen malzemeler kullanılmalıdır. Öfke kontrol odalarının kapısı dışa açılır

olarak yapılmalı mutlaka gözetleme camları kullanılmalıdır. Tuvaletlerin de oda yakınına veya içerisine kurulması gereklidir (URL 15).

Resim 3. 26. Öfke Kontrol Odası

Ayrıca zihinsel engelli bireylerin kriz anını geçirmeleri için mola ve kontrol odaları yanında izleme alanları yapılmalıdır. Bu odalarda zihinsel engelli bireyler belirli zamanlarda kriz geçirerek kendilerine zarar verme hissi duymakta olup sivri ve sert köşelere vücutlarını vurabilmektedir. Bu durum dikkate alınarak onlara uygun öfke kontrol odası yapılmalı ve engelli bireyi sakinleştirecek ses ve ışık sistemleri kurulmalıdır.

Engelli birey, kriz sırasında odada tek bırakılmalıdır. Engelli bireyin güvenliğini sağlamak için kontrol odası yapılarak bir cam paravan arkasında gizliliği sağlanmalıdır. Böylece ailesi ve eğitmen, engelli bireyi izleyerek ona yardımcı olmak adına katkı sağlamalıdır. Belirli bir süre geçtikten sonra da engelli bireyin mola odasından çıkartılarak sakinleşmesi sağlanmalıdır.

Resim 3. 27. Öfke Kontrol Odası

3.2.4. Hobi Atölyeleri

Engelli bireyler için otel içerisinde yapılacak olan atölye, onların ortak alan içerisinde birlikte hareket etmelerini ve takım içerisinde çalışmalarına katkı sağlar. Engelli bireylerin türlerine göre belirlenen saatler içerisinde çeşitli aktiviteler yapılmalıdır. Ayrıca her engelli birey için bir eğitmenin atölye içerisinde olması gerekmektedir.

Resim 3. 28. Hobi Atölyeleri

Resim 3. 29. Hobi Atölyeleri

Atölye içerisinde kullanılacak mobilyaların sert ve sivri köşelerinin olmamasına dikkat edilmelidir. Zemin için yine yumuşak malzemeler kullanılmalıdır. Dolaplar ise duvarlara gömme şeklinde sabitlenmelidir. Atölye içerisinde ortak alanlar, oyun, kreş, cam sanat merkezi, engelli tuvaleti, mola ve öfke kontrol odaları yer almalıdır.

Resim 3. 30. Hobi Atölyeleri

Atölyede, zihinsel engellilerle eğitimcilerin birebir ilgilenmesi sağlanmalıdır. Bunun dışında dikkat dağınıklığını engellemek için zihinsel engelli bireylerin az kişi ile bir arada çalışma yapmaları sağlanmalıdır.

Resim 3. 31. Hobi Atölyeleri

Atölye içerisinde, elde ortak çalışmalar sonucu çıkan ürünleri otele gelen engelli bireylerin ailelerine ve tatile gelen diğer insanlara satarak iletişim kurmalarına yardımcı olunmalıdır.

3.2.5. Hortikültürel (Bitkilerle) Terapi

Amerika ve Avrupa'daki ülkelerde, engelliler için hortikültürel terapinin uygulandığı birçok tedavi merkezi yapılmıştır. Bunlardan Chicago Botanik Bahçesi 2006 yılında, engellilere yönelik özel tasarımıyla ve bitkilerle ilgili aktiviteleri sağlaması nedeni ile ödül almıştır. Hortikültürel terapi, kişinin fiziksel, zihinsel ve kişisel gelişimi için canlı malzeme olarak bitkilerle yapılan aktiviteleri (üretim, meyve toplama vb.) içerir (URL 16).

Resim 3. 32. Bahçe engelli bireyin bağımsız hareketini desteklemelidir.

Doğa içinde, eğitici ve tedavide etkili bitki ve toprakla kendilerini geliştirebilecek çalışmalar yaptırılmalıdır. Bu şekilde engelli bireylerin toprak ile temas etmeleri sağlanarak negatif enerjiyi atıp rahatlamaları sağlanır. Aynı zamanda, engelli bireylerin hobi bahçesinde ürettikleri ürünlerin satışı için pazar alanı da oluşturulur. Engelli bireylerin doğa ile iç içe olmaları sağlanır. Bu açıdan bakıldığında onların şehrin yoğun trafiğinden ve stresinden uzak, doğal mekânlarda vakit geçirmeleri ve bağımsız olarak rahat etmeleri sağlanmış olur. Bu çalışmalarla önce doğayı keşfetmeleri, sonrasında onu nasıl ayakta tutabilecekleri öğretilir ve ekecekleri sebze, meyve, çiçek ve ağaçlar için eğitim verilmesi sağlanmış olur. Bu eğitim sırasında, engelli bireylere ekecekleri her türlü bitki için başlangıçtan, yetiştirme aşamasına kadar bir sorumluk da verilmiş olacaktır.

Resim 3. 33. Hortikültürel Terapi

Engelli bireylerin yürüme, tutma güçlükleri çeken ya da tekerlekli sandalye kullananları için hobi bahçeleri, bitkilere erişimlerine olanak sağlayacak ölçülerde yapılmalıdır. Engelli bireylerin hobi bahçesinde toplayacakları sebze ve meyvelerin kas gelişimlerine de faydalı olması beklenir.

Resim 3.34. Hortikültürel Terapi

Resim 3.35. Hortikültürel Terapi

Hobi bahçesinde çalışacak engelliler belli bir süreç içerisinde büyüttükleri ürünleri gördüklerinde, yapılan işlerde verilen emeklerinin boşa gitmediğini anlayacak ve bir işi başarmanın mutluluğunu yaşayacaklardır. Onlara sorumluluk vererek bahçe işleri ile uğraştırmak enerjilerini toprağa vererek rahatlama sağlayacaktır. Engelli bireylerin ektikleri çiçek, sebze ve meyveleri olduklarında toplayarak bunları hem yemek, hem de satmak için pazar alanına götürmeleri de sağlanmalıdır. Böylece ürettikleri ürünleri otel içerisinde oluşturdukları halk pazarı alanında satıp insanlarla iletişim sağlamalarına ortam hazırlanır.

Engelli bireylerin doğa ile iç içe yaşayarak stresli ve huzursuz anlarında, yetenekleri doğrultusunda yaptıkları çalışmalar becerilerin gelişmesi sağlar. Bu da

engelli bireyler arası birlik, dayanışma ve farkındalık ile bütüncül bir bakış açısı oluşmasına olanak sağlanacaktır.

3.2.6. Havuz ve SPA Merkezi

Engellilerin gelişimi için önemli mekanlardan biri de havuz ve SPA merkezleridir. Havuzlarda tekerlekli sandalyeler için gerekli boşluklar bırakılmalı ve engellilerin havuz kullanımı için özel havuz içi asansörler kullanılmalıdır (Mülayim, ve Özşahin, 2011).

Resim 3. 36. Engelli Bireylerin Mekân İçerisinde Havuz Kullanımı

Engelli bireylerin, havuz kısmına giriş çıkışlarının geniş tutulması ve mekân içerisindeki zemin malzemelerinin kaymayan döşeme kaplamalarından seçilmesi sağlanmalıdır.

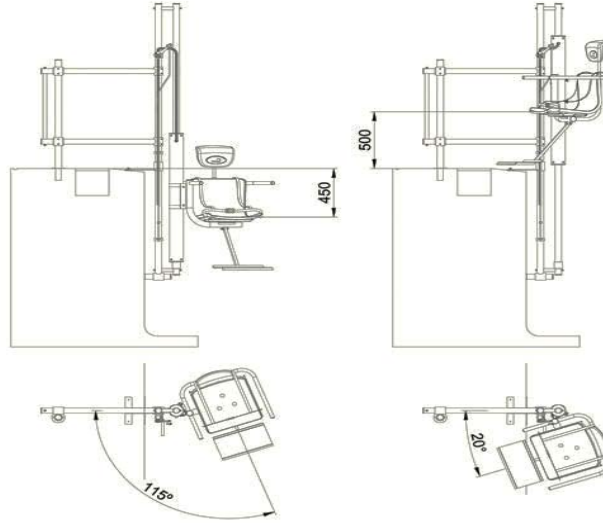

Resim 3. 37. Engelli Bireylerin Mekân İçerisinde Havuz Kullanımı

Resim 3. 38. Engelli Bireylerin Mekân İçerisinde Havuz Kullanımı

Havuz bölümü ıslak hacim olduğu için güvenliklerine dikkat edilmeli ve havuz içerisinde engelliler için havuz aparatları takılmalıdır. Onların havuz içerisinde güvenilir şekilde yüzmeleri sağlanmalıdır.

Şekil 3. 31. Hidrolik Liftli Havuz Asansörü

Havuz içerisinde dış yüzeye yakın aydınlanma armatürleri konulmalıdır. Havuz içi ve dışı aydınlatmaların mekânın sıcak algılanması için uygun armatürlerle yapılması sağlanmalıdır. Havuz alanında yer alan şezlongların zemine sabit olması doğru olur. Bu, şezlongların zemin nedeniyle kaymasını önleyerek engelli bireylerin güvenliğini sağlamış olacaktır. Havuz bölümünde bar kısmı engelli bireylere de

uygun tasarlanmalıdır. Mekân içinde, dinlenmeleri ve yeme içme ihtiyaçlarını giderebilecekleri kafeterya bölümü de oluşturulmalıdır. Engelli bireyler için SPA merkezlerinde de diğer mekânlarda olduğu gibi koridorlar, giriş ve çıkışlar geniş tutulmalıdır. Mekân içerisinde danışma birimi ile yönlendirmeler yapılmalıdır. Engelli bireylerin soyunma odaları onlara uygun olmalı ve rahatlıkla eşyalarını çıkartıp giyinebilmeleri sağlanmalıdır. Masaj odalarında onlara uygun masaj yatağı yapılmalıdır. Mekânda sauna, buhar ve Türk hamamı olmalıdır. Mekân içerisinde sıcak pastel renkler ve sıcak ışıklı aydınlatma armatürleri kullanılmalıdır. Böylece engelli bireyler için uygun bir ortam sunularak özel bir SPA merkezi sağlanmış olacaktır.

Resim 3. 39. SPA Merkezi Örneği

3.2.7. Sportif Alanlar Kapsamında Manej (At Binme ve Çalışma Alanı)

Manej; at binicilerin eğitim amaçlı kullandığı kapalı ve açık olarak yapılabilen kum, çim veya pirinç kabuğundan zemine sahip dikdörtgen yapılarıdır (URL 17).

Manejler açık ve kapalı olarak ikiye ayrılır. Hava şartlarına göre kullanımları değişmektedir. Yaz aylarında tercih bakımından açık, kış aylarında ise kapalı manej kullanılmaktadır. Engelli bireylerin gelişimleri açısından hayvanlarla olan iletişimde önemlidir. Atların insanlarla olan iletişiminin kusursuz olması engelli bireylerin iletişimini güçlendirirken eğlenmelerine de katkı sağlar. Özellikle zihinsel engelli

çocukların küçük yaşlarda atlar ile iletişim içerisinde olmalarının onların zihinsel gelişimine katkı sağladığı da düşünülmektedir.

Resim 3. 40. Açık manej

Resim 3. 41. Kapalı Manej

Artık birçok özel kurum ve belediyeler manej adı altında sosyal alanlarda engelli bireyler ile atları bir araya getirmeye başlamıştır. Manejin iç mekânında yumuşak zemin kum kullanılmaktadır. Onun dışında güvenliklerini sağlayan çitler bulunur. Çitlerin, yumuşak sünger bez ile kaplanarak herhangi bir çarpmada yaralanmaya neden olmasının önlenmesi sağlanmalıdır. Bunun dışında engelli bireylerin ailelerinin onları izleyecekleri alanlar oluşturulmalıdır. Manejin iç mekânında atların

bekleme alanları, çalışanlar için ve engelli bireyler için soyunma, duş ve tuvaletler yapılmalıdır.

Manejin üst katında engelli bireylerin asansör ile çıkacakları bir kafe bölümü de bulunmalıdır. Böylece binicilik sporunu yaptıktan sonra orada dinlenmeleri sağlanmış olacaktır. Eğitimci eşliğinde ata binmenin dersleri verilerek ve atlarla ilk iletişim kurularak daha sonrası için devamlılığı olan bir bağ kurulması sağlanmış olacaktır.

3.2.8. Müzik Odası ve Terapi Alanı

Engelli çocuklar tıpkı diğer çocuklar gibi farklı düzeyde müzik yetenekleriyle doğarlar. Engelli bireylerin tedavi ve kendilerini daha iyi hissedebilmeleri amacıyla onlarla müzik eğitimi yapılır, böylece kendilerine olan güvenleri yerine gelir (Turan, 2006). Bu eğitim ayrıca iletişimi kuvvetlendirir (URL 18). Müzik, çocuğun ruhsal dinginliğini sağlayarak, sakin, güvende, bir ortam sunarak korkularını giderir (Kınalı, G. 2003).

Resim 3. 42. Engelli Müzik Odası

Engelli bireylerin müzik ile tanışmaları küçük yaşlardan itibaren olmalı ve müziğin bir tedavi aracı olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Müzik eğitimi, engelli bireylerin, eğitimlerinde kullanılan tüm gelişim evresini destekleyen etkili yöntemlerdendir.

Müziğin engelli bireylerin iletişimleri konusunda onlara özgüven sağlama yetisini sağlayacak bir araç olduğu görülmektedir. Bunun dışında dikkat dağınıklarının azalmasında da yardımcı olmaktadır. Müzikle engelli bireylerin eğitimlerinde ritim duygusu artırılarak vücut hareketleri ile bir bütün sağlanmaktadır. Böylece engelli bireyler hareket kabiliyetleri ile müzik aletlerini çalmaya başlamaktadır. Engelli bireylerin müzikle uğraşmaları onların hem bedensel hem de ruhsal gelişimlerine destek verecektir.

Resim 3. 43. Engelli Müzik Odası

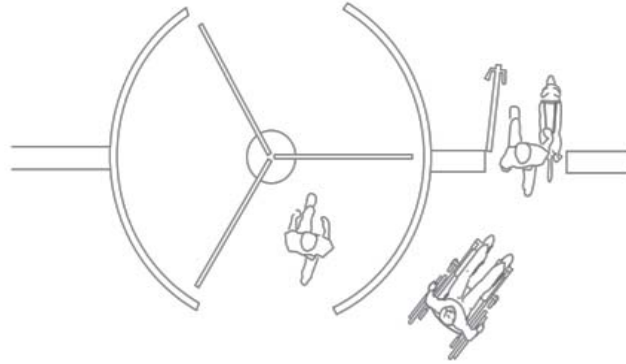
Müzik eğitimi verilen alanda ses izolasyonu ve akustik yönden detaylara dikkat edilmelidir. Bu tür mekânlarda engelli bireylerin sayısı az tutulmalı ve öğretmenlerle bir arada olunan bir ortam sunulmalıdır. Engelli bireylerin türlerine ve özelliklerine göre sınıflar ayrılmalıdır. Birebir eğitim verilecek sınıflarda engelli birey ve öğretmenin karşılıklı olarak bulunabilecekleri oturma grupları tasarlanmalıdır. Eğitim alanı içerisindeki mobilyalar sivri köşeli olmamalı ve duvar önündeki mobilyalar sabitlenmelidir. Zemin kaygan olmayıp akustiğe destek olacak yumuşak malzemeler kullanılması sağlanmalıdır. Bunun dışında mekân içerisinde ses sistemi için yerler belirlenmelidir. Aydınlatma olarak, engelli bireylerin dikkatini ve gözlerini yormayacak armatürler kullanılmalıdır.

3.3. Teknolojik Gelişmelerin, Otel Yapılarında Engellilerin Yaşamına Katkısı

Teknolojinin gelişmesine bağlı olarak birçok yenilik yaşamımıza katkı sağlamaktadır. Günümüzde insanların rahat ve konforuna uygun ergonomik tasarımlar yapılmaktadır. Engelli bireylerin de teknolojik gelişmelerin ışığında yeniliklerden yararlanması gerekir. Mekân içerisinde yönlendirme, ulaşım ve rahat hareket etmeleri konusunda teknoloji ile bütünleşmiş ürünler kullanılmalı ve alanlar oluşturulmalıdır. Böylece engelli bireylerin gelişimine teknolojik engelsiz alanlar yardımıyla da katkı sağlanacaktır.

3.3.1. Kapı ve Teknolojileri

Dış giriş kapıları; hangi türden olursa olsun geçiş açıklığı minimum 90 cm olmalıdır. Eşik kullanılmaması tercih edilmeli, mutlaka kullanılması gerekiyorsa da en fazla 20 cm yüksekliğinde ve her iki yandan pahlı yapılmalıdır (URL 19). Dış kapılarda engelli bireylerin iç mekâna girişleri rahat şekilde olmalıdır. Bu nedenle engelli bireylere uygun standartlarda kapı giriş mesafeleri bırakılmalıdır. Dış kapıların üstlerinde sensörlü aydınlatmalar yapılmalıdır. Engelli bireyler için döner kapılardan kaçınılmalıdır.

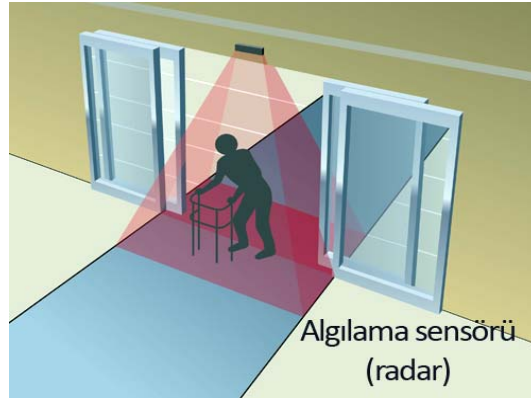

Şekil 3. 32. Döner Kapı Yanında Kanatlı Kapı Örneği Şekli

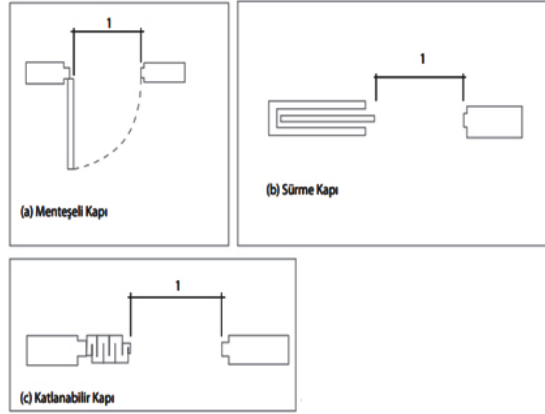
Resim 3. 44. Döner Kapı Yanında Kanatlı Kapı Örneği Resimi

Engelli bireylerin döner kapı içerisinde rahat hareket etmeleri kısıtlı ve güvenliksizdir. Ancak otel girişlerinde döner kapılar kullanılmaktadır. Engelliler düşünülerek, dönen kapı beraberinde menteşeli veya fotoselli bir kapı da kullanılmalıdır.

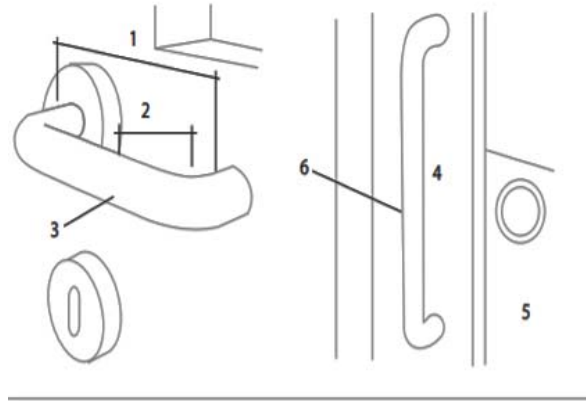
Resim 3. 45. Fotoselli Kapı

İç kapılar; kullanılan menteşeli kapılar koridor eksenine dik bir biçimde açılmalıdır. Engelli bireylerin kapıyı algılamaları için duvar renginden farklı renkler kullanılmalıdır. Görme engelliler için kendi odalarını anlayabileceği harf veya kabartmalar kullanılmalıdır. Kapı geçiş genişlikleri en az 90 cm olmalıdır.

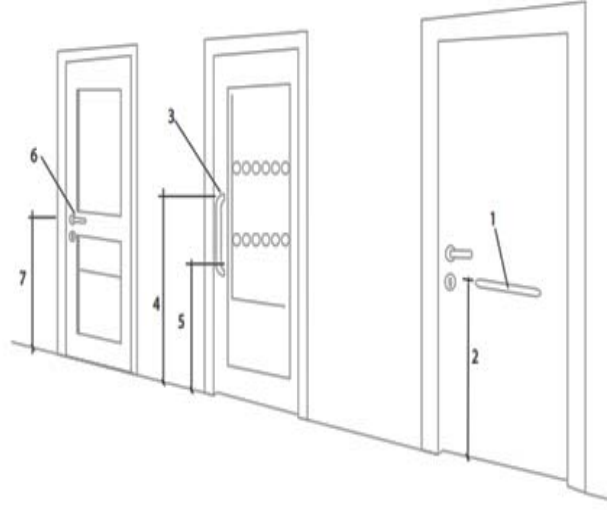
Şekil 3.33. Kapılar
Şekil Açıklaması; 1. En az 90 cm

Kapı kolları engelli bireylerin rahat uzanabilecekleri mesafedeki ölçülerde bulunmalıdır.

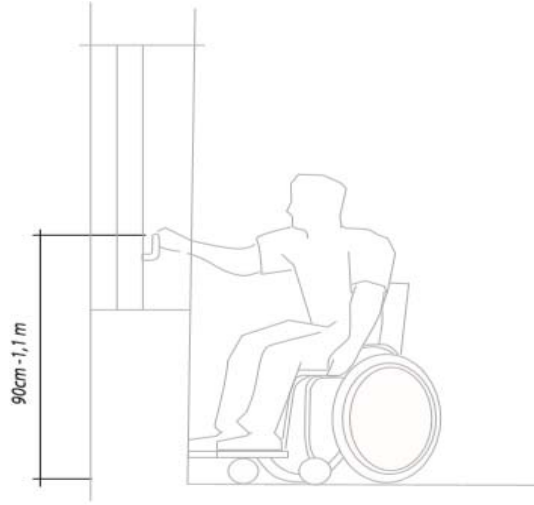

Şekil 3.34. Kapı Kolu Ve Aksanı

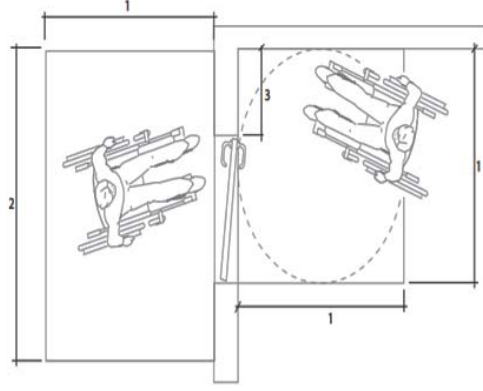
Şekil Açıklaması; 1.En az 10 cm uzunluğundadır, 2. 3.4 / 4.5 cm aralığında, 3. 1.9 / 2.5 cm çağında, 4. En az 30 cm uzunluğunda, 5. 4.5 / 5.5 cm aralığında, 6. 3.5 cm çapında

Şekil 3. 35. Normal Kapı Kolu Dikey Ve Yatay Çekme Kolları Yükseklik Ölçüleri
Şekil Açıklaması; 1.Yatay çekme kolu, tuvalet kapısı, 2. 80 cm / 110 cm dir, 3. Düşey kol, 4. En fazla 110 cm, 5. En az 90 cm olmalıdır, 6. Normal kapı kolu, 7. 90 cm / 110 cm

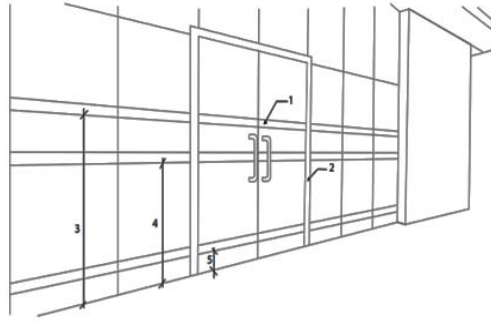
Şekil 3. 36. Kapı Kolu Aksanın Yerden Yüksekliği

Şekil 3.37. Menteşeli Bir Kapı Önünde Ve Arkasında Uygun Manevra Alanı

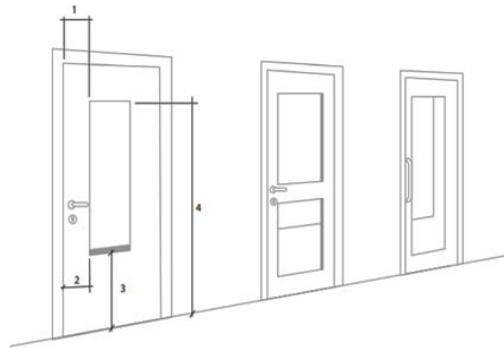
Şekil Açıklaması; 1.Tekerlekli sandalye manevra alanı 150 cm, 2.Koridor 200 cm, 3.Duvar mesafesi 60 cm

Kapılarda büyük cam yüzeyler varsa engelli bireylere zarar vermeyecek işaretlemeler ve önlemler alınmalıdır.

Şekil 3.38. Camlı Giriş Kapılarında Gerekli İşaretleme Önlemleri.

Şekil Açıklaması; 1. 7.5 cm görsel işaretlemelerde, iki farklı renk kullanılmaktadır, 2. Kapı çerçevesinde en az 5 cm genişliğinde görsel işaretler, 3. İşaretleme yükseklikleri 1.düzy 130 cm / 140 cm, 4. İşaretleme yükseklikleri 2. düzey 90 cm / 100 cm, 5. İşaretleme yükseklikleri 3.düzy 10 cm / 30 cm

Şekil 3.39. Camlı Kapı Ölçüleri

Şekil Açıklaması; 1.En fazla 20 cm, 2.En az 15 cm, 3.En fazla 60 cm, 4.En az 160 cm

Kapılarda da, engelli bireye yönelik akıllı bina sistemlerindeki gibi yazılımlar kullanılmalıdır. Bu yazılım, engelli bireylerin çeşitlerini algılayacak bir sistem olmalıdır. Engelli bireyleri algılayan sensör, kapıları elektronik sistem ile açıp kapatabilmelidir. Böylece engelli bireyler için bir kolaylık sağlanmış olur. Mekân içerisinde acil bir durum olduğunda kapı kilitlerinin otomatik açılmaları sağlanmalıdır. Teknolojinin gelişmesi ile birlikte engelli bireyleri algılayan kapılar tasarlanmalıdır.

3.3.2. Güvenlik

Güvenlik sorunu oluşmaması için yolların yüzeyi, alt yapı çalışmaları sırasında gerekli önlemler, kaldırım yükseklikleri, engelli bireylerin kullanımına yönelik telefon ve kabinleri, gerekli levha uyarıcılar ile donatılmış ulaşım ağları kurulmasına dikkat edilmelidir (URL 20).

Güvenlik unsuru, engelli bireyler için en temel unsurdur. Yapılacak olan çalışmalar engellilik türlerinin tamamı göz önünde bulundurarak yapılmalıdır. Engelliler için yapılacak olan otel projelerinde güvenlik unsuru göz önünde bulundurulurken aynı zamanda tasarım ile beraber bir bütün olmasına dikkat edilmelidir. Engelli bireyler için iç ve dış mekânların zeminin yumuşak malzeme ile yapılması, sivri köşelerin olmaması, yönlendirmelerin doğru yapılması önemlidir. Güvenlik anlamında otel giriş ve çıkışlarında görme engelliler için zemine kabartma uygulaması yapılmalıdır. Görme engelli bireyler için sarı renklerle yapılmış olan uzun kabartmalar direk yürümeleri gereken yolu gösterir. Puanlı kısımlı kabartmalı kısımlarda dönecekleri, duraklamaları gerektiğini gösterir ve bu şekilde görme engelliler güvenli olarak yürümeleri gereken yolu takip edebilirler.

Engelli bireylere otel yapısı içerisinde uyulacak kurallar yönünden, eğitimler tarafından bilgi aktarımı ve uygulama çalışmaları da yapılmalıdır. Engelli bireylerin bir yangın anında dışarıya güvenli çıkabilecekleri yangın merdivenlerinin onlara

uygun ölçüler ile yapılması gerekmektedir. Engelli bireyler tatil yaparken kendileri ve aileleri güvenlik konusunda rahat hissetmelidirler.

Teknoloji gelişiminden yararlanarak, engelli bireylerin türlerine uygun uyarıcı sistemler kullanılmalıdır. Engelli türlerine göre algılayan sensör sistemiyle, ulaşım için ve mekânlar içerisinde güvenliğe yönelik sesli ve ışıklı yönlendirmeler yapılmalıdır. Engellilerin ulaşımını sağlayacak yol bulma cihazları kullanılarak sese ve yazıya odaklı sistemler yapılmalıdır. Bu alanlar içerisinde engelli bireyle ilgili bir acil durumda iletişim sağlanarak müdahale edilmeli ve en güvenli şekilde yaşamlarını sürdürmeleri sağlanmalıdır.

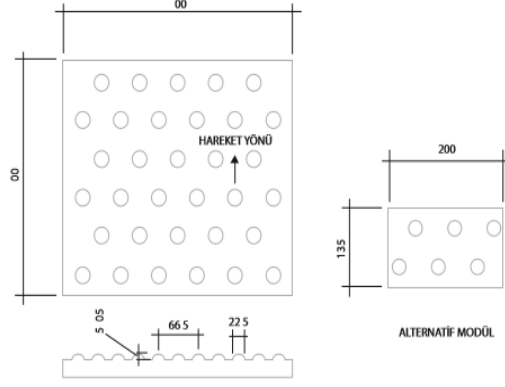
3.3.3. Aydınlatma

Mekân içerisindeki önemli unsurlardan biri de aydınlatmadır. Aydınlatma görme amaçlı için değil gösterme amaçlı yapılmalı ve mekânların çeşitlerine göre farklı aydınlatma armatürleri kullanılmalıdır.

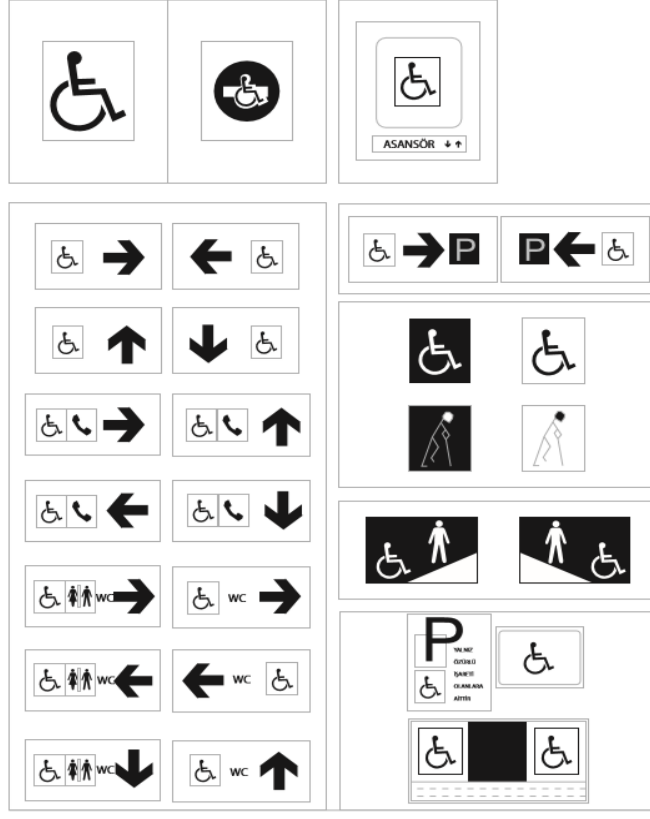
Aydınlatmada sıcak ve soğuk ışık unsuru göz önünde bulundurulmalıdır. Engelli bireyler için yapılacak otel projelerinde aydınlatmanın önemi daha fazladır. Otel yapılarında geniş kullanım alanları bulunmaktadır. Bu alanlarda gölgeler oluşmaması için bölgesel ve noktasal aydınlatma armatürleri kullanılmaktadır. Engelli bireyler için de koridorlarda sensörlü ve noktasal aydınlatmalar ile yürüme alanı ve duvar yüzeyleri doğru bir şekilde aydınlatılmalıdır. Otel kapıları ve anahtar kısımları özellikle aydınlatılmalıdır. Yatak başlıklarında her iki tarafta ayarlanabilir aplikler kullanılmalıdır. Odada genel hacim aydınlatması yapılmalı, ayrıca dolap içinde de aydınlatma olmalıdır. Mekân içerisinde sıcak ışık kullanılmalıdır. Aydınlatma sistemleri engelli bireyi algılayan sensör sistemi ile yapılmalı ve engellileri yönlendirmeye yardımcı olmalıdır.

3.3.4. İşaretler ve Bilgiler

Engelli bireylerin kolay hareket edebilmeleri için alt kısımdaki işaretler tüm yaşam alanlarına konulmalıdır (URL 21).

Şekil 3. 40. Zeminde Uyarıcı Kabartmalar

Şekil 3. 41. Engellilere Ait İşaretler

Engelli bireyleri yönlendirmede, teknolojik işaret ve levhalar kullanılarak, mekân içerisinde ki hareketleri kolaylaştırılmalıdır. Kullanımı basit, sezgisel, ve kolay anlaşılabilir olmalıdır.

Tehlike anında kaçış merdivenleri engelli bireyin fizik yapısına göre boy, duruş, hareket özelliğine uygun olmalıdır.

Engelli bireyler için kullanılan işaretler ve tüm yönlendirmeler onların anlayacağı şekilde açık ve net olmalıdır. Engellilik türlerine göre zeminde kabartmalar ile engelli bireyin yönlendirilmesi sağlanmalıdır. Bunun dışında engelli levhaları karşıtlık bakımından arka yüzey renginden zıt, dikkat çeken yazı tipi ile birlikte düşünölmelidir. Bu tür işaret ve levhalar engelli bireyleri mekân içerisinde rahat hareket edip özgürce hareket etmelerini sağlayacaktır.

4. ENGELLİLERİN KULLANIMINA YÖNELİK OTEL PROJE ÖNERİSİ

Tez çalışması araştırmaları doğrultusunda, elde edilen verilerle engelliler için öneri bir otel projesi hazırlanmıştır. Öneri projede amaç, engellilerin rahat ve engelsiz bir yaşam sürebileceği tatil köyleri ve rehabilite alanları üzerine yapılan çalışmaların azlığı nedeniyle bu projenin yapılmasıdır.

4.1. Otel Yapılarıyla Birlikte Engelli Bireylerin Toplumsal Yaşama Kazandırılmaları

Her birey çalışmak ve üretmek için isteklidir. Engelli bireylerde de yapabilecekleri doğrultusunda, doğru eğitim ve yönlendirme ile üretme istekleri oluşması sağlanmalıdır. Bu doğrultuda engelli bireyler fiziksel ve ruhsal işlevlerinde sorunlu olmaları nedeniyle yeteneklerinin farkına varabilmeleri için iyi bir eğitim ve rehabilitasyondan geçmelidir. Engellilerin kullanımı için uygulanacak fiziksel çevreler önemlidir. Fiziksel çevre tasarımı, toplum içerisinde yaşayan herkesi düşünüp bir bütün olarak yapılmalıdır.

Bu konuda yapılan projelerde engelli bireylerin otel içerisinde tüm çalışma alanlarında maddi kazançlarını da sağlayacakları iş ortamları oluşturulmalıdır. Engelli bireylerin derecelerine göre onlara otel içerisinde görevler verilmeli böylece sorumluluk bilinci ile onları hem ekonomik hem de sosyal açıdan kazanmamıza ortam sağlanmalıdır. Otel yapıları içerisinde her alanda çalışan çeşitli engelli bireyler birbirleri ile sosyalleşmelidir. Böylece onları istediğimiz seviyede eğitmemiz kolaylaşır. Engelli bireylerin iş ortamında birlikte hareket etme, takım arkadaşlarını bu ortamda benimseme ve kendi içlerinde farkındalık yaratmalarına olanak tanınmalıdır. Bu çalışmalarda amaç, engelli bireylerin bazı özgün yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlamaktır.

Engelli bireyler otel yapılarına konaklama için geldiğinde, o ortamda çalışan diğer engelli bireylerle birlikte, olabileceği doğal bir ortam sağlanmalıdır. Böylece

birlikte olma kolaylığı ve ortama alışma süreci hızlanır. Onu yaşar kılan içerisindeki organik bağ olmalıdır. En temelden oluşturulan otel yapılarının projeleri, süzgeçten geçirilerek yaşanır bir mekân olabilme özelliği taşınmalıdır.

4.2. Engelli Bireylere Yönelik Otel Yapılarının Turizme Katkısı

Turizm, her vatandaşın yararlanabileceği bir olgudur. Engelli bireylerinde turizm olanaklarını kullanmaları sağlanmalıdır(Toskay, 1989). Bu durum için dünyada ve Türkiye’de gerekli yasal düzenlemeler vardır. ABD 1990 senesinde engelli Amerikalılar yasasını çıkartarak iş, ulaşım gibi tüm sosyal aktivite eylemlerini koruma altına almıştır. Sosyal alanların kullanımı için gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamaktadır(American With Disabilities ACT 2005). Engellilerin turizm haklarını kullanabilmeleri için kimi seyahat acenteleri tur düzenlemektedirler (Anonim, 2003a).

İngiltere’de engellilere yönelik ilk temel yasa olan 1944 Engelli Kişiler (İstihdam) Yasası’nın (Employment Act of Disability People) ardından 1995 Engelliler Ayrımcılık Yasası (Disability Discrimination Act 1995-DDA 1995) yürürlüğe girmiştir (Artar, Karabacakoğlu, 2003c).

Turizm, her bireyin yararlanabileceği bir unsur olmalıdır. Herhangi bir engelli bireyin seyahate çıkabilmesi ve turizme katılımının teşvik edilmesi sağlanmalıdır. Engelli bireylerin ailelerinin durumları nedeniyle, yolculukları kısıtlanarak belirli yerlerde tatillerini geçirebilmektedirler. İstenilen her bölgede bu engelli bireyler adına yapılmış otel yapıları bulunmamaktadır. Engelli bireyler için otel yapıları içinde rahat hareket edip tüm aktivitelere katılmalarını sağlayacak özellikler göz önünde bulundurularak tasarlanmalıdır. Böylece engelli birey ve ailesi için tatile engel sorunların ortadan kalkmasına katkı sağlanacaktır.

Resim 4. 46. Grasmere House Hotel Oda Örneği

Resim 4. 47. Grasmere House Hotel Banyo Örneği

Resim 4. 48. Travelodge Hotel Banyo

Engelli bireye yönelik otel yapılarının ülkemizde de yaygınlaştırılması gerekmektedir. Ülkemizde de yerli ve yabancı engelli bireylerin gereksinimlerine

uygun otel yapıları yapılmalıdır. Ülkemizdeki otellerin yapılarının çoğunda engelli bireyler için yapılmış çeşitli mekânlar bulunmakla birlikte tüm gereksinimlere uygun otel yapısı bulunmamaktadır.

Resim 4. 49. Travelodge Hotel Oda

Resim 4. 50. Sidestar Beach Hotels Merdiveni

Engelli bireye yönelik yapılacak otellerin, uygun koşulları barındıran ülkemizde, bulunduğu çevreye uygun olarak yapılması ve çoğaltılması sağlanmalıdır. Bu tip gezi aktivitelerine katılım ve tatil olanakları oluşturulmalıdır. Doğal ortamlarda organik bir otel yapısı kurulması sağlanmalıdır.

Engelli bireyler için doğa ile içerisinde yaşamlarını kolaylaştıran yapılar oluşturulmasıyla doğa aralarında bir bağ kurulmuş olur. Aynı zamanda seyahat gücünü çeken engelli bireyler ve ailelerinin ülkemizi gezmesi ve tanınması sağlanır. Bu oluşumların turizme katkı sağlaması amacıyla da devlet tarafından teşvikler sağlanmalıdır. Bu ülkemizde, engelli birey ve ailelerine yönelik otel yapılarının

yaygınlaşmasına neden olacaktır. Bu tip devlet teşvikleri ile insanların farkındalıkları artarak özel sektöründe bu tür otel yapıları yapmasına olanak sağlanacaktır. Bu durum, ülkemizde engelli turizminin gelişmesine katkı sağlanmış olacaktır.

Engelli turistlerin ülkemize geldiklerinde tatil yapabilecekleri otel yapılarının sayısı arttırılmalıdır. Engelli turistler ülkemizde tatil yaptıklarında ülke tanıtımı sağlanmalı, rahat ve konforlu otel yapıları ile turizme teşvik edilmelidir. Yapılacak otel çalışmaları yerli ve yabancı engelli bireylerin turizme katkısını arttıracak ve onlara diğer bireyler gibi eşit haklar sağlanmış olacaktır.

4.3. Otel İçin Yer Seçimi ve Planlama Raporu

4.3.1. Proje Mantıksal Çerçevesi ve Gereksinim Analizi Raporu

Bu tezde yer alan örnek proje “fikir ve uygulama projesi”dir. Yapılan ön araştırmalar sonucu proje için düşüncemize uygun konum seçilmiştir. Bu projenin ihtiyaçlarını sağlayacağı düşünülmektedir.

Projeye mevcut eksiklikler ve gereksinimler göz önünde bulundurularak başlanmıştır. Başlıca sorun otizmli ve diğer engelli bireylerin sosyal hayattaki eksikliklerinin giderilmesidir. Günlük toplum hayatına ayak uydurmalarındaki tüm zorluklar gözden geçirilmiştir. Engelli ebeveynleri ve STK’larla görüşülerek engellilerin hayatın karmaşasından uzaklaşıp, tatil yapabilecekleri bir alan bulunmadığı saptanmıştır. Bu eksikliğin giderilmesi için de bu proje geliştirilmiştir. Diğer konu ise Engelli Turizmidir. Yapılan araştırmalar sonucunda yabancı engelli bireylerin turistik, eğitim veya spor amaçlı ülkemizi ziyaret etmedikleri veya bu oranın düşük olduğu saptanmıştır. Bu görüş Engelliler Federasyonu ile yapılan görüşmeler sonucu ortaya çıkmıştır. Bu eksikliğin ülke turizmini ve dolayısıyla turizm gelirlerimizi olumsuz yönde etkilediği görülmüştür. Üzerinde çalışılan proje bu eksikliği de giderecek düzeyde düşünülmektedir.

4.3.2. Proje İşletme Modeli

Proje kapsamında belirlenen pilot bölge için, keşif, ARGE çalışması, bütçe, uygulama projesi ve işletme modeli olarak yap, sat veya işlet modeli geliştirilmiştir.

Proje Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
1 Proje mantıksal çerçevesi ve ihtiyaç analizi raporu mevcut müdür?	✓	
2 Projenin işletme Modeli var mıdır?	✓	
3 Projenin inşaat yaklaşık maliyeti, Proje yıllık işletme yaklaşık maliyeti ve maliyet bileşenleri tanımlanmış mıdır?	✓	
4 Proje (inşaat ve işletme) Finansman Kaynakları öngörülmüş müdür?	✓	
5 Proje kamu veya STK ortakları var mıdır?		✓
6 Proje ortaklarının daha önce uyguladığı benzer ölçek nitelikte işletme veya inşaat projeleri var mıdır? Nelerdir?	✓	
7 Proje ortakları arasında ulusal veya uluslararası organizasyonel birikimleri var mıdır? Nelerdir?		✓
8 Proje taslak bir zaman planı var mıdır?	✓	

Tablo 4. 1. Semih ARTÜN İstanbul Engelsiz Tatil Köyü Proje Önerisi İşletme Modeli

4.3.3. Proje (İnşaat ve İşletme) Öngörölmüş Finansman Kaynakları

Proje finans kaynakları oluşturulurken farklı imkânlar göz önünde bulundurulmuştur;

- Tasarım sürecinde dernek bütçesi kaynaklı finans
- Proje uygulamasında arsa satışı kaynaklı finans

4.3.4. Proje Kamu veya STK Ortakları

Projenin herhangi bir kamu kuruluşu ile ortaklığı yoktur. Proje sahibi olan İSTADER (İstanbul Tasarım Derneği) tarafından yapılmaktadır. İstanbul Valiliği, İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Kaymakamlık ve Belediye bazında destek sağlanmıştır.

4.3.5. Proje Ortaklarının Daha Önce Uyguladığı Benzer Ölçek Nitelikte İşletme veya İnşaat Projeleri

İSTADER olarak tasarım bazında çalışılmış, uygulama aşamasında beklenen veya uygulamasına geçilen projeler mevcuttur.

Tasarım ve Uygulama Bazındaki Projeler;

- Polonezköy Camii Projesi
- Beykoz'un Simgesi 'Çeşmi Bülbül' Anıt Projesi
- Zübeyde Hanım Anaokulu ' Zeka Küpü ' Konsepti Sınıf

4.3.6. Proje Ortakları Arasında Ulusal veya Uluslararası Organizasyonel Birikimleri

Yenilikçi çağa uyumlu tasarımcılardan oluşan ekip mimari, belediyecilik, tasarım ve sosyal hizmetler anlamında yeni projeler sunmaya çalışmaktadır.

4.3.7. Proje Taslak Zaman Planı

Projenin 6 aylık bir tasarım ve uygulamaya geçiş süresi vardır.

- Tasarım Süreci
- Proje ön araştırma süreci
- Proje mimari çizim süreci
- Proje sunum hazırlıkları süreci

- Proje maket yapım süreci

4.3.7.1. Tanıtım Süreci

- Proje tanıtım hazırlıkları süreci
- Proje organizasyon oluşturma süreci
- Proje kaynak bulma süreci
- Proje pazara sunuş süreci
- Uygulama Süreci
- 18 aydır.

EKLER

EK1. Çizimlerle Bir Otel Önerisi

Resim Ek.1. 51. İstanbul Engelsiz Tatil Köyü Proje Logosu

Projede kullanılan logoda, yaprak figürü doğayı temsil etmektedir. Tekerlekli sandalyede oturan engelli bireyin elinde bulunan yıldız, kaliteyi, özgürlüğü, rahat ve konforlu bir ortamı simgelemektedir.

Proje İstanbul'un Beykoz ilçesi Cumhuriyet mahallesinde 26 dönümlük bir arazi üzerinde yer almaktadır. Projenin amacı başta otizmliler olmak üzere tüm engelliler için ulaşılabilir bir tatil köyü oluşturmaktır. Yapılan araştırmada görülmektedir ki Türkiye ve Avrupa'da engelliler için tasarlanmış bir tatil köyü bulunmamaktadır. Çalışma bu eksikliğı gidermeyi amaçlamaktadır. Proje kapsamında farklı türden engellilerin konaklayabileceğı otel odaları yer almaktadır. Aynı zamanda rehabilitenin sağlanması için, farklı gruplara özel çalışma atölyeleri, binicilik, yüzme havuzu, spa merkezi, amfi tiyatrolar, oyun alanları ve ortak yaşam alanları bulunmaktadır.

Engelli bireylerin tatil yaparken istihdamlarının sağlanması, kendilerini sıradan birer vatandaş olarak hissetmeleri açısından önemlidir. Bu düşünceyle projede engelli bireylerin çalışabilecekleri organik bahçe ve semt pazarı tasarlanmıştır. Projede sadece genç ve çocuk bireyleri değil, yaşlı engelli bireyleri de düşünerek

proje içerisinde bir de engelli huzur evine yer verilmiştir. Proje mevkiinde bulunan eksiklikler göz önünde bulundurularak engellilere eğitim veren bir okulda eklenmiştir. Proje arazisinin en büyük özelliği doğal yapısı ve iyi bir rehabilitasyon merkezi olmasıdır. Engelli bireyleri kalabalık şehir hayatından uzaklaştırarak, kendilerine ait özgür olabilecekleri bir kompleks oluşturmak başlıca amaçtır.

Resim Ek 1. 52. Engelsiz Tatil Köyü Projesi Minyatürü

Proje 26 dönüm yüzölçümlü bahçe niteliklidir. Parsel Beykoz Caddesi cepheli olup yaklaşık 260 metre cephesi ve 80 metre derinliği bulunmaktadır. Arazide bulunan değerlendirme konusu taşınmazlar geometrik olarak amorf şeklinde ve düzgün bir topografyaya sahiptir.

EK 2. Projede Yer Alan Birimlerin Başlıca Özellikleri

İkiz Villa Tipi 1

414 m2 iki katlı bina,

İki aile kullanımına uygun müstakil villa tipi ve sera bahçesi

İkiz Villa Tipi 2

414 m2 iki katlı bina 3'er kişilik 10 adet otel odası ve sera bahçesi

Ana Otel Binası

787 m2 alan üzerine 3'er kişilik 15 adet otel odası, kabul yeri, servis odaları ve konferans salonu

Restoran

435 m2 200 kişi kapasiteli alan, mutfak, WC grupları ve depo

Atölye

191 m2 alan üzerine atölyeler, WC grupları ve fuaye

Butik Pansiyon Odaları

619 m2 alan üzerine 4er kişilik 12 adet pansiyon odaları ve revir- acil servis

Kapalı Manej

947 m2 binicilik alanı ve kafeterya aynı zaman da taşınabilir oyun sahası, konferans salonu, gösteri alanı olarak da kullanılabilir.

Açık Manej

1000 m2 Binicilik alanı

Spor Tesisleri

1000 m2 alan üzerinde basketbol, voleybol sahası, tenis kortu ve futbol sahası

Meydan

2128 m2 alanda köy meydanı, amfi tiyatro, Pazar ve 17 adet stant

Kafeterya

160 m2 alanda 100 kişi kapasiteli

Oyun Park Alanı

1467 m2 alanda açık ve kapalı oyun parkları

Kapalı Yüzme Havuzu

400 m2 kapalı yüzme havuzu ve WC grupları

SPA Merkezi

200 m2 genişlikte SPA merkezi, hamam ve sauna

Otopark

1300 m2

Sosyal Faaliyet Alanı

7000m2

Engelsiz Tatil Köyü Projesiyle İlgili Görseller

Resim Ek 2. 53. Semih ARTÜN Engelsiz Tatil Köyü Projesi Lokasyon Bilgileri

Projenin lokasyon bilgileri İstanbul / Beykoz / Polonezköy, Cumhuriyet yolu üzerinde 26 dönüm arazi içerisinde.

Resim Ek 2. 54. Semih ARTÜN Engsiz Tatil Köyü Projesi Genel Görünüşü

Resim 55. Semih ARTÜN Engelsiz Tatil Köyü Projesi Genel Görünüşü

Resim Ek 2. 56. Semih ARTÜN Engelsiz Tatil Köyü Projesi Genel Görünüşü

Resim Ek 2. 57. Semih ARTÜN Engelsiz Tatil Köyü Projesi Restaurant Bölümü

Resim Ek 2. 58. Semih ARTÜN İstanbul Engelsiz Tatil Köyü Kullanım Alanları (Restoran ve Pazar Satış)

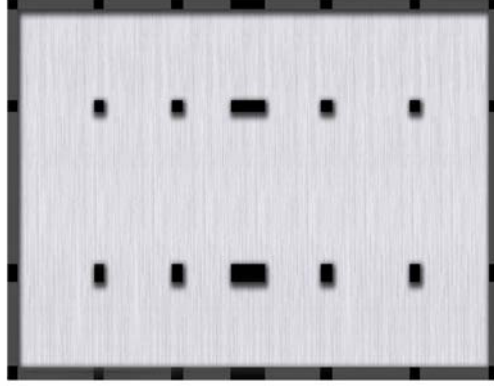
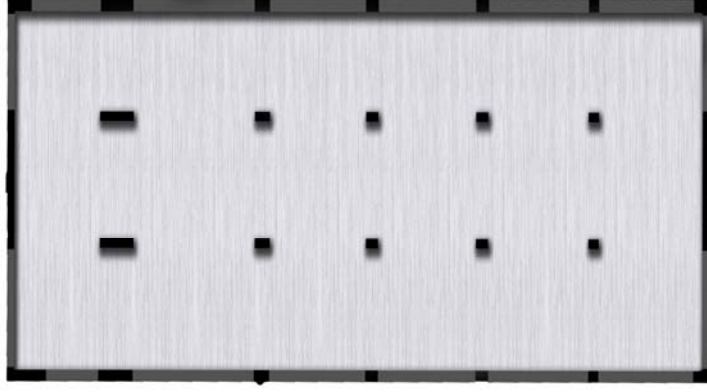

Resim 5. 59. Semih ARTÜN İstanbul Engelsiz Tatil Köyü Kullanım Alanları

Resim Ek 2. 60. Semih ARTÜN İstanbul Engelsiz Tatil Köyü Manej

OKUL/HUZUREVI

Resim Ek 2. 61. Semih ARTÜN Okul Veya Huzurevi Önerisi

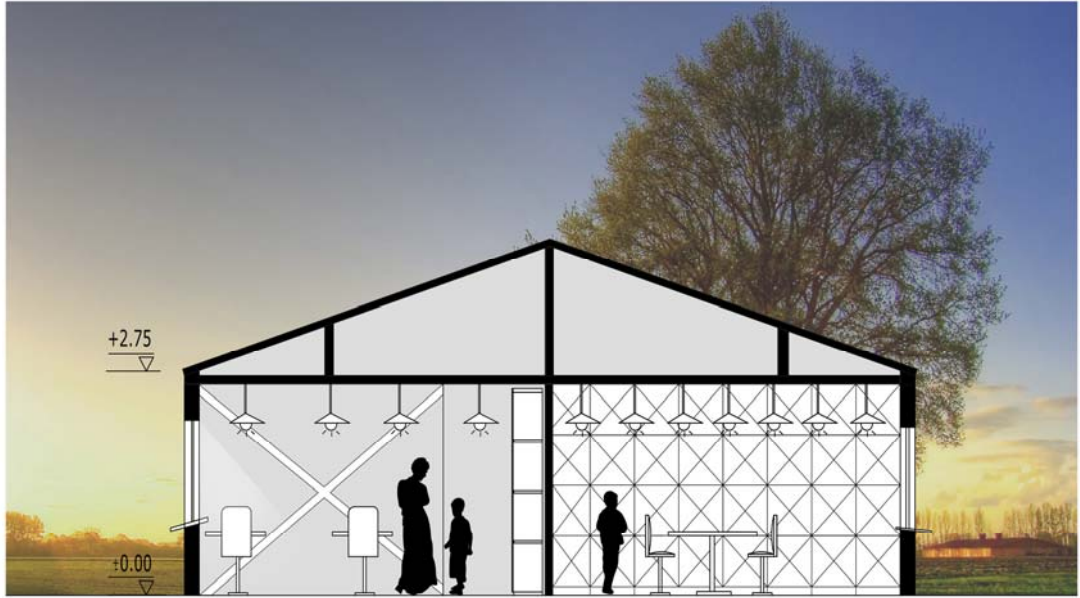
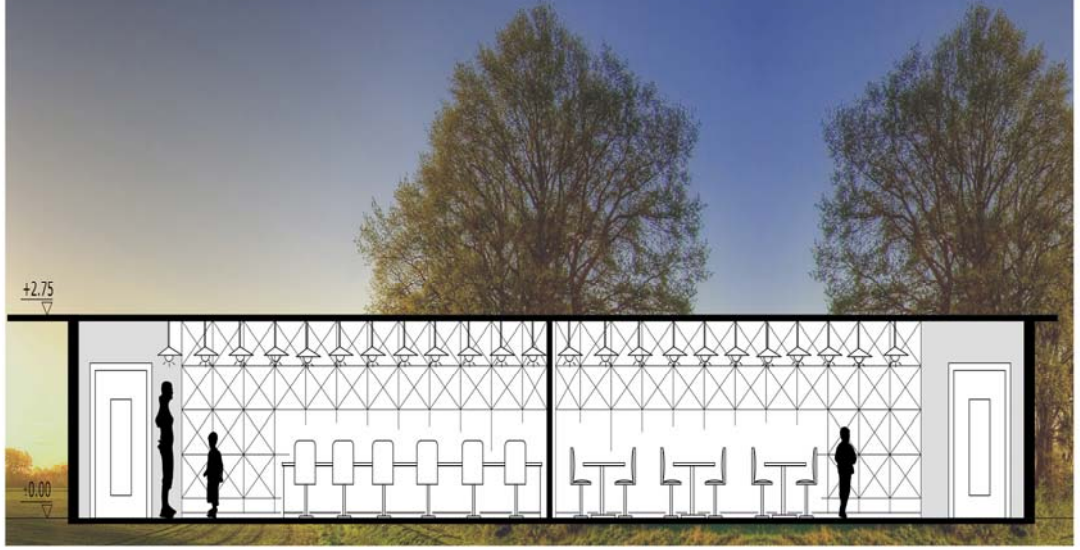
KAFETERYA

Büfe	:	16	m2
Kafe	:	108	m2
Teras	:	43	m2
<hr/>			
Toplam	:	167	m2

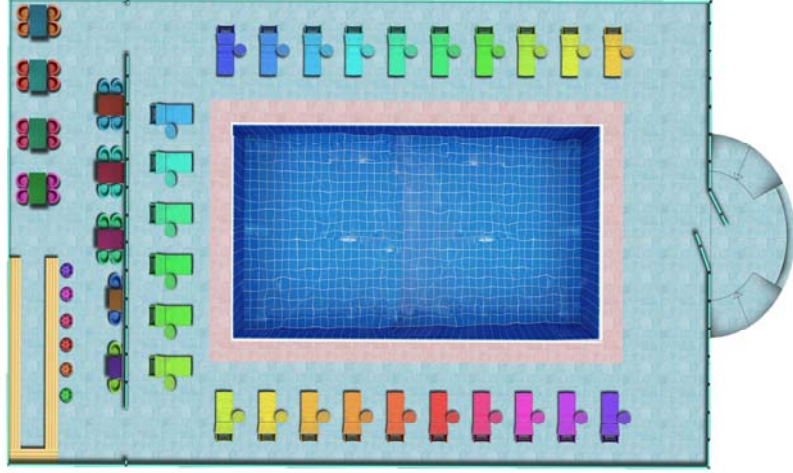

Resim Ek 2. 62. Semih ARTÜN Kafeterya Bölümü

Resim Ek 2.63. Semih ARTÜN Kafeterya Bölümü Kesitleri

YÜZME HAVUZU

Havuz	:	495	m2
Kafe	:	100	m2
Toplam	:	595	m2

Resim Ek 2. 64. Semih ARTÜN Yüzme Havuzu

MANEJ ÜST KAT

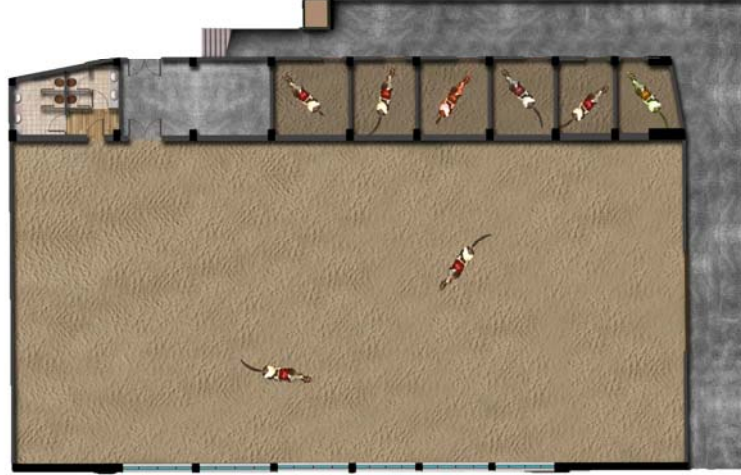

Kafe	:	130	m2
Teras	:	140	m2
WC	:	20	m2
Toplam:		290	m2

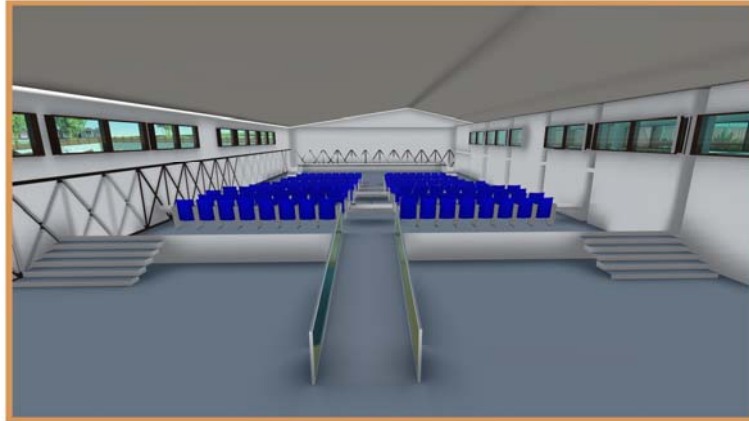

Resim Ek 2. 65. Semih ARTÜN Manej ve Kafe Bölümü

MANEJ ALT KAT

Manej	: 702 m2
Ahır1	: 12,5 m2
Ahır2	: 13 m2
Ahır3	: 15 m2
Ahır4	: 15 m2
Ahır5	: 15 m2
Ahır6	: 18 m2
Depo	: 36,5 m2
WC	: 20 m2
Toplam	: 1009 m2

Resim Ek 2.66. Semih ARTÜN Manej Bölümü ve Alternatif Proje Olarak Konferans Salonu Yapılabilir

ATÖLYE

Atölye1	:	73	m2
Atölye2	:	41	m2
Atölye3	:	41	m2
Engelli WC	:	7	m2
<hr/>			
Toplam	:	162	m2

Resim Ek 2. 67. Semih ARTÜN Atölye Bölümü

BEDENSEL ENGELLİ ODALARI

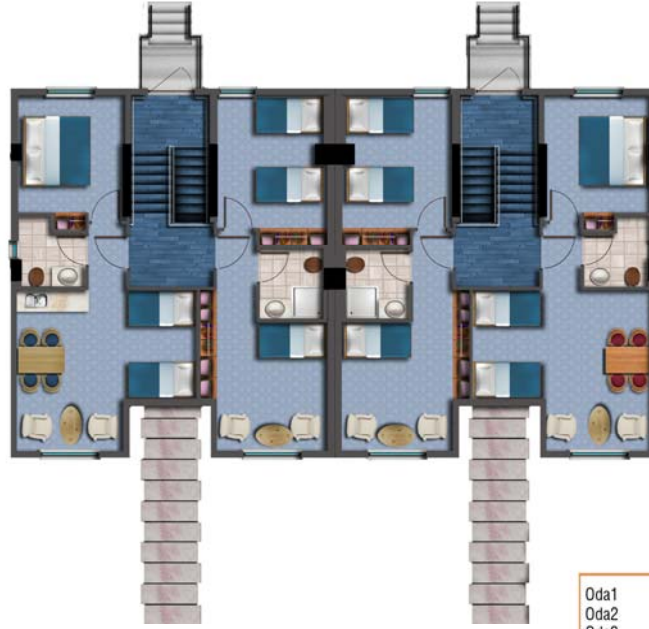

Oda1	:	34	m2	Oda9	:	20	m2
Oda2	:	34	m2	Oda10	:	40	m2
Oda3	:	33	m2	Oda11	:	29	m2
Oda4	:	33	m2	Oda12	:	29	m2
Oda5	:	32	m2	Oda13	:	40	m2
Oda6	:	32	m2	Bahçe T	:	230	m2
Oda7	:	32	m2				
Oda8	:	32	m2				
				Toplam:		650	m2

Resim Ek 2.68. Semih ARTÜN Odalar

VILLA OTEL ÜST KAT

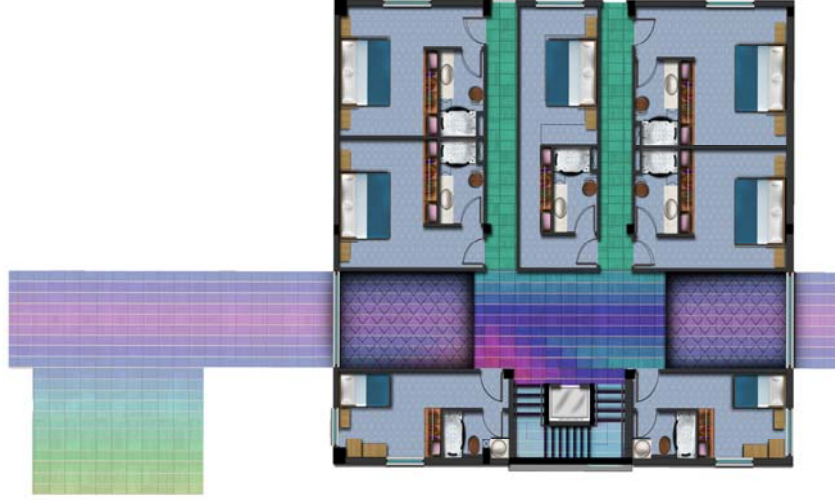

Oda1	:	40	m2
Oda2	:	35	m2
Oda3	:	35	m2
Oda4	:	40	m2
Koridor1	:	4,5	m2
Koridor2	:	4,5	m2
Merdiven1	:	8,5	m2
Merdiven2	:	8,5	m2
Toplam	:	176	m2

Resim Ek 2. 69. Semih ARTÜN Villalar Plan Kesit

ANABINA ÜST KAT

Oda1	:	18	m2
Oda2	:	23	m2
Oda3	:	23	m2
Oda4	:	25	m2
Oda5	:	23	m2
Oda6	:	23	m2
Oda7	:	18	m2
Galeri1	:	16,5	m2
Galeri2	:	16,5	m2
Koridor	:	23	m2
Merdiven	:	13	m2
Toplam	:	222	m2

Resim Ek 2. 70. Semih ARTÜN Ana Bina Plan Kesit

ANABINA ALT KAT

Danışma	: 17 m2	Oda1	: 29 m2
Muhasebe	: 21 m2	Oda2	: 29 m2
Müdüriyet	: 32 m2	m2Oda3	: 29 m2
Çamaşırhane	: 25 m2		
Personel Bay	: 13 m2	Oda4	: 29 m2
Personel Bayan	: 19 m2	Mutfak	: 32 m2
WC 1	: 21 m2	Restorant	: 325 m2
Vestiyer	: 14 m2	Mescit	: 50 m2
Revir	: 21 m2	Koridor	: 105 m2
WC 2	: 42 m2	Merdiven	: 13 m2
Oda1	: 29 m2		
Oda2	: 29 m2		
		Toplam	: 156 m2

Resim Ek 2. 71. Semih ARTÜN İşlevlerin Yer Aldığı Ana Bina

EK 3. Röportajlar (Görüşmeler)

Bu çalışmada öğretilebilir zihinsel engelli öğrenciler ve bu öğrencilerin renk seçimleri üzerine pilot bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Genel tarama modeli esas alınarak yapımış olan araştırmada, araştırma evreni temsil ettiği düşünülen bir çalışma grubundan yararlanılmıştır.

Resim Ek 3. 72. Semih ARTN Engelli Bireylere Yönelik Nasıl Bir Otel Ve Tatil Köyü Yapılmalı Sorusu Sonucu Resim

Resim Ek 3. 73. Semih ARTN Engelli Bireylere Yönelik Nasıl Bir Otel Ve Tatil Köyü Yapılmalı Sorusu Sonucu Resim

Bu grupla çalışmak için İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü ve Beylikdüzü Özel Eğitim İş Uygulama Okulu müdürlüğünden izin alınmıştır. Grupta iş-teknik sınıftaki down sedromu, hiperaktivite dikkat bozukluğu ve öğrenme bozukluğu olan 9-11 yaş arası 15 zihinsel engelli öğrenci bulunmaktadır.

Resim Ek 3. 74. Semih ARTÜN Engelli Bireylere Yönelik Nasıl Bir Otel Ve Tatil Köyü Yapılmalı Sorusu Sonucu Resim

Çalışmanın sonucunda, zihinsel engelli öğrencilerin renk seçimlerinde sıcak renklerin (kırmızı, turuncu, sarı), soğuk renklere (mavi, yeşil, mor) göre daha çok yer aldığı, öğrencilerin sağlık durumları ile renk seçimlerine bakıldığında yine sıcak renkleri seçtikleri, öğrenme bozukluğu, hiperaktivite ve dikkat bozukluğu özellikleri gösteren öğrenciler en çok kırmızı rengi, down sendromu bulunanlar turuncu rengi seçmişlerdir.

Resim çalışması yapmak çocukların kendilerini ifade etmelerinde kullandıkları en önemli unsurdur. Resim; bireyin duygu ve becerilerini ifade etmekte bir bağ kurmuştur. Çocukların çizdikleri resimler ile bize duygularını yansıtabilmeleri his ve düşüncelerini ifade etmeleri sağlanmalıdır.

Resim Ek 3. 75. Semih ARTÜN Engelli Bireylere Yönelik Nasıl Bir Otel Ve Tatil Köyü Yapılmalı Sorusu Sonucu Resim

Okulun öğretmenlerinden, Emel hanımla röportaj yapılmıştır. Soru olarak, engelli bireylerin hayallerindeki oteli öğrencileri tarafından resmetmeleri istenmiştir. Bunun üzerine eğitimci ile resim yapan öğrencilerin renk seçimleri ile psikolojik algıları, dışında soru cevap şeklinde öneriler dikkate alınarak görüşme sohbet şeklinde geçmiştir.

Soru: Engelli bireylerin hayallerindeki oteli, öğrencileriniz ile beraber resmeder misiniz?

Öğretmen : Tabii ki. Başlayalım çocuklar. Resim için kalemlerinizi çıkartın.

Öğrenciler: Heyecanlı şekilde resim kağıtları üzerinde resim yapmaya öğretmeni ile beraber çalışmaya başladılar.

Soru: Otizmli bireyler arasında fark var mıdır?

Öğretmen: Her otizmlı bireyin birbirinden farklı davranış biçimleri sergileyebileceğini bu nedenle genel bilgiler bulunmamaktadır. Ancak ortak birkaç nokta üzerinden yola çıkılabilir.

Soru: Engelli bireylerin öfke nöbetleri geçirdiklerini araştırmıştık. Mekân tasarımında nelere dikkat edilmelidir?

Öğretmen: Öfke nöbetleri sırasında kendilerine ve çevrelerindeki canlılara ya da eşyalara zarar verebileceklerinden dolayı tasarımlarda sivri ve köşeli cisimden uzak durulması gerekmektedir.

Soru: Otizmlı birey ile bedensel engelliler arasındaki fark nedir?

Öğretmen: Otizmlı bireylerin bedensel engelliler ve down sendromlular gibi sosyalleşme yanlısı olmadıkları en büyük farktır. Eğitimcileri ya da ebeveynleri olmadan, herhangi bir aktivitede bulunamazlar, bu nedenle yalnız kalmamaları gerekmektedir.

Soru: Görme ve işitsel engelliler için yapılan çalışmaların otizmlı çocuklara etkisi var mı?

Öğretmen : Görme engelliler için yerleştirilecek işitsel sensörlerin, işitme engelliler için yerleştirilecek tablo sensörlerinin otizmlı bireylerde bir takım tepkilere yol açma olasılığı, göz önünde bulundurulmalıdır.

Soru: Otizmlı bireylerin simetri konusunda tepkileri var mıdır?

Öğretmen : Simetri ve düzen konusunda hassas olan otizmlı bireyler için, simetri oluşturacak unsurlardan uzak durması gerektiği gibi unsurlar belirlenmiştir.

Görüşme sonucu çıkarılan saptamalar;

Eğitmen ile görüşme sonucunda ortaya çıkan belirlemelere göre;

- Davranışları ile ilgili beklentiye giremeyeceğimiz bu bireylerle ilgili, yer ve duvar döşemelerinde tamamen yumuşak, düştüğünde, çarptığında kendisine zarar vermesini önleyecek malzemeler seçilmelidir.
- Ortamlarda sivri köşeler olmamalıdır. Her engelli bireyler için farklı koruma önlemlerin alınması gerekmektedir.
- Öfke nöbetleri geçirdiklerinde sakinleşmeleri için mola odaları bulundurulmalıdır.
- Her ortamda, her çeşit engelli birey için önlemler alınmalı ancak renkler ve seslerle ilgili uyarıcılar bireylerin bulunduğu ortama göre seçilmelidir.

EK 4. Evrensel Tasarım İlkeleri

Evrensel ilkeler var olan tasarımları değerlendirerek, tasarımlara öncülük eder, üretim için kullanılabilir ürünler ortaya çıkartarak tasarımcı ve kullanıcının eğitilmesi sağlar. Bu ilkeler aşağıda sıralanmıştır:

İlke 1: Eşitlikçi kullanım ilkesi

İlke 2: Kullanımda esneklik ilkesi

İlke 3: Basit ve sezgisel kullanım ilkesi

İlke 4: Algılanabilir bilgilendirme ilkesi

İlke 5: Tasarımda hata payı ilkesi

İlke 6: Düşük fiziksel güç gereksinimi ilkesi

İlke 7: Yaklaşım ve kullanım için uygun boyut ve mekân sağlanması ilkesi (Story M.F., Mueller J., and Mace R., 1998.)

Evrensel Tasarım İlkeleri Doğrultusunda Engelli Otel Projesi Çıkarımları

İlke 1	Eşitlikçi kullanım ilkesi
Tez Bölüm 1, 2.	Engelli Tanımı, Çeşitlendirilmesi, mekan tasarımı Ulusal ve evrensel koşulları, Genel Anlamda, Engelli Bireylerin Yaşadıkları Mekânlar, Mekân Tasarımında Engellilere Yönelik Çözümleme Gerekliliği incelenmiştir.
İlke 2, 3, 4, 5, 6, 7	Kullanımda Esneklik İlkesi, Basit ve sezgisel kullanım ilkesi, Algılanabilir bilgilendirme ilkesi, Tasarımda hata payı ilkesi, Düşük fiziksel güç gereksinimi ilkesi, Yaklaşım ve kullanım için uygun boyut ve mekân sağlanması ilkesi.
Tez Bölüm 3. 4	Engelli Birey ve Otel Yapıları ve standartları, Bireysel Kullanılan Mekanlar, Teknoloji Gelişmelerin, Otel Yapılarında Engellilerin Yaşamına Katkısı, Engellilerin Kullanımına Yönelik Otel Proje Önerisi incelenmiştir.
<p>Evrensel Tasarım İlkeleri ile doğrultusunda proje önerisi oluşturulmuştur. Mekânsal dağılımda yaşlılar için huzur evi, çocuklar için okul ve tesis içerisinde engelli bireyler için konaklama imkânı bulunmaktadır. Bu bakış açısı ile sürdürülebilirlik, uygulanabilirlik, sosyal olarak ihtiyaçlar ve kabiliyetlere göre tasarım düzenlemeleri yapılmıştır. Bunun dışında engelli bireylerin otel içerisinde sosyal aktivitelerin tamamını yapabilecekleri alanlar oluşturulmuş. Doğa içerisinde otel yapısı olmasından dolayı, yenilenebilir enerji kaynağı ile çatılar üzerine kurulan güneş panelleri sayesinde elektrik üretimi sağlanması planlanmıştır. Teknoloji'nin kullanımı ile otel yapısı içerisinde engelli bireylerin rahat hareket etmesi ve güvenliği sağlanmıştır. Proje içerisinde bütüncül bir bakış açısı ile otel yapısı önerisi getirilmiştir. Bunun dışında devlet desteği ile evrensel tasarım ilkeleri üzerinden otel yapılarında engelli bireyler için düzenlemeler yapılması gerektiği görülmüştür. Engelli bireyler için engelsiz bir otel konsepti hedef edinilmiştir.</p>	

Tablo 2. Ek 4. Evrensel Tasarım İlkesi Doğrultusunda Engelli Otel Projesi Çıkarımları

SONUÇ

Engelli bireyler için yapılan çalışmalardaki eksiklikleri gözlemleyerek tezin konusu “Otel Yapılarında Engelli Bireye Yönelik Çözümler” olarak belirlenmiştir. Özellikle otel yapılarında yapılan çalışmalarda engelli bireyler adına sadece onların hareket kabiliyetlerine karşılık kolaylık sağlayan aparatlar ve otel odası dışında, sosyal olarak her türlü aktiviteyi yapabilecekleri bir konsept uygulanmamıştır. Tezi oluştururken yurt içi ve dışında yapılan çalışma örneklerinden yola çıkarak “Engelsiz Tatil Köyü” projesi oluşturulmuştur. Bu konuda eksiklik tespit edilmiş, bir engelli oteli projesi bu tez çalışmasında önerilmiştir.

Günümüzde kentsel çevre ve mimari yapılarda engelli bireyler göz önünde bulundurularak yaşam alanlarının tasarımı önemli bir konu haline gelmektedir. Genele yönelik otel yapılarında engelli bireylerin tüm aktivitelere katılamadığı görülmektedir. Oteller tasarlanırken engelsiz bir mimari düşünülerek planlama ve uygulama yapılmalı ve Engelli bireylerin topluma kazandırılmasına destek sağlayacak şekilde oluşturulmalıdır.

Engelli bireylere ait bir otel yapısında, diğer bireylerin de tüm aktivitelerini birlikte yapmaları sağlanarak bütünlük elde edilmelidir. Böylece engelli bireyler ile iletişim artarak onların sosyalleşmeleri sağlanmalıdır. Engelli bireylerin en az bir refakatçi ile seyahate çıktıkları düşünülürse bu tür otellerin ülke tanıtımı bakımından destekleri büyük olacaktır.

Türkiye’de kültürel değerlerin fazla olduğu turistik alanların çokça olduğu bölgeler bulunmaktadır. Bu alanlarda engelli turizmi için oteller yapılmalıdır. Engelli bireyler için yapılacak otelerde, personellerin bu alanda eğitim alması sağlanmalıdır. Farklı türde olan engelli bireylerin refakatçileri ve aileleri ile birlikte tesislerden yararlanma imkânı sunulmalıdır.

Engelli ve diğer bireylerin birlikte tatil yapabilecekleri kendi gereksinimlerini kendileri karşılayabilecekleri tesisler ve aktiviteler yapılmalıdır. Otellerdeki mimari engeller ve sosyal aktivitelerini bir arada yaşayacakları alanların olmaması nedeniyle engelli tatil olanaklarından yararlanamamaktadır.

Otel yapılarında engelli bireyler için yapılacak olan tasarımlar diğer bireylerin kullanım alanlarını kısıtlamamalıdır. Örneğin, engelli tuvaletlerinin oluşturulması diğer tuvalet alanlarına etki etmemelidir. Otel yapıları için uygun çevresel alanlar seçilmelidir. Bu alanların doğa içerisinde olması, engelli bireylerin rahat hareket edebilmeleri ve güvenli mekânlar oluşturulması açısından uygun olacaktır. Engelliler adına yapılacak otel yapılarında bireylerin görüşleri doğrultusunda yetkili kurum ve kuruluşların bilgisi ışığında durum saptamaları yapılarak onlara daha rahat bir ortam sunulması sağlanmalıdır.

Engelli bireyler için ulaşılabilir otel yapıları olmalıdır. Yapılan araştırmalarda görölmektedir ki Türkiye de sadece engelli bireyler için tasarlanmış bir otel yapısı yoktur. Bu eksikliği gidermek için çalışmalar yapılmalıdır. Oteller farklı türden engellilerin konaklayabileceği şekilde yapılmalı. Aynı zamanda rehabilitenin sağlanabilmesi için farklı gruplara özel çalışma atölyeleri, binicilik, yüzme havuzu, spa merkezleri, amfi tiyatro, oyun alanları ve ortak yaşam alanları bulunmalıdır. Engelli bireylerin tatil yaparken istihdamlarının sağlanması, kendilerini sıradan birer vatandaş olarak hissetmeleri açısından önemlidir. Bu düşünce ile birlikte engelli bireylere yönelik organik bahçe, semt pazarları da otel yapılarında bulunmalıdır. Bunun dışında engelli bireylerin derecelerine göre kriz geçirdikleri anlar olmaktadır. Kendilerine zarar vermemeleri için drama denilen, yumuşak malzemeli bir oda yapılmalı, eğitmen hocası ve ailenin bir cam bölücü arkasında engelli bireyin sakinleşmesini bekleyeceği mekânlar üretilmelidir.

Engelli birey sadece genç veya çocuk bireyler değil, yaşlı engelli bireyleri de kapsmalı ve mekânlar buna göre oluşturulmalıdır. Özellikle doğa içerisinde konumlandırılmış otel yapılarının engelli bireyler için şehir hayatından uzak ve kendilerine ait bir yaşam merkezi şeklinde olmasına dikkat edilmelidir.

Engelli bireyin engeli doğrultusunda tasarımlar uygun standartlarda hazırlanmalıdır. Ergonomik yapı engelli bireye odaklı düzenlenmelidir. Otel binalarının giriş çıkışları, koridorlar, ulaşmaları, konaklayacakları odalar ve sosyal aktivite yerlerinde engelli bireylerin en rahat şekilde ulaşmalarını sağlayacak düzenlemeler yapılmalıdır. Renk algısı ile ayırt etme özellikleri dikkate alınarak mekân içerisinde yönlendirilmeleri ve objeleri ayırt etmeleri sağlanmalıdır. Engelli bireyler için organik bir ortam oluşturulurken akıllı otel teknolojileri de geliştirilerek mimari tasarıma destek sağlanmalıdır. Engelsiz bir otel anlayışı ile bireyler arası iletişim ağı kurularak kendilerine ait yaşam merkezlerinin yaygınlaştırılması gerekmektedir. Engelli bireyler, kendi içlerine kapanık bir yaşam yerine yaşamın zorluklarını görmek ve en önemlisi dinlenme terapisi için tatil merkezlerinde tüm aktivitelere katılmaları sağlanmalıdır.

Engelli turizmde yapılacak yatırımların doğuştan, sonradan engelli yada yaşlı olup hareket kısıtlılığı olan bireyler için değil herkes için yapılacak bir turizm yatırımı olarak değerlendirilmesi uygun olacaktır. Engelli bireylerin genelde seyahat etme nedenlerinden en önemlisi sağlık problemleri ya da ortam değişiklikleri ile yapılan seyahatlerdir. Bu durum nedeniyle, gidecekleri otel yapısında hem tedavi hem de tatil yapma imkânları birlikteliğiyle organik bir bağ kurulması sağlanmalıdır. Dünyada yaşlı nüfusu giderek artmakta olduğu düşünüldüğünde otel içerisinde yaşlıların, çocukların, engelli bireyler ve ailelerinin bir arada tatil yaparken öğreti ve becerilerinin geliştirilerek farkındalıkların arttığı bir yaşam merkezi olması sağlanmalıdır.

Engelli bireylerin kendi farkındalıklarıyla yetenek ve becerilerini ön plana alarak toplumda varlıklarını rahat bir birey olarak sürdürebilmesi amaç edinilmelidir. Aile içinde bulunan tek engelli birey bile tüm ailenin kendini kısıtlamasına, uyum sağlamada zorlanmasına neden olmaktadır. Bu tezde özellikle aile içindeki engelli bireyi hayata tutundurmaya çalışırken çabalayan ailenin psikolojik ve bedensel olarak zorlandıkları noktalara da dikkat çekilmesi onların bu yükünün hafifletilmesi amaçlanmıştır. Tezde yer alan örnek proje, olması gerekenleri bir arada sunarak hazırlanmış, engelli birey ve ailesinin gereksinimlerine konfor kazandırma amaçlı tasarlanmıştır. Önceliğin insan sağlığına hitap etme olup, engelli bireylerin daha sağlıklı ruhsal ve fiziksel anlamda yaşamlarını sürdürebilmeleri için yapılan bu çalışmada, kendilerindeki engeli çevresel faktörler nedeniyle aşamadıkları görülmüştür. Bu çalışma, sadece engelli bireyin değil, onlarla birlikte yaşam konforunu kısıtlamak zorunda kalan ailelerin de birlikte gerek duyduğu tüm ihtiyaçları karşılayarak geçici bir sürede de olsa eğitim veya dinlenme amaçlı oteldeki süreçlerinin kaliteli zamanla bütünleşmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Sonuç olarak, bu alandaki eksikliğin fazla olduğu engelli bireylerin otel yapılarındaki yeri tespit edilerek “İstanbul Engelsiz Tatil Köyü” proje önerisi hazırlanmıştır.

KAYNAKLAR

ANONİM. 1991. TSE (1991a-b-c-d). TS 9111 Özürlü İnsanların İkamet Edeceği Binaların Düzenlenmesi. Ankara: Türk Standartları Enstitüsü Matbaası. s.3.

ANONİM. 1991. (1991e)Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Dairesi Başkanlığı, Özel Eğitimle İlgili Mevzuat 1. Özel Eğitim Konseyi, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1991. S. 17

ANONİM. 2003. EU (2003). Travel Guide for Tourists With Disabilities- Germany. Brussels:European Union. s.3

ANONİM. 2004. OMURİLİK FELÇLİLERİ DERNEĞİ (2004a-b). Özürlü Kişilere Uyarlanmış Yapı: SN 521 500 Normlarıyla Ulaşılabilirlik Klavuzu, İstanbul s.23

ANONİM. 2011. T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (2011). Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ Tebliğ No: 2011/1. s.12

AMERICAN WITH DISABILITIES ACT (2002). ADA Accessibility Guidelines for Buildings and Facilities (ADAAG). s.19

AMERICAN WITH DISABILITIES ACT (2005). A Guide to Disability Rights Laws. s. 22

ARTAR, Y. ve KARABACAKOĞLU, Ç. (2003a-b-c). Türkiye’de Özürlüler Turizminin Geliştirilmesine Yönelik Olarak Konaklama Tesislerindeki Alt Yapı Olanaklarının Araştırılması. Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi. s7,s.44.

AYDENİZ, A. ve ŞENDUR, Ö.F. (2003). Ortopedik Engelliler İçin Mimari Düzenlemeler. Türkiye Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon Dergisi 49(6).

DAVIES, T.D. ve BEASLEY, K.A. (1994 a-b-c-d-e). Accessible Design for Hospitality. NewYork: McGraw-Hill Inc s.53-57-61.

ERDEM, H.E. (2007a-b). Ankara’da İç ve Dış Mekan Tasarımlarında Tekerlekli Sandalye Kullanıcılarının Yaşam Analizi. Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara. 35.

- ERTEKİN, M., ve ÇORBACI, Ö.L.,** 2010. Üniversite Kampüslerinde Peyzaj Tasarımı (Karabük Üniversitesi Peyzaj Projesi Örneği), Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi 2010, 10(1):55-67, Kastamonu.
- KAPLAN, H.,** Kentsel Mekanların Erişebilirliği ve Okunaklılığı Sağlamada Kentsel Tasarımın Bir Bileşeni Olarak Engelsiz Tasarım, Dosya 04, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi, ss. 51-62, 2007.
- KINALI, G.** (2003). Zihin engellilerde beden-resim-müzik eğitimi. Editör: A. Kulaksızoğlu. Farklı gelişen çocuklar. (2.basım). İstanbul: Epsilon Yayıncılık. S.244.
- KOSTOFF, S,** (1999), The City Assembled, Thames and Hudson, London. S.122.
- MÜLAYİM, A.** (2009). Bedensel engelliler için mimari mekân tasarımı. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne. s.180
- MÜLAYİM, A. ve ÖZŞAHİN, B.** (2011). Bedensel Engellilerin Konaklama Sorunları ve Çözüm Önerileri Üzerine Bir İnceleme. Öz-Veri Dergisi 7 (2); 1663-1684.
- ÖNDER, S.** (2003a-b). Selçuk Üniversitesi Öğrencilerinin Rekreasyonel Eğilim ve Taleplerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma, S.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi 17(32):2003, 31-38, Konya.
- STORY M.F., MUELLER J., and MACE R.,** (1998). “The Universal Design File”, Raleigh, NC: The Center for Universal Design, NC State University, A.B.D., s.32
- TURAN, D.** (2006). Özel Eğitimde Müzikten Yararlanmada Karşılaşılan Sorunlarla İlgili Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. s.11
- TOSKAY, T.** (1989). Turizm Olayına Genel Yaklaşım. İstanbul: Der Yayınları. Sf .5
- YAMAN, M.** (1956). Ankara“da Milli Kütüphane“nin körlere mahsus kısmı. TKDB, 5(3), 247.
- YÖRÜK, Ü.K.** (2003); Turizm Yapılarının Tasarımında Engelliler Etkisinin İrdelenmesi. Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul. s

İNTERNET KAYNAKLARI

URL1. <http://www.devturkiye.org/upload/files/engellilericintasarim.pdf>, Erişim Tarihi: 06.01.2010.

URL2.http://www.devturkiye.org/Projeler/Engelsiz-Sehir_Planlamasi/Engelsiz-Sehir_Tasarim-Raporu/, Erişim Tarihi: 02.03.2015.

URL3. <http://notoku.com/engelin-tanimi-ve-engel-turleri/>, Erişim Tarihi: 04.04.2014.

URL4. <http://www.devturkiye.org/upload/files/engellilericintasarim.pdf>, Erişim Tarihi: 19.04.2015.

URL5. <http://www.devturkiye.org/upload/files/engellilericintasarim.pdf>, Erişim tarihi: 22.04. 2016.

URL6.<https://www.journalagent.com/megaron/pdfs/megaron-21939-article-erdonmez.pdf> , Erişim Tarihi:19.02.2014.

URL7.<https://www.journalagent.com/megaron/pdfs/megaron-21939-article-erdonmez.pdf> , Erişim Tarihi:19.02.2014.

URL8.<http://dergipark.ulakbim.gov.tr/inustd/article/view/1027000036/0> , Erişim Tarihi: 09.02. 2013.

URL9.<http://www.medlis.com.tr/files/tr/engelli-erisimi/engelli-erisim-kanun-ve-yonetmelik/engelliler-icin-evrensel-standartlar-kilavuzu.pdf> , Erişim Tarihi: 17.04.2015

URL10.<https://www.journalagent.com/megaron/pdfs/MEGARON-21939-ARTICLE-ERDONMEZ.pdf> , Erişim Tarihi: 15.03.2014.

URL11. <http://www.sdergi.hacettepe.edu.tr/makaleler/OzurlulerSon5nisan2012.pdf>, Erişim Tarihi:5.04.2012.

URL12.<http://www.sdergi.hacettepe.edu.tr/makaleler/OzurlulerSon5nisan2012.pdf>, Erişim Tarihi:5nisan2012.

URL13. <http://www.izmimod.org.tr/yasa/engelli.html>, Erişim Tarihi: 3 Aralık 2014

URL14.http://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/9260/mod_resource/content/0/engelliler-icin-evrensel-standartlar-kilavuzu.pdf, Erişim Tarihi: 12.01.2013.

- URL15.** http://www.aile.gov.tr/data/5404eb05369dc3119090f853/ruhsal_ve_zihinsel_engellilere_hizmet_verecek_ozel_bakim_merkezlerinin_ozellikleri.pdf, Erişim Tarihi: 27.12. 2016.
- URL16.** <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/159616>, Erişim Tarihi: 22.12.2013.
- URL17.** [file:///C:/Users/SEMIHARTUNPC/Desktop/20131017_antik_cagdan_modern_olimpiyatlara_binicilik_sporu_ve_turk_biniciliginin_olimpik_gelisimi%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/SEMIHARTUNPC/Desktop/20131017_antik_cagdan_modern_olimpiyatlara_binicilik_sporu_ve_turk_biniciliginin_olimpik_gelisimi%20(1).pdf), Erişim Tarihi: 12.03.2012.
- URL18.** http://www.kefdergi.com/pdf/19_3/19_3_2.pdf , Erişim Tarihi: 13.12.2014.
- URL19.** <http://www.izmimod.org.tr/yasa/engelli.html>, Erişim Tarihi: 28.06.2012.
- URL20** <http://www.devturkiye.org/Projeler/Engelsiz-Sehir-Planlamasi/Engelsiz-Sehir-Tasarim-Raporu/>, Erişim Tarihi: 07.11.2015.
- URL21.** <http://www.izmimod.org.tr/yasa/engelli.html>, Erişim Tarihi: 04.12.2014.

RESİM KAYNAKLARI

Resim 2. 1. <http://www.izmimod.org.tr/yasa/engelli.html>, Erişim Tarihi: 22 Aralık 2013.

Resim 2. 2. <http://tibetmimarlik.com/engelli-bank/>, Erişim Tarihi: 15 Ocak 2014.

Resim 2. 3. <http://tibetmimarlik.com/engelli-bank/>, Erişim Tarihi: 15 Ocak 2014.

Resim2.4.<https://www.brisbanekids.com.au/brisbane-all-abilities-playgrounds-for-kids/>, Erişim Tarihi: 7 Mart 2012.

Resim 2. 5. <http://syracuseut.com/Departments/CityParks/SunshinePlayground.aspx>, Erişim Tarihi: 10 Nisan 2016.

Resim2.6.<http://www.nuhunmerkezi.com/otizm-hakkinda-yeterince-bilgi-sahibi-miyiz/>, Erişim Tarihi: 2 Şubat 2012.

Resim2.7.<http://nda.ie/Resources/Accessibility-toolkit/Make-your-buildings-more-accessible/>, Erişim Tarihi: 5 Mart 2015.

Resim2.8.<http://www.yalovamiz.com/ozel-ve-kamu-binalari-engelli-erisimi-denetlenecek-n30147/>, Erişim Tarihi: 7 Ocak 2014.

Resim2.9.<https://skiplagged.com/hotel/486187/rosedale-hotel-kowloon---mongkok-tai-kok-tsui-hong-kong/2017-11-17/2017-11-18>, Erişim Tarihi: 19 Nisan 2016.

Resim2.10.<https://skiplagged.com/hotel/486187/rosedale-hotel-kowloon---mongkok-tai-kok-tsui-hong-kong/2017-11-17/2017-11-18>, Erişim Tarihi: 22 Mart 2016.

Resim3.11.<http://www.disabledaccessholidays.com/disabled-holidays/wheelchair-accessible-accommodation/London-City-Breaks-Accessible-Hotels-Ibis-Hotel-Greenwich.asp>, Erişim Tarihi: 12 Nisan 2012.

Resim3.12.<http://www.disabledaccessholidays.com/disabled-holidays/wheelchair-accessible-accommodation/London-City-Breaks-Accessible-Hotels-Ibis-Hotel-Greenwich.asp>, Erişim Tarihi: 12. Nisan 2012.

Resim3.13.<https://alizul2.blogspot.com.tr/2014/02/10-innovative-architectural-designs-for.html?m=1>, Erişim Tarihi: 12 Mayıs 2014.

Resim3.14.<https://alizul2.blogspot.com.tr/2014/02/10-innovative-architectural-designs-for.html?m=1>, Erişim Tarihi: 12 Mayıs 2014.

- Resim3.15.**<http://www.tebessumkahvesi.com.tr/tr/tebessum/foto/tebessum-kahvesi-internet/15>, Erişim Tarihi: 16 Haziran 2013.
- Resim3.16.**<http://www.tebessumkahvesi.com.tr/tr/tebessum/foto/tebessum-kahvesi-internet/15>, Erişim Tarihi: 16 Haziran 2013.
- Resim3.17.**<http://www.tebessumkahvesi.com.tr/tr/tebessum/foto/tebessum-kahvesi-internet/15>, Erişim Tarihi: 13 Nisan 2014.
- Resim3.18.**<https://segh2013.sciencesconf.org/resourceacc>, Erişim Tarihi: 14 Ocak 2014.
- Resim3.19.**<http://nwadacenter.org/factsheet/accessible-parking-employment-accommodation-practical-guide-employers>, Erişim Tarihi: 18 Kasım 2016.
- Resim3.20.**<https://webbitizers.wordpress.com/2013/07/24/the-patient-room-2020-concept/>, Erişim Tarihi: 12 Mayıs 2013.
- Resim3.21.**<https://webbitizers.wordpress.com/2013/07/24/the-patient-room-2020-concept/>, Erişim Tarihi: 12 Mayıs 2013.
- Resim3.22.**<https://webbitizers.wordpress.com/2013/07/24/the-patient-room-2020-concept/>, Erişim Tarihi: 12 Mayıs 2013.
- Resim3.23.**<https://webbitizers.wordpress.com/2013/07/24/the-patient-room-2020-concept/>, Erişim Tarihi: 12 Mayıs 2013.
- Resim3.24.**<http://str.pinterest.com/houses4sale/multi-generational-living-mother-in-law-extended-/>, Erişim Tarihi: 14 Nisan 2014.
- Resim3.25.**<https://www.scandichotels.se/hotellsverige/goteborg/scandic-rubinensarskilda-behov>, Erişim Tarihi: 16 Mart 2012.
- Resim3.26.**<https://news.utexas.edu/2016/03/25/involuntary-outpatient-commitment-should-give-us-pause>, Erişim Tarihi: 19 Haziran 2012.
- Resim3.27.**<https://news.utexas.edu/2016/03/25/involuntary-outpatient-commitment-should-give-us-pause>, Erişim Tarihi: 10 Mart 2014.
- Resim3.28.**<http://www.pronil.com.tr/portfolio/01-basaksehir-engelli-rehabilitasyon-merkezi/>, Erişim Tarihi: 23 Mayıs 2015.

Resim3.29.<http://www.pronil.com.tr/portfolio/01-basaksehir-engelli-rehabilitasyon-merkezi/>, Erişim Tarihi: 4 Nisan 2012.

Resim3.30.<http://www.pronil.com.tr/portfolio/01-basaksehir-engelli-rehabilitasyon-merkezi/>, Erişim Tarihi: 15 şubat 2015.

Resim3.31.<http://www.pronil.com.tr/portfolio/01-basaksehir-engelli-rehabilitasyon-merkezi/>, Erişim Tarihi: 22 Nisan 2012.

Resim3.32.<http://dergipark.gov.tr/download/article-file/159616>, Erişim Tarihi: 25 Haziran 2014.

Resim 3. 33. <httpstr.pinterest.compin29484572530781602>, Erişim Tarihi: 12 Haziran 2015.

Resim 3. 34. <httpstr.pinterest.compin29484572530781602>, Erişim Tarihi: 12 Mart 2015

Resim 3. 35. <httpstr.pinterest.compin29484572530781602>, Erişim Tarihi: 12 Mart 2015.

Resim 3. 36.<httpmobilityaids.blogspot.com.tr>, Erişim Tarihi: 18 Nisan 2016.

Resim 3. 37. <httpmobilityaids.blogspot.com.tr>, Erişim Tarihi: 18 Nisan 2016.

Resim 3. 38. <httpmobilityaids.blogspot.com.tr>, Erişim Tarihi: 18 Nisan 2016.

Resim 3. 39. İstanbul Engelsiz Tatil Köyü Projesi.

Resim3.40.http://www.1000atli.net/detay/sektordekiler/binicilik-kulubu/atevi-binicilik-kulubu_27, Erişim Tarihi: 22 Mayıs 2014.

Resim3.41.<http://www.dilaatlisporkulubu.com/hizmetlerimiz.asp?LanguageID=1&cid=3&id=20>, Erişim Tarihi: 11 şubat 2013.

Resim3.42.<http://www.istanbulhaber.com.tr/yenimahalle-belediyesinden-gorme-engellilere-muzik-odasi-haber-248736.htm>

Erişim Tarihi: 28 Mayıs 2015.

Resim3.43.<http://www.istanbulhaber.com.tr/yenimahalle-belediyesinden-gorme-engellilere-muzik-odasi-haber-248736.htm>, Erişim Tarihi: 28 Mayıs 2015.

Resim 3. 44. <http://acpyapi.com.tr/ktv-model.html>, Erişim Tarihi: 25 Mart 2013.

Resim 3. 45. <http://www.leondoor.com.tr/fotoselli-kapi.html>, Erişim Tarihi: 13 şubat 2016.

Resim4.46.[http://www.grasmerehotel.com/rooms/accessible/#iLightbox\[gallery-1\]/0](http://www.grasmerehotel.com/rooms/accessible/#iLightbox[gallery-1]/0), Erişim Tarihi: 24 Haziran 2012.

Resim 4. 47. <http://www.grasmerehotel.com/rooms/accessible/>, Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2011.

Resim 4. 48. <https://www.travelodge.co.uk/hotels/553/London-Excel-hotel>, Erişim Tarihi: 27 Mart 2010.

Resim 4.49.<https://www.travelodge.co.uk/hotels/553/London-Excel-hotel>, Erişim Tarihi: 27 Mart 2010.

Resim 4.50. <http://www.sidestahotels.com/beach/en/disabled-rooms>, Erişim Tarihi: 11 şubat 2016.

Resim Ek 1. 51 – 52. Semih ARTÜN İstanbul Engelsiz Tatil Köyü Proje Önerisi.

Resim Ek 2. 53 – 71. Semih ARTÜN İstanbul Engelsiz Tatil Köyü Proje Önerisi.

Resim Ek 3. 72 – 75. Semih ARTÜN İstanbul Engelsiz Tatil Köyü Proje Önerisi.

şEKİL KAYNAKLARI

şekil3.1.https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/9260/mod_resource/content/0/engelliler-icin-evrensel-standartlar-kilavuzu.pdf, Erişim Tarihi: 22 şubat 2014.

şekil3.2.<http://www.izmimod.org.tr/yasa/engelli.html>, Erişim Tarihi:15 Nisan 2013.

şekil3.-41.https://acikders.ankara.edu.tr/pluginfile.php/9260/mod_resource/content/0/engelliler-icin-evrensel-standartlar-kilavuzu.pdf, Erişim Tarihi: 22 şubat 2014.

TABLO KAYNAKLARI

Tablo 4.1. Semih ARTÜN İstanbul Engelsiz Tatil Köyü Proje Önerisi İşletme Modeli.

Tablo 2. Ek 4. Evrensel Tasarım İlkesi Doğrultusunda Engelli Otel Projesi Çıkarımları.

ÖZGEÇMİŞ

İstanbul Beykoz doğumlu olan SEMİH ARTÜN, eğitimini Ahmet Mithat Efendi İlk Öğretim Okulunda, ortaokulu Ziya Ünsel İlk Öğretim Okulunda, liseyi Ferit İnal Lisesinde, üniversiteyi ise Feyziye Mektepleri Vakfı Işık Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi İç Mimarlık Bölümünde 2012 yılında tamamladı. Üniversite dönemlerinde öğrenci temsilciliği yaptı. “Projeler Çarpışıyor !” adlı TV Programı formatını oluşturdu. Bunun dışında TRT HABER’ de 13 bölüm 2015 – 2016 yılları arasında yayınlanan “YAKIN KORUMA” adlı siyasi programın yapımcılığını yaptı. İstanbul Tasarım Derneği yönetim kurulu kurucu başkanlığının yanısıra Artün Prodüksiyon ve Mimarlık şirketinin yöneticisi olarak TRT bünyesinde program yapımcılığı yaptı. İstanbul Teknopark bünyesinde OSART adında tasarım şirketi bulunmaktadır. Meslek hayatına iç mimari, medya ve sosyal projeler alanında devam etmektedir.